

V korist družbe, gradbeništva in Gradisa

Skupen pregled stanja, ocena razmer in ustvarjalno iskanje poti naprej

DPO Gradisa povabile v svojo sredo goste iz CK ZKS, RS ZSS in občine Ljubljana Moste-Polje

Dvodnevni posvet vodstev družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Gradisa, ki je bil 7. in 8. junija v Ankaranu, v Gradisovem počitniškem domu, je uspel kot smo si lahko samo želeli. Dodobra se zavedajoč naporov — potrebnih za korenitejše, trajnejše spremembe v družbi in tudi vlogo gradbeništva in Gradisa v njej — so se družbenopolitične organizacije Gradisa odločile, da bodo skupaj z najodgovornejšimi delavci v republiki in občini oblikovale skupno usmeritev (zaključke objavljamo posebej in to kot predlog), nato pa vložile v spreminjanje razmer vso svojo, že večkrat izkazano revolucionarno voljo in energijo.

Vabilu, naj pridejo med sekretarje osnovnih organizacij ZK v Gradisu, med predsednike OO sindikata, mladine, med člane kolegijškega poslovnega organa, predsednike delavskih svetov in druge udeležence posveta, so se izmed povabljenih zunanjih gostov odzvali: **Ivo Marenk**, sekretar predsedstva CK ZKS (namesto Andreja Marinca, ki je bil v tem času zadržan zaradi obiska Jureta Bilića v Sloveniji), **Ivan Godec**, izvršni sekretar predsedstva CK ZKS za kadrovske politiko in usposabljanje v ZK, **Marjan Orožen**, predsednik RS ZS Slovenije, **Štefan Praznik**, sekretar republiškega odbora gradbenih delavcev Slovenije, **Pavle Vindišar** in **Martin Pograjc** — oba iz občine Ljubljana Moste-Polje ter nekaj novinarjev.

Srečanje se je odvijalo po vnaprej pripravljenem programu in je bilo dobro organizirano, v spominu pa bo ostalo po tem, da so bili tako

uvodničarji kot drugi razpravljalci zelo odkriti — vsi so si bili edini, da so v času zapletenih družbenih razmer tako na ekonomskem kot na socialnem področju take oblike medsebojne izmenjave mnenj koristne in potrebne, posebej pa še, če je posredi konkreten dogovor katere naloge je treba postaviti v ospredje in tako doseči njihovo uredničenje.

Na posvetu so razpravljalci podkrepili svoje ugotovitve z vrsto podatkov, od katerih jih je nekaj omenjenih v zaključkih (predlogu), mnogi pa bodo uporabljeni ob različnih priložnostih; preveč jih je, da bi jih vse strnili v ta članek. Tokrat smo dali vso prednost objavi zaključkov v celoti — pripravila jih je posebna komisija, imenovana v ta namen, objavljamo pa tudi nekaj slik in iz razprav izluščenih navedb zunanjih gostov in Gradisovcev.

G. B.

Ivo Marenk se je v krogu Gradisovcev razgovoril o idejnih problemih trenutka. Najdlje se je zadržal pri naporih, ki jih družba usmerja v premagovanje ekonomskih težav — govora je bilo o zunanji in notranji likvidnosti, problematiki cen, tečaju dinarja in drugih. Gospodarstvo — in z njim tudi gradbeništvo — mora trajneje dosegati večji dohodek, ob tem pa se tudi vse bolj usmerjati v proizvodnjo za večji devizni izkupiček. Večjih uspehov brez truda v to smer ne bo!

Ob prazniku gradbincev Slovenije

Osvojili kristalni pokal

Zabeležili smo trenutek zmagoslavja. Pokal je potem kar nekaj časa romal iz rok v roke — precej vina je šlo vanj, ponovno pa smo ga osvojili po devetih letih! Uspešni pa niso bili samo športniki. Na jubilejnim 10. proizvodnem tekmovanju so med 13 ekipami naši operativci osvojili 2 drugi, 2 tretji, četrto in 2 osmi mesti. Več na notranjih straneh.

Foto: G. B.

»Ne živi se od ukrepov, od zgoraj in cen, temveč od lastnega dela, truda in znanja!« nam je pložil na srce predsednik slovenskih sindikatov Marjan Orožen. Ko nam je ob koncu še dejal: »Naredili ste veliko na področju modernizacije industrijske gradnje in verjamem, da boste še več,« so njegove besede sprožile spontan aplavz.

Prispevek in vloga Gradisa med nosilci razvoja v panogi res nista majhna. V danih razmerah, ko to pomeni znatno večjo odgovornost za usodo gradbeništva, smo na to ponosni. In kadar nam kdo ob pravem času pove iskreno, enostavno in na glas, da družba naše napore vidi in ceni, nam dvigne moralo in nas spobudi še bolj. — Foto: G. B.

Zaključki s posveta družbenopolitičnih

Uvodne ugotovitve

Spričo velike soodvisnosti med gradbeništvom in gospodarstvom (za gradbeništvo je povezano okoli 1/3 gospodarstva, to je celotna IGM, velik del obrti, transporta, črna metalurgija, predelava kovin, lesna industrija, komunalna, projektiva) in velikega pomena dejavnosti gradbeništva za razvoj gospodarstva in družbe, ugotavljamo družbenopolitični delavci skupaj z vodstvom Gradisa, da so učinki delovanja stabilizacijskih prizadevanj — zlasti zmanjševanja investicijske potrošnje — na gradbeništvo premalo preučeni, da bi z ustreznimi ukrepi zmanjšali nezazeleno učinke in to predvsem tiste, ki imajo negativne posledice na celotno gospodarstvo in družbo.

Delež gradbeništva v gospodarstvu je padel od 13% na dobrih 10%, delež naložb v družbenem proizvodu pa od prek 30% na manj kot 20%. Stopnja akumulativnosti gradbeništva se je razpolovila in

znaša le dobra 2% (delež akumulacije v celotnem prihodku). Gradbeništvo zapuščajo kadri — praviloma boljši — saj se je zmanjšalo število zaposlenih za 10%; hkrati pa se zaradi reproduktivne nezmožnosti starajo stroji, katerih poprečna starost dosega 8 let.

Ker ni izgledov za skorajšnjo zavožitev neugodnih gibanj na področju investicijske, potrošnje, predvidevamo še nadaljnje slabšanje razmer v gradbeništvu, kar bo povzročilo njegovo veliko oslabevanje z nepredvidljivimi posledicami za celotno gospodarstvo in družbo v času prehoda v normalne gospodarske razmere.

Družbenopolitični delavci in vodstvo Gradisa smo se zato sestali na posvetu (7. in 8. junija v Ankaranu) z nekaterimi odgovornimi predstavniki DPO v SR Sloveniji in matični občini Ljubljana Moste-Polje (Ivo Marek, Ivan Godec, Pavle Vindišar, Marjan Orožen, Martin Pograjc, Štefan Praznik) in ugotovili družbenoekonomski položaj v go-

spodarstvu (in družbi) ter še posebej v gradbeništvu Jugoslavije, Slovenije in v Gradisu.

Po uvodnih besedah nekaterih udeležencev in po razpravi velikega števila prisotnih (prek 70 udeležencev) smo člani komisije za zaključke pripravili predlog le-teh. Zaključke so pred končnim oblikovanjem obravnavali tudi udeleženci posveta zunaj Gradisa z namenom, da se (1.) pripravijo kar najbolj avtentično in odgovorno in (2.) da se vključijo v njihovo izvajanje tudi dejavniki zunaj Gradisa.

Družbenopolitični delavci usmerjamo svoje aktivnosti na naslednja področja: družbenoekonomsko, gospodarjenje v Gradisu in družbenopolitično področje.

Družbenoekonomsko področje

Hujše družbene pretrese lahko preprečujemo zlasti z naslednjimi aktivnostmi:

1. Nujno je zaustaviti nadaljnje zmanjševanje deleža naložb v družbenem proizvodu z njihovo usmeritvijo v prednostne panoge: energetski objekti, prometni objekti, stanovanja, objekti iz zelenega plana, izvozno naravnane naložbe.

O tem naj bi sprejela ustrezne ukrepe Skupščina SRS, najkasneje pri oblikovanju srednjeročnih planskih dokumentov.

2. Kot vires za prednostne naložbe je v večji meri koristiti (ugodnejše) zunanje kredite, saj se bo domača reprodukcijska sposobnost predvidoma še nadalje zmanjševala.

3. Izrazito prednost je dati družbeni gradnji stanovanj, ker s tem re-

šujemo dva — v tem času — najbolj pereča problema: (1) zaposlovanje mladih, saj stanovanjska gradnja angažira 38% gospodarstva (vključno z opremljanjem stanovanj) in s tem en del prestrukturiranja v gospodarstvu in (2) znižujemo zelo velik deficit stanovanj, saj zgradimo manj kot 6 stanovanj na 1.000 prebivalcev (skoraj najmanj v Evropi), vtem ko znaša ta delež v razvitejših ekonomijah do 10 in več stanovanj.

Zahtevamo tudi družbeno in strokovno razpravo z zaključki o strukturi cene kvadratnega metra stanovanja.

4. Na področju stanovanjske gradnje je treba zagotoviti dodatni vir s sprotno rastjo najemnin družbenih stanovanj, to je s hitrejšim približevanjem ekonomskim najemninam in hkrati s hitrejšim uvajanjem subvencioniranih najemnin. Delavci ugotavljamo, da so tovrstna odlaganja tudi posledica oportunističnega obnašanja tistih odgovornih delegatov, ki koristijo večja družbena stanovanja.

5. Za gradbeništvo in za gospodarstvo v celoti je izjemnega pomena povečanje investicijske dejavnosti v tujini (že zdaj dosegamo večjo vrednost kot na primer turizem).

Slovensko in jugoslovansko gradbeništvo je strokovno usposobljeno in konkurenčno na svetovnem trgu. Izjemo dveh zelo pomembnih pomanjkljivosti: (1) imamo stare ali manj učinkovite (domače) gradbene stroje in (2) nimamo (v domačih bankah) dovolj sredstev za konkurenčno kreditiranje investitorjev (v Iraku kreditira investitorje jugoslovanska banka).

Odpravo prve pomanjkljivosti vidimo v uresnitvi sklepa pod 1/6.

Rekli so:

Pavle Vindišar z občinskega komiteja ZKS občine Ljubljana Moste-Polje je ocenil sodelovanje Gradisa z občino in medsebojne odnose kot dobre. V beležnico smo zapisali tudi misel i nujnih podobnih poskusih oživljanja aktivnosti članstva na vsej črti, ne le v posameznih kolektivih.

Problematika o kateri smo razpravljali se navezuje tudi na vsebino obravnav naših pleniumov — je dejal Štefan Praznik, sekretar RO sindikata gradbenih delavcev. Gradbeništvo je res v nezavidnem položaju. Predvsem nas skrbi finančna sposobnost ozdov oziroma likvidnost v panogi. Vemo za primere kreditiranja kot pogoj investitorjev pred oddejo del. V kolikor bi šlo za lastna sredstva nas to niti ne bi toliko motilo. Če pa gre za najeti kredit da ustrezemo investitorju in pridobimo delo, gre to največkrat v škodo gradbenega delavca. Razširjeni praksi se bo treba upreti — gre za pravo eksploitanje! Opozoril je tudi na predlog novega samoupravnega sporazuma o delitvi v panogi, ki naj bi ga sprejeli te dni in ga obravnavali hkrati s polletnimi obravnami

Pavle Vindišar in Štefan Praznik med Gradisovci v Ankaranu

Posvet in dogovor članov komisije o pripravi zaključkov s posveta

organizacij Gradisa v Ankaranu — predlog

odpravo druge pa v mednarodnih povezavah, zlasti z Zahodom (dober namen v tej smeri je imela nedavna poslovna konferenca med SFRJ in EGS na Bledu).

6. Z zaustavitvijo padanja investicijske potrošnje (tudi s pomočjo tujih posojil) se bo zaustavilo zmanjševanje števila zaposlenih v gradbeništvu in v panogah, ki so od njega (ne)posredno odvisne. Z naraščanjem naložb v gradbeništvo (zlasti v opremo), katerih delež v gospodarstvu znaša manj kot 5 %, se bo njihova delovna učinkovitost povečala, gospodarnost pa izboljšala.

To bomo dosegli tako, da bomo pri vseh pomembnejših naložbah poskušali pridobiti posebna sredstva v sklopu pripravljanih del, ki jih bomo namenili za najracionalnejšo opremo, predvsem domačo pa tudi uvoženo.

7. Z uresničevanjem določil Zakona o zagotavljanju obratnih sredstev bo imelo osiromašeno in nizko akumulativno gradbeništvo velike težave.

Predlagamo, da se onemogoči izsiljevanje investorjev, ki zapirajo svoje finančne konstrukcije za naložbe s sredstvi izvajalskih OZD. S tem omogočajo nelegalno konkurenco med izvajalci, ki večasih nudijo celo devizna posojila, vse pod imenom samoupravnega združevanja sredstev in dela.

8. Terjamo, da (1) gospodarska zbornica Slovenije, Splošno združenje za gradbeništvo in IGM, (2) IS SRS, Republiški komitej za planiranje in RK za industrijo in gradbeništvo, (3) ZSS, RO gradbenih delavcev (4) Gradbeni center Slovenije in še druge strokovne institucije s širšega področja graditeljstva, oblikujejo skupaj s predstavniki večjih OZD graditeljstva delovno telo, ki bo na podlagi dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije pripravilo konkretne rešitve za izboljšanje obstoječih razmer in osnove (smernice) srednjeročnega in dolgoročnega programa razvoja slovenskega graditeljstva, upoštevajoč tudi zaključke problemske konference o gradbeništvu Slovenije iz leta 1981.

Program razvoja gradbeništva naj upošteva tudi spremembe dosedanjih neugodnih premalo učinkovitih prelivanj družbenega proizvoda iz gradbeništva v druge panoge; kar se v zadnji fazi neugodno odraža prav na te panoge v (pre)visoki osnovni vrednosti, v njihovih motnjah in izgubah, nastalih spričo tega in premalo preučeni naložbah, zbranih z odtujenim kapitalom!

Družbenopolitične organizacije smo iniciatorji za tak ali podoben pristop v OZD in DPS. S tem želimo

Rekli so:

Ivan Godec

Posvet kot je vaš se mi zdi koristna oblika idejnega osveščanja in povežovanja vodstva Gradisa.

Sami ste nanizali nekaj lastnih slabosti — te pa drugod niso bistveno drugačne. Paziti bo treba, da ne bo ostalo le pri sestanku, izmejavi mnej, stališč in dilem, aktivnosti pa bi nato izostale.

Interes zveze komunistov ni množičnost pač pa njeno avantgardno poslanstvo. Potem ko je govoril o odnosu ZK do SZDL, ZSMS in religije, se je dotaknil še problematike zaposlovanja in kadrovanja za profesionalno družbenopolitično delo.

spremeniti obstoječe stanje in nezadovoljstvo preusmeriti v odpravljanje vzrokov tega nezadovoljstva.

9. V skladu s stališči problemske konference o gradbeništvu (na CK ZKS leta 1981) je nujna večja delitev dela med občinskimi komunalno-gradbenimi OZD ter kadrovske in tehnološko opremljenimi OZD za izvajanje zahtevnejših projektov.

Gospodarjenje v Gradisu

Izboljšanje gospodarskega položaja Gradisa in gradbeništva je možno doseči v obstoječih gospodarskih razmerah z uresnitvijo zaključkov:

1. Zaradi visokega deleža materialnih stroškov (in obrtniških del) v celotnem prihodku, saj znašajo okoli 70 %, bo v naših stabilizacijskih prizadevanjih največja pozornost veljala uresničevanju programov varčevanja — najmanj na treh področjih teh stroškov:

- material
- storitve
- režija

Pričakovani učinki so lahko zelo veliki, saj predstavlja zmanjšanje materialnih stroškov za 1,5 % eno mesečno izplačilo OD!

Konkretne ukrepe bodo izdelali v tozidih v svojih programih.

2. Učinek zmanjš(ev)anja stroškov je v poveč(ev)anju deleža dohodka v celotnem prihodku. Le po tej poti lahko trajnejše zaustavimo pad realnih osebnih dohodkov in povečamo akumulativno sposobnost.

Za povečanje osebnih dohodkov bomo motivirali delavce tako, da bodo večali dohodek in celotni prihodek s pomočjo stimulativen(jše)ga sistema nagrajevanja: zlasti z vključevanjem kriterijev za prihranek na materialu, sredstvih (strojih), času, za minulo delo, za inovacije in za kvaliteto.

Uresničevali bomo program posebne komisije za revizijo sistema nagrajevanja.

3. Vse aktivnosti, ki jih bomo izvajali pri uresničevanju zaključkov s tega področja in tudi ostalih zaključkov s posveta družbenopolitičnih organizacij, bomo vključili v srednjeročni plan 1986–1990, v dolgoročni program razvoja 1986–1995 (2000) in v letne gospodarske načrte (v poslovno politiko in v ukrepe za uresničitev (GN).

Bistvena sestavina planskih dokumentov Gradisa bo tudi Dolgoročni program ekonomske stabilizacije DPS, izhajajoč iz tekstov takomenovane Kraigherjeve komisije.

4. Z namenom racionalnejše organiziranosti Gradisa bomo družbenopolitični delavci zagotavljali uresničevanje sprejete poslovne politike; to je tudi večjo koncentracijo znanja (strokovnjakov) in denarja (žiro račun) na ravni delovne organizacije.

Družbenopolitično področje

Pri vseh aktivnostih v organizacijah združenega dela in v javnem življenju sploh, prav tako pa tudi v Gradisu, občutimo premajhno idejno enotnost in zavzetost članov zveze komunistov, predvsem pri uresničevanju sprejetih sklepov, aktov, predpisov; zato kanimo izboljšati razmere na tem področju z

uresničevanjem naslednjih zaključkov:

1. Vztrajali bomo pri uveljavljanju načela demokratičnega centralizma, to je najširša demokratična razprava o kreiranju sklepov in stališč in trdna enotnost pri uresničevanju sprejetega.

Ta načela in še druga sprejeta ali ponovno poudarjena načela ZKJ, sprejeta na 13. seji CK ZKJ, bodo vodilo delovanja Gradisovih komunistov, ostalih družbenopolitičnih delavcev in samoupravnih organov.

2. Zagotovili bomo povečanje učinkovitosti delavskih svetov in njihovih izvršilnih organov, še posebej na ravni delovne organizacije.

Na eni strani bomo dosegli to z večjo obveščenostjo delavcev in aktivnejšimi delegati, na drugi strani pa onemogočili delovanje delegatov v vlogi »poštarjev«, ki malo ali nič ne (so)odločajo pri oblikovanju skupnih stališč.

Primeri (destrukcije npr), pri katerih ena ali manjše število TOZD ali posameznikov onemogočajo sprejetje ali izvedbo že sprejetih stališč ali sklepov, bodo predmet politične razprave in presoje v družbenopolitičnih organizacijah.

Nesporazume bomo odpravljali najprej po poti usklajevanja stališč. V primeru pomembnejšega nesporazuma bomo najprej preučili problem v družbenopolitičnih organizacijah v skladu z načelom demokratičnega centralizma, po potrebi pa preučili tudi možnost postavitve zaupnice najodgovornejšim delavcem na ravni TOZD oziroma DS in DO.

3. Krepili bomo poslovno in politično vlogo delovne organizacije Gradisa tako, da bomo lokalne interese znotraj (TOZD) in zunaj (DPS) Gradisa podrejali skupnim interesom, pri tem pa ne omejevali neodtujljivih pravic delavcev v temeljnih organizacijah in krajevnih skupnostih oziroma občinah.

Krepili bomo zavest in pripadnost delavcev Gradisu in naši socialistični samoupravni družbi, ki je po narodnostni sestavi blizu Gradisove.

4. Neodgovornost oziroma nesankcioniranje za slabe rezultate ali neizvajanje sklepov je prepogost pojav v naši družbi.

V Gradisu bomo spremenili na tem področju naše vedenje; še posebej tedaj, ko bomo imeli dobre primere na višjih in najvišjih ravneh. Naši delavci že zdaj odgovarjajo za manjše prekrške in napake, medtem ko se milijardne škode ne sankcionirajo. Zato morajo apelirati na večji odgovornosti »od zgoraj« biti spremljani z dejanskimi ukrepi — tudi najprej »od zgoraj«!

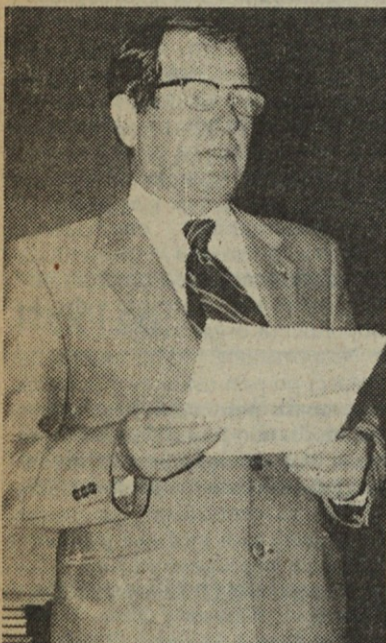
Komisija za zaključke s posveta — predlog z dne 18. 6. 1984

Z 2. seje Konference OOZS

Sklepčni, vendar nezadovoljni z udeležbo

Bo opozorilo zalego? Ob zaključku podelitev plaket

V mesecu dni od 2. seje konference sindikata v GIP Gradisu so po tozdih že prejeli opozorila, naj bi se podobno ne dogajalo več: namreč, da se na seji niso pojavili delegati devetih osnovnih organizacij. Treba je zapisati tudi to, da nikakor ni šlo za bojkot: delegati so bili pač zadržani, svoje odsotnosti pa poprej tudi niso opravičili. Tak odnos je bilo treba obsoditi in to se je tudi zgodilo.

Kdaj pa kdaj tudi prijetna dolžnost: Janez Vodopivec, predsednik Konference sindikata v Gradisu, med nagovorom pred podelitvijo plaket

Poleg običajnega pregleda sklepov s prejšnje seje, je bila glavna točka dnevnega reda investicijska dejavnost v tujini, tako s plati rezultatov dela kot položaja delavcev v enotah v tujini in izgledih za nova dela. Podanih je bilo tudi več obrazložitev in informacij, tako na primer o novi organiziranosti družbenega standarda v Gradisu, o integracijskih procesih med tozdi, o pripravah na zvezno srečanje gradbenih delavcev in druge. Vseh skupaj je bilo na 2. seji sprejetih 11 sklepov.

V zvezi z neenako višino regresa za topli obrok za delavce po tozdih in delovnih skupnostih je bilo sklenjeno, da konferenca predlaga delavskemu svetu DO sprejem sklepa, po katerem naj bi bil regres v bodoče za vse zaposlene v Gradisu enak. V tem smislu naj bi se tudi dopolnili ustrezni samoupravni splošni akti.

Najbolj živahna razprava je tekla o naši organiziranosti pri izvajanju

investicijskih del v tujini. Pri te točki je bilo tudi sprejetih največ sklepov. Razen dogovorov o tem, da bo potrebno izdelati načrt pretoka informacij med delovnimi enotami v tujini in DO (torej izboljšati komunikacijske procese), v tem smislu tudi vabiti na seje tiste ki so trenutno na dopustu v domovini in redneje postavljati problematiko del v tujini na dnevni red, je bila ponovno izražena jasna zahteva, da pride do sklica problemske konference vseh soudeleženi organizacij združenega dela — izvajalk del na projektu P-202 D — kjer je nosilec posla SCT. Na problemski konferenci naj bi obravnavali problematiko: sprovajanje sklepov s prejšnjih problemskih konferenc, problematiko plačil (Irak: Jugoslavija, ozdi med seboj) in izplačil OD, ter prve obrise pred zaključkom in obračunom del na projektu.

Glede zasnove o novi organiziranosti družbenega standarda v Gradisu je konferenca sprejela sklep o podpori te zanove, s tem da se bo kasneje podrobneje vključila v obravnavo strokovnega elaborata in v sodelovanju z OOZS zagotovila izvajanje potrebnih aktivnosti po sprejetem programu. Delegati so tudi dali pobudo, naj bi se pripravile strokovne podlage in izhodišča za združevanje sredstev skupne porabe za posamezne namene na ravni DO.

Točka integracijski procesi v Gradisu je bila zgolj informativne

narave — o tem, kako napreduje delo skupine, ki je bila zadolžena, da do konca junija pripravi elaborat za obravnavo. Najdlje so se zadržali pri izhodiščih, prednostih in ciljih, ki jih od združevanja pričakujemo.

V naslednji točki je bil potrjen sestav tekmovalnega odbora za zvezno srečanje gradbenih delavcev, ki bo po dopustih v Mariboru in katerega pokrovitelj je Gradis. V odbor so bili imenovani: Franc Gačnik za predsednika, Miro Primorac kot

podpredsednik, Milka Marc-Klobves, Štefan Praznik, Katjuša Borsan Albert Kerkoš, Črtomir Božič, Franjo Štromajer, Franc Čontala, Bruno Benje, Ivan Verhej in Valter Masten.

Ostale informacije so se nanašale na pripravo in izvedbo srečanja v Ankaranu, bivanja turistov iz ČSSR pri nas v okviru počitniške izmenjave ter o poteku evidentiranja kandidatov za izvršilne organe DSDO.

Seja konference OOZS se je zaključila slovesno, s podelitvijo plaket naslednjim članom kolektiva:

ZLATE PLAKETE za prizadevno delo v sindikalni organizaciji so prejeli **Janko Kodrič** (GE Gradnje Ptuj), **Đurad Šišarica** (GE Celje), **Irena Kramar** (Železokrivnica), **Anton Sitar** (SPO Ljubljana), **Franc Roškar** (NG Maribor), **Brane Štrekelj** (GE Ljubljana), **Tomaž Zupančič** (GE Ljubljana-okolica) in **Žarko Slabe** iz DSSS; **SREBRNE PLAKETE** — **Miran Ivanuča** (GE Gradnje Ptuj), **Marija Makšan** (GE Celje), **Janez Čilenšek** (KO Ljubljana), **Boris Golob** (SPO Ljubljana), **Dužanka Podosteršek** (NG Maribor), **Joži Orel** (Interna banka), **Boža Kunstelj** iz DSSS in **Muhidin Suljkanović** (GB Ljubljana-okolica); **BRONASTE PLAKETE** — **Peter Šipka** (SPO Ljubljana), **Erika Bošak**, **Katarina Pekler**, **Olga Luž-**

nik, **Brigita Hausmajster** (vse NG Maribor), **Slavka Pohleven** iz DSSS ter **Marina Žugič** in **Tanja Medmeš**, obe iz GE Ljubljana-okolica.

Za prispevek k oživiljanju kulturnega delovanja v DO GIP Gradis so prejeli **ZLATO PLAKETO Milanenko Nikić** iz DSSS, **BRONASTE PLAKETE** pa **Franjo Štromajer**, **Marjan Madjar**, **Vladimir Đurinić** in **Milan Majerić** (vsi GE Maribor), **Vladimir Valant**, **Andrija Pajtak**, **Albina Jakoša** in **Jurij Jamnik** (vsi DSSS), **Ksenija Ferenec** (Biro Maribor), **Ivanka Golob** (NG Maribor), **Tatjana Savinšek** (GE Jesenice) in **Ilijaz Nesimović** (KO Ljubljana).

Skupne podelitve se ni utegnilo udeležiti več tu omenjenih posameznikov; zato je bilo dogovorjeno, da jim bodo plakete izročene na sejah v osnovnih organizacijah sindikata. Vsem prejemnikom plaket velja iskrena čestitka! G. B.

Na sliki jih je osem — skupno pa je zlato, srebrno ali bronasto plaketo konference OOZS Gradisa prejelo 37 posameznikov

Iz 2. seje delavskega sveta Gradisa

Precej nalog bo tudi v poletnih mesecih

Po enem letu brez direktorja skupnih služb

Na zadnji seji delavskega sveta delovne organizacije pred poletnimi počitnicami so se sestali delegati v torek 26. junija. Izčrpen dnevni red je že vnaprej napovedoval, da bo seja dolga in naporna. Tako je tudi bilo.

Uvodoma je bila podana informacija o uresničevanju sklepov zadnjih dveh sej, ki sta bile marca in aprila letos. Ostalo je za uresničiti devet sklepov, ki se nanašajo na pripravo notnih navodil za ravnanje z odpadki, na poslovni uspeh projekta KOL 3 v Iraku, na spremembe in dopolnitve Sas o inventivni dejavnosti, na razmejitev zemljišč med tozdi ljubljanskega območja in na spremembe in dopolnitve še nekaterih samoupravnih splošnih aktov.

V nadaljevanju se je so bila obravnavana poročila stalnih izvršilnih organov delavskega sveta v pretekli mandatni dobi. Poročila so bila na tozde poslana pred sejo delavskega sveta, tako da je razprava bila kratka in jedrnata. Značilni so nekateri povdarki posameznih razpravljalcev, kot so: odboru za investicije je treba dati večjo veljavo; notranja arbitraža bi morala delovati hitreje in učinkovitejše saj se nekateri spori vlečejo še iz leta 1981, vendar so postopki dostikrat zelo zahtevni, po drugi strani pa tudi tozdi sami zavlačujejo arbitražo; delo komisije za dohodkovne odnose je treba natančneje opredeliti; odbor za informacije je uspel v svojem ustrajanju, da smo v Gradisu dobili drugega novinarja, kar se že pozna na vsebini in kvaliteti Gradisovega vestnika itd.

Odbor za varstvo pri delu je v svojem poročilu predlagal delavskemu svetu, da sprejme sklep s katerim naj se prepove vsako točenje alkoholnih pijač (tudi piva) na gradbiščih, v obratih in prav tako v vseh bifejih Gradisa, ki so odprti med delovnim časom. Razprava glede tega predloga je pokazala, da delegati niso preveč naklonjeni potrditi tak sklep, z utemeljitvam, da se razen piva druge alkoholne pijače ne točijo in da če se bo prepovedalo še točenje piva, bodo delavci ali odhajali s seboj na delo. Zato je bil sprejet sklep »da delavski svet DO apelira na vse tozde in delovne skupnosti, da izvajajo nadzor nad uživanjem alkoholnih pijač med delovnim časom.« (?!?)

Delavski svet je poročila vzel na znanje in razrešil dosedanje člane izvršilnih odborov in komisij ter na predlog kandidacijske komisije potrdil naslednje organe in njihove delegate: odbor za načrtovanje in razporejanje dohodka, odbor za investicije, odbor za varstvo pri delu, odbor za kadrovanje in izobraževanje, odbor za standard in rekreacijo, odbor za informacije, odbor za varovanje poslovne tajnosti, komite za

splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, komisija za kadrovska stanovanja, komisija za izvedbo in spremljanje uresničevanja Sas o skupnih osnovah za delitev sredstev za osebne dohodke, komisija za dohodkovne odnose, komisija za podelitev Gradisovih nagrad in diplom in koordinacijska komisija za spremljanje uresničevanja Zakona o združenem delu.

Za predsednika notranje arbitraže je bil imenovan Dušan Oražem, za prvega namestnika Žarko Slabe, za drugega namestnika Roža Rozina in za tajnika arbitraže Janko Tratnik.

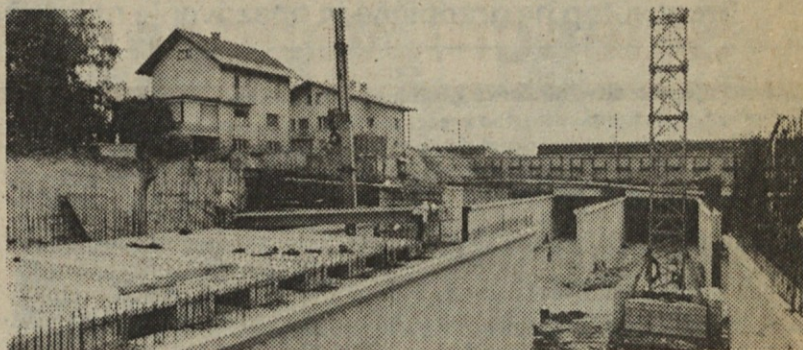
Po enem letu brez direktorja skupnih služb

Delavski svet je obravnaval tudi vlogo Janeza Brezovca za prenehanje opravljanja del in nalog direktorja DSSS. Po kratki uvodni obrazložitvi je delegata tozda GE Maribor Milana Petka zanimalo, kateri motivi so bili prevladujoči pri odstopu direktorja Brezovca. Odgovor je podal tov. Brezovec sam.

Njegove misli se lahko strnejo v naslednjem: po enoletnem delu v katerega je bilo vloženo ogromno napora mesto direktorja delovne skupnosti še vedno ni dobilo pravo mesto in pravo veljavo; maja meseca sta ponudila ostavki direktorja službe za avtomatsko obdelavo podatkov in računovodsko-instrukcijske službe; odnosi v delovni skupnosti se v enem letu niso spremenili; koordinacija z vodstvom delovne organizacije je zelo težavna in slaba; tozdi neredno plačujejo prispevke za delovno skupnost, tako da le-ta mora za normalno poslovanje najemati draga posojila; sprejemanje planskih dokumentov je izredno dolgo, saj so tozdi GN 84 za DSSS sprejemali več kot pol leta in ga potrdili šele v četrti varianti; nerešeno je še vedno vprašanje začasnega pokrivanja izgub poslovanja počitniških domov in delovnih enot v tujini itd.

Glede odstopa direktorja DSSS je svoje mnenje povedal tudi predsednik stalne problemske konference OO ZK Gradisa Alojz Hraščanec, ki je menil, da je kadrovska problematika na delovni skupnosti dejansko pereča, vendar da jo ne bomo reševali samo z zamenjavo ljudi, če ob tem ne spreminjamo odnose, ki so sprožili določene negativne pojave. Vprašal se je tudi, kako to, da niso urejeni odnosi med vodstvom delovne organizacije (KPO) in vodstvom DSSS, saj bi ravno le-ti morali najtesneje sodelovati.

To pomeni, da bi verjetno morali

Montaža nosilcev na prvem delu šentviške »galerije« gre že h koncu

reševati vprašanje sodelovanja in odnosov med KPO in vodstvom DSSS, ne pa problem direktorja DSSS. Na koncu se je še vprašal, kaj bo z novim direktorjem delovne skupnosti, ali bo tudi on pod težo neurejenih odnosov po enem letu omagal in bomo lahko čez eno leto pri istem kot smo sedaj.

Za besedo se je potem oglasil predsednik delavskega sveta skupnih služb Franc Hočevnar in pojasnil, da se je delavski svet s težavo odločil za odstop direktorja Brezovca, da pa so delegati bili mnenja, da v kolikor direktor ne želi več opravljati svojih nalog, da ga nima smisla siliti v to. Apeliral je tudi, da se čimprej uredijo relacije med vodstvom DSSS in KPO ter DSSS in tozdi.

Po teh razpravah je delavski svet Gradisa razrešil dolžnosti direktorja delovne skupnosti skupne službe in določil podpredsednika poslovnega odbora Milko Marc-Kloboves, da začasno opravlja dela in naloge direktorja DSSS. Določen je bil tudi rok za primoprodajo, to je 31. julij ter sprejet sklep o javnem razpisu imenovanje direktorja DSSS.

Delavski svet je tudi potrdil nove višine prejemkov iz materialnih stroškov, tako da polna dnevnicna znaša 937 din., polovična dnevnicna 490 din., in znižana dnevnicna 350 dinarjev. Stroški prenočevanja se za hotele do B kategorije plačujejo po računu, za hotele višjih kategorij od B se izplača 650 dinarjev in za prenočevanje brez računa 260 dinarjev. Za delo na terenu ob neorganizirani prehrani in prenočišču se poleg prenočišča brez računa delavcem obračuna še strošek za prehrano največ do 562 dinarjev.

Sprejeta je bila tudi višina nadomestila za ločeno življenje in sicer od 130 do 281 dinarjev. Kilometrina za osebni avtomobil je od 1. julija 14 dinarjev. Terenski dodatek je določen po 38. členu pravilnika o prejemkih iz materialnih stroškov. Glede toplega obroka so sedaj vsi delavci izenačeni saj jim regres za topli obrok pripada v višini največ 1.826 dinarjev mesečno.

Na seji je bil potrjen gospodarski načrt Gradisa za letošnje leto in sprejet sklep o pripravi srednjeroč-

nega plana Gradisa za obdobje 1986—1990 in sklep o bruto osebnih dohodkih, ki naj se uporabljajo v kalkulacijah.

Gradis tudi v Kuwaitu

Delegati delavskega sveta so bili podrobneje seznanjeni tudi z našo aktivnostjo v tujini. Milan Pukšič je pojasnil, da je projekt Qurna sedaj v zaključni fazi gradnje ter da je z investitorjem bil dogovorjen nov rok za dokončanje del, to je 15. januar 1985. leta. Do te spremembe je prišlo zaradi vpliva vojne na potek gradnje in zaradi pomanjkanja osnovnih gradbenih materialov. Vodstvo projekta v Qurni ocenjuje da bodo vsa dela zaključena do konca letošnjega leta. Ocene finančnega stanja kažejo pozitiven rezultat.

O našem nastopu v Frankfurtu je govoril Jernej Jeršan in dejal, da se obseg del v ZR Nemčiji zmanjšuje za vse izvajalce del, tako tudi za Gradis. S tem so nujne prerazporeditve delavcev iz Frankfurta v matične tozde v domovino. Trenutno stanje je tako, da imamo v ZR Nemčiji 188 delavcev, od katerih je 69 na dopustu v domovini.

O delu, ki smo ga pridobili v Kuwaitu je govoril Tone Kopčavar in povedal, da si Gradis že nekaj časa prizadeva prodreti tudi na kuwaitško tržišče vendar so vsi dosedanja naporili bili brezuspešni, šele povezava z lokalno firmo Al Mansoor Al Abdaly je dala pozitivne rezultate. Vrednost prevzetih del ni velika saj znaša okrog milijona kuwaitških dinarjev ali 3,5 milijona ameriških dolarjev vendar je to delo dobro izhodišče za pridobivanje del v prihodnosti.

Nosilec tega posla je tozdi Inženiring, obveza ostalih tozdpov pa je da zagotovijo 40 delavcev, ki bodo delali skupaj z firmo Al Mansoor. Rok za dokončanje del v Kuwaitu je izredno kratek, to je 6 mesecev, zato je treba k delu pristopiti takoj.

Na koncu seje je delavski svet ponovno imenoval za vršilca dolžnosti direktorja tozda Inženiring Franca Zupančiča in pripravljalni odbor za proslavo 40-letnice ustanovitve Gradisa.

Cveto Pavlin

Jubilejno 10. proizvodno tekmovanje

Parada sposobnosti, spretnosti in znanja

Prost vstop na gradbišče in opazovanje najboljših delavcev pri delu je za javnost vselej doživetje

Letošnje prireditve ob dnevu gradbincev Slovenije so se zvrstile v petek in soboto, 1. in 2. junija. Prvi dan zvečer je bila v Domu španskih borcev v Mostah svečana akademija, drugi dan proizvodno tekmovanje (letos jubilejno 10.), istočasno pa so na športnih igriščih športniki igrali zadnje tekme finala 33. letnih ŠIG gradbenih delavcev Slovenije.

Proizvodno tekmovanje Gradis četrti

Medsebojno merjenje moči v praklinih spretnostih in znanju je dosti

Vodja ekipe Gradisa Alojz Zorec med sprejemom priznanj, ki jih je republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije dodelil vsem nastopajočim na proizvodnem tekmovanju. Izročil jih je predsednik tega odbora Milan Šinkovec

»mlajša« prireditev od ostalih, s katerimi gradbinci vsako leto počastimo svoj praznik v spomin na 3. in 4. junija 1936 — takrat so težke delovne in bivalne razmere gradbene delavce prisilile v stavko.

Ob republiškem odboru sindikata gradbenih delavcev Slovenije in v sodelovanju z Zveznim centrom za izobraževanje gradbenih inštruktorjev je bila organizator letošnjega srečanja in tekmovanja delovna organizacija Slovenija ceste Tehnika Obnova.

Za proizvodno tekmovanje zidarjev, tesarjev, železokrivcev, odrarjev in žerjavovodij se je prijavilo 13 slovenskih gradbenih organizacij združenega dela z 59 tričlanskimi ekipami. Prireditveni odbor SCT je tekmovanje pripravil na svojem gradbišču v Trnovem, tako da je bilo delo sodelujočih ekip dovolj na očeh stanovalcem iz okoliških žvseljenih blokov in tistim, ki so za tekmovanje vedeli, manj kot druga leta pa vsem ostalim — organizatorju je namreč »spodrsnilo« pri vabilih, označbah v mestu ter v drobnih rečeh še kje.

Proizvodna tekmovanja iz leta v leto pridobivajo veljavo in so ob svečanostih na predvečer praznika prerasla v osrednjo prireditve. Kot organizatorji zveznega finala v Mariboru se bomo morali ves čas tega zavedati tudi v Gradisu.

Kako so se uvrstili naši?

Že po tradiciji smo se Gradisovci v konkurenci izredno izenačenih ekip dobro odrezali — ekipno so naši tekmovalci osvojili 4. mesto.

Čeprav smo na tihem upali in tekmovalcem želeli, da bi kot gostje na gradbišču SCT v Trnovem osvojili kako prvo mesto in si s tem zagotovili nastop v Mariboru na zveznem finalu, jim to ni uspelo. Podobni upi pa so se izjalovili tudi mnogim drugim — tudi organizatorjem.

V ekipah po panogah so Gradisovi tekmovalci dosegli naslednje uvrstitve: Stanimir Cvetković in Stanislav Sirc sta bila med zidarji druga, med železokrivci Milan Kolaric in Zlatko Šafarić, prav tako druga, tesarja Marjan Kušek in Mirko Najdenik sta bila tretja, tretje mesto so dosegli tudi Željko Marković, Stjepan Puškarić in Ismet Tahirović v sposobnostih s področja SLO (tek na 100 metrov, streljanje z zračno puško, skok v daljino in met

bombe), odrarja Vlado Vukojević in Branko Zebec sta se uvrstila na osmo mesto, osma je bila tudi ekipa za požarno varnost (gašenje požarov) v sestavi Drago Štirnčič, Stjepan Puškarić in Ismet Tahirović, signalist in žerjavovodja pa sta ostala brez uvrstitve, ker sta bila nekoliko prepočasna — prekoračila sta odmerjen čas.

In katerim slovenskim ekipam bomo izrekli dobrodoščilo in jih bodrili v Mariboru?

Zmagovalci jubilejnega republiškega proizvodnega tekmovanja so: pri zidarjih ekipa iz mariborskega Stavbarja, pri tesarjih ekipa iz novomeškega Pionirja, med odrarji ekipa Gradbinca iz Kranja, pri železokrivcih ekipa iz škofjeloškega Tehnika, pri parih signalist in žerjavovodja pa ekipa celjskega Ingrada.

Razsodišče je prejelo več pritožb in nekatere so bile, kot se je izkazalo, utemeljene. Obnesel se je tudi obrnjen vrstni red — najprej proizvodno tekmovanje in šele nato peterobj. Tekmovalne komisije so pridobile na času, tekmovalcem pa je bilo zaradi zgodnejšega pričetka nekoliko manj vroče.

Peterobj je bil organiziran na igriščih športnega parka Svobode ob Gerbičevi, o zaključnih bojih letnih ŠIG pa objavljamo poseben prispevek na 30. strani.

Svečana akademija

Dan pred proizvodnim tekmovanjem je bila ob 19. uri v dvorani Kulturnega doma Španski borci proslava s podelitvijo priznanj in plaket republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije in Kavčičevih priznanj, ki jih podeljuje posebna izobraževalna skupnost za gradbeništvo.

Slavnostni govornik je bil sekretar RS ZSS Lojze Fortuna, v imenu organizatorja pa je prisotne pozdravil namestnik glavnega direktorja SCT Niko Ogrin.

Plakete in priznanja republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije je podelil predsednik ROS Milan Šinkovec, med prejemniki priznanj pa je bil tudi Matija Krnc iz Gradisa.

K vzdušju na tej prireditvi je pripomoglo tudi Kulturno umetniško društvo organizatorja, ki se je predstavilo s peštrim programom.

Besedilo in slika:
G. BERNOTI

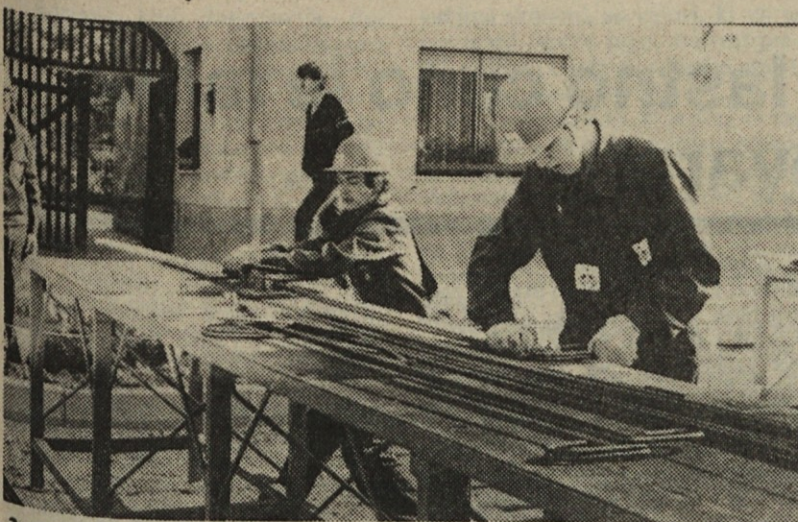

Prizorišče letošnjega proizvodnega tekmovanja — stanovanjska soseka Trnovo v Ljubljani

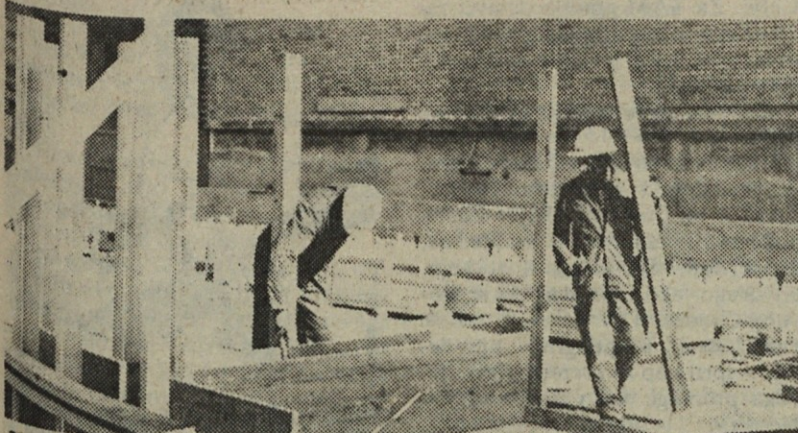
Gradisovci pri delu

2. mesto — zidarja Stanimir Cvetković in Stanislav Sirc

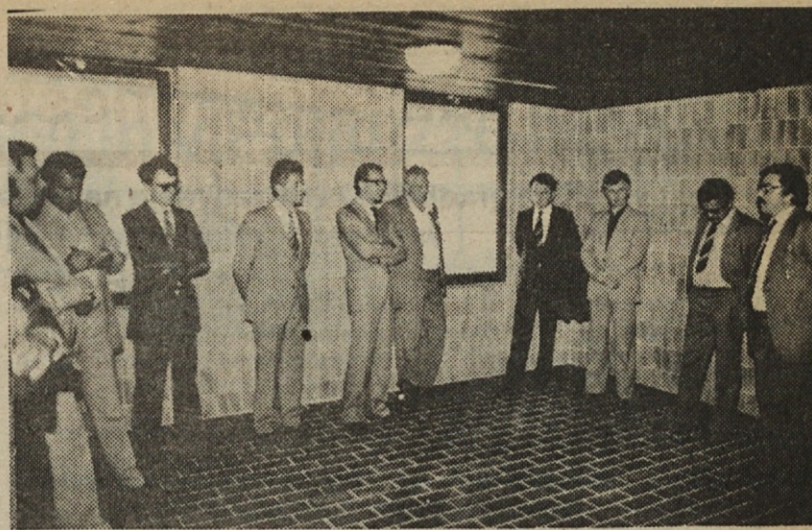
2. mesto — železokrivca Milan Kolarić in Zlatko Šafarić

3. mesto — tesarja Marjan Kuček in Mirko Najdenik

8. mesto — orodjarja Vlado Vukojević in Branko Zebec Foto: G. B.

Stanovanjska soseska Fužine

Ogled 106 novih stanovanj

Dan pred tehničnim prevzemom, to je 12. junija, si je v stanovanjski soseski Fužine ogledala dokončan blok s 106 novimi stanovanji delegacija, v kateri so bili: Jože Kavčič, predsednik republiškega komiteja za urejanje prostora, Niko Lukež, predsednik skupščine občine Ljubljana Moste-Polje, Franc Kositer, predsednik poslovnega odbora GIP Gradis, direktor tozda Inženiring Franc Zupančič in direktorji Gradisovih tozdov, ki sodelujejo pri gradnji Fužin.

Dela so bila pričeta v maju 1982, značilnost teh stanovanj, ki merijo v povprečju 61 kv. m, pa so premakljive predelne stene — štiri možne inačice po željah pričakovalcev stanovanj.

Skupno bo v I. fazi, ki naj bi bila končana do konca leta 1985, v tej soseski zgrajenih 2.795 stanovanj. Prvi stanovanjski blok je bil dokončan že ob koncu lanskega leta. Za stanovanja, ki bodo končana do konca 1985, znaša izhodiščna cena 47 tisoč finarjev. To je trenutno najnižja cena za kvadratni meter stanovanja v Ljubljani.

Zadnja vest iz Maribora

V gradnji II. etapa hitre ceste

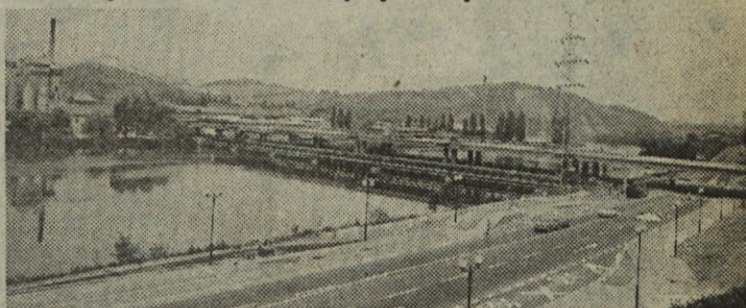
Tranzitni promet mimo mesta že konec leta?

V Mariboru so 6. julija zastavili zahtevna dela za dograditev II. etape bodoče hitre ceste skozi Maribor. Dela so bila razdeljena takole: Gradisov tozd Nizke gradnje Maribor bo zgradil podporne in oporne zidove ter nadvoz čez Meljsko cesto v dolžini 180 metrov, komunalna dela bodo opravili delavci Nigrada, Cestno podjetje Maribor pa zemeljska in asfaltna dela.

Investicija je ocenjena na okrog 395 milijonov dinarjev, sredstva pa bosta zagotovili mariborska in republiška skupnost za ceste. Dela naj bi opravili v 6 mesecih.

Ko bo etapa končana, se bo tranzitni promet lahko preusmeril na gornjo etažo dvonadstropnega mostu prek Drave, s tem pa bo mesto že precej razbremenilo; v prihodnosti bo treba zbrati sredstva in zgraditi tudi III. etapo.

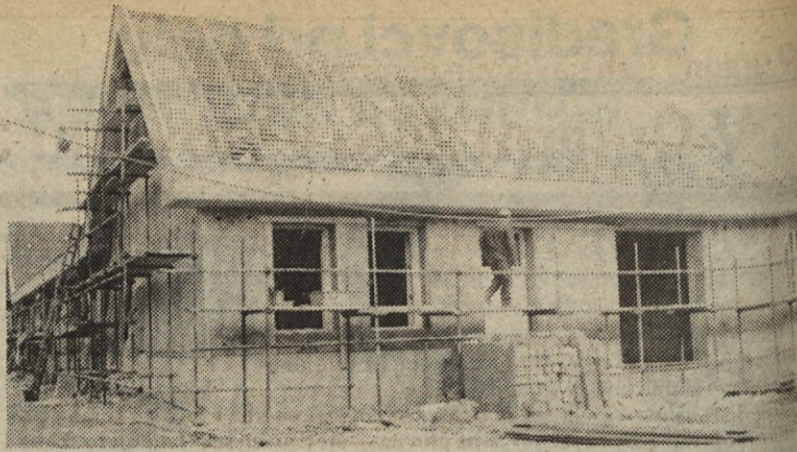
Omenimo še projektanta: projekt je delo Gradisovih strokovnjakov in to skupine iz tozda Biro za projektiranje Maribor. F. Š.

Dvonadstropni most, kot del I. faze pa že uspešno služi svojemu namenu

Po zaključku 1. faze delavci tozda GE Ravne na Koroškem nadaljujejo z gradnjo 2. faze nove hale v Tovarni usnja v Slovenj Gradcu

Izgradnja vrtca na Javorniku se zaključuje

Dobra angažiranost tozda Ravne na Koroškem

Prevzemanje del pod lastno ceno je lahko zelo nevarno

Gradis je v Ravnah na Koroškem prisoten od osvoboditve naprej, tako da je v tem času zgradil večino najpomembnejših objektov v Koroški regiji. Tako je tudi danes. Tozda Ravne na Koroškem je dobro angažiran saj gradi v Železarni Ravne, v Mariboru, Celju, v Slovenj Gradcu, svoje delavce pa ima tudi v Kamengradu (BiH), ZR Nemčiji in Iraku.

Kljub temu se tudi na Ravnah niso mogli izogniti težavam današnjega časa in problemom s katerimi se v nekaj zadnjih letih srečujejo vsi gradbeniki. V našem tozdu Ravne na Koroškem ugotavljajo, da so rezultati poslovanja v prvi polovici letošnjega leta še kar ugodni, čeprav so nekoliko slabši, kot v istem obdobju lani. Vse težji pogoji gospodarjenja, pridobivanja del in preskrbljenosti z gradbenimi materiali za enkrat še ne onemogočajo realizacijo plana za letošnje leto. Plan bo tudi letos dosežen — zagotavljajo naši delavci iz Raven.

V tozdu so si zastavili predvsem tako politiko poslovanja, da se oslanjajo na lastne sile in notranje rezerve. Izboljšati bo treba produktivnost, organizacijo dela ter zmanjšati število neproduktivnih delovnih mest. Eden izmed že izpeljanih ukrepov je centralizacija gradbenih materialov in skladiščne službe. Rezultati so že opazni, saj so se materialni stroški zmanjšali. Akcija za zmanjšanje prevoznih stroškov je naletela na bolj trd oreh, saj vemo, da se posamezniki težko odrečejo določenim ugodnostim.

Angažiranost tozda Ravne je dobra. Pred kratkim so predali zadnji blok v stanovanjski soseski Javornik v Ravnah. Gre za stolpnico s 68 stanovanji. Na Javorniku pa imajo še eno gradbišče, kjer gradijo vrtec, ki bo tudi v kratkem zgrajen.

V gradnji imajo tudi nekatere objekte industrijske gradnje kot so hala KO-SI v tovarni usnja Slovenj Gradec, težka livarna v Železarni Ravne, objekti v TAM Maribor in Cinkarni Celje. Za TAM gradijo delavci ravenskega tozda dispanzer medicine dela ter še nekaj manjših objektov v Koroški regiji.

Dobra angažiranost se obeta tudi v drugi polovici leta, saj bodo nadaljevana dela v Železarni Ravne, TAM-u in Cinkarni Celje. Začeli bodo graditi jedilnico TOM Mežica, dijaški dom v Ravnah na Koroškem, ter drugo fazo v tovarni usnja Slovenj Gradec. Del delavcev bo še vedno ostal v Kamengradu, kjer delajo odprti kop za premogovnik rjavega premoga ter v Iraku in ZR Nemčiji.

Sama angažiranost ne more dati posebej dobrih rezultatov in zato si v ravenskem tozdu prizadevajo pospešiti inventivno dejavnost in zmanjševati režijo, ki predstavlja precejšen problem tako v tozdu, kot v celotnem Gradisu. Prav problem režije bo treba rešiti najhitreje.

Z ozirom na zmanjševanje investicijskih vlaganj v Koroški regiji predvidevajo v tozdu Ravne na Koroškem, da bodo tudi v prihodnjem letu primorani iskati delo izven regije. Pri tem naj bi jim pomagal tudi tozdz Inženiring.

Težak položaj v gradbeništvu in s tem povezan velik padec življenjske ravni so še dodatno botrovali povečanju fluktuacije. Odhajajo predvsem dobri in kvalificirani delavci, saj za manj zahtevno in lažje delo v dru-

gih panogah zaslužijo precej več. S tem se je zelo aktualiziralo in poostrišlo vprašanje socialne varnosti zaposlenih. Padec realnega osebnega dohodka je treba nadomestiti z različnimi dodatki (terenski dodatek, ločitveni dodatek, znižane dnevnice, dodatno regresiranje pre-

Franc Gomboc, VK zidar opravlja zaključna dela 1. faze nove hale v Tovarni usnja v Slovenj Gradcu

hrane itd.) in pomočmi iz naslova socialne varnosti.

Dinamičnost, prilagodljivost in vitalnost omogočajo tozdu Ravne na Koroškem da lažje premaguje vse težave. Ne sedijo križem rok in ne prevzemajo dela pod lastno ceno, kot to počno nekatere druge delovne organizacije in so zato že prišle v velike težave. Takšna politika je zelo kratkoročna in se kaj hitro maščuje. Gradbeniki si ne bi smeli dopustiti takšno iščrpavanje, ki škodi nam samim. Delo naj dobijo tisti, ki je boljši in cenejši, vendar ne za ceno lastnega obstoja in možnih izgub.

Besedilo in slike:
Ludvik Rudolf

Stolpnica na Javorniku je končana in predana uporabnikom. To je eden zadnjih objektov v stanovanjski soseski Javornik na Ravnah

O gradnji treh navtičnih centrov v Istri

V Umagu 256, v Rovinju 360 in v Pulju 220 navezov

Marini v Umagu in Rovinju končani — V Pulju v gradnji ploščad

Jugoslovanska obala je zaradi svoje razgibanosti, številnih zalivčkov, otočkov, v marikaterem delu še s povsem neokrnjeno naravo, razmeroma čistim morjem in za tujce vabljivimi cenami »eldorado« z leta v leto ponavljajočimi se slabostmi: šepajo nam servisne in storitvene dejavnosti, primanjkuje nam oskrbovalnih centrov (kjer pa so, je ponudba v njih skromna), primanjkuje navezov za raznovrstna plovila — število teh se iz leta v leto skokovito dviga — in drugimi. Namen tega članka pa ni pisati o slabostih v turistični ponudbi, pač pa o naporih da bi jih odpravili. Z njimi se kot izvajalec del sooča tudi Gradis.

Adriatik klub Jugoslavija, delovna organizacija v ustanavljanju z Brionov je med prednostne razvojne načrte za letošnje leto uvrstila gradnjo 18 marin vzdolž jadranske obale. Dve v celoti in tretjo v sodelovanju z domačo gradbeno operativno je prevzela naša delovna organizacija in sicer v Umagu in Pulju tozđ GE Koper, v Rovinju pa GE Maribor. Skupna značilnost omenjenih marin je, da bo poskrbljeno za boljšo in bolj zaokroženo ponudbo; razen pomolov s privezi v gradnji ali že zgrajene tudi trgovine s splošnim blagom, restavracije in raznovrstni drugi gostinski lokali, trgovske specializirane navtične in brezcarinske trgovine, recepcija, sanitarije, parkirišča in podobno.

Navtični center Umag

GE Koper je pričel z gradnjo 9. februarja letos, rok za dokončanje pa je bil izredno kratke — letošnji julij.

Narediti je bilo treba obalni plato, valobran, štiri pomole, ki bodo omogočali privez 256 plovilom in infrastrukturne objekte.

Najprej se je bilo treba lotiti obsežnih zemeljskih del. Za ureditev zaščitnega nasipa, ki ščiti naveze pred valovi in vetrom, je bilo treba pripeljati več kot 80 tisoč kubičnih metrov kamenja. V času gradnje, ko valobran (nasip) še ni bil utrjen z

večjimi skalami, so valovi, ki jih je povzročil močan jugo, dvakrat prebili nasip in odplavili v morje precej pripreljenega materiala.

Med valobranom, ki je dolg okrog 450 metrov, in obalo so štirje pomoli, temeljeni na piramidastih betonskih stebrih v morju, na stebre pa so montirani železobetonski nosilci, ki so jih izdelali v tozđu OGP. Na pomolih so tudi priključki za vodo in elektriko.

Na obalnem platu so zgrajeni objekti, v katerih so recepcija za prijavo in odjavo plovil in posadk, restavracije, trgovina (tudi za navtično opremo), dutty free shop, parkirišča in še kaj.

Vrednost te investicije znaša blizu 90 milijonov dinarjev.

V Rovinju plavajoči pontoni

Za navtični center Rovinj je bila projektirana drugačna tehnolgoija. Projektant se je odločil za plavajoče pontone, sidrane v morskno dno z betonskimi kockami. Dela je prevzel tozđ GE Maribor.

Tudi tu je bilo treba preurediti obrežje in zgraditi valobran. Iz bližnjega kamnoloma je bilo prepeljanih prek 140 tisoč kubičnih metrov kamna. Zmogljivost te marine je 360 navezov.

Marina bo imela tudi brezcarinsko cono (kar je običaj v večjih nav-

tičnih centrih), delavnico za popravila, trgovino za navtično opremo, druge trgovine, restavracijo, recepcijo itd. Tudi tu je rok letošnji julij.

Ob našem obisku pred mesecem in pol nam je direktor tega centra Herman Račac omenil: »Zadnji čas je bil, da smo se le polotili izgradnje marin ob Jadranu; turisti so nam uhajali na italijansko stran. Koliko dragoceni deviz smo s tem izgubili, lahko samo ugibamo. Z Gradisom kot izvajalcem del smo zadovoljni. Gradbena dela bodo veljala več kot 150 milijonov dinarjev, investicija v celoti pa okrog 230. Računamo, da se nam bodo vložena sredstva kmalu povrnila in da jih bomo lahko vložili v preostale nujne objekte. Že zdaj, ko marina še ni niti končana, imamo rezerviranih veliko navezov.«

Dela so tekla v roku, do izida te številke pa bi morala biti marina predana uporabnikom.

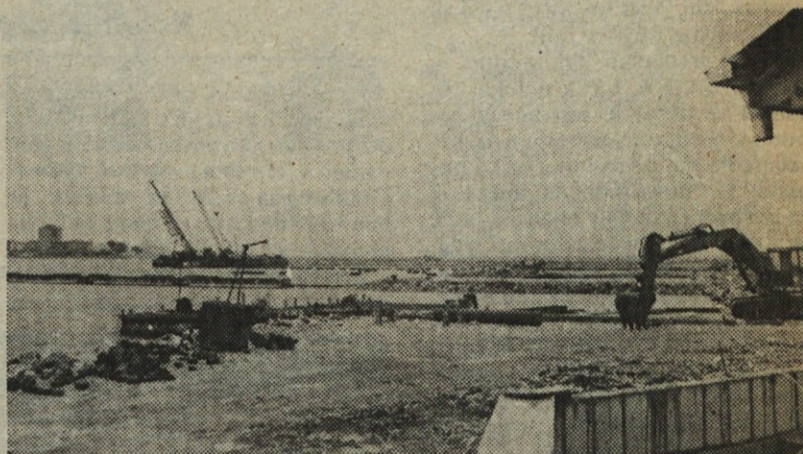
»Morska arena« V Pulju

Gradnja navtičnega centra v Pulju se je začela precej kasneje (17. aprila), zaradi zahtevne gradnje pa bo njenih 220 načrtovanih navezov gotovih prihodnje leto.

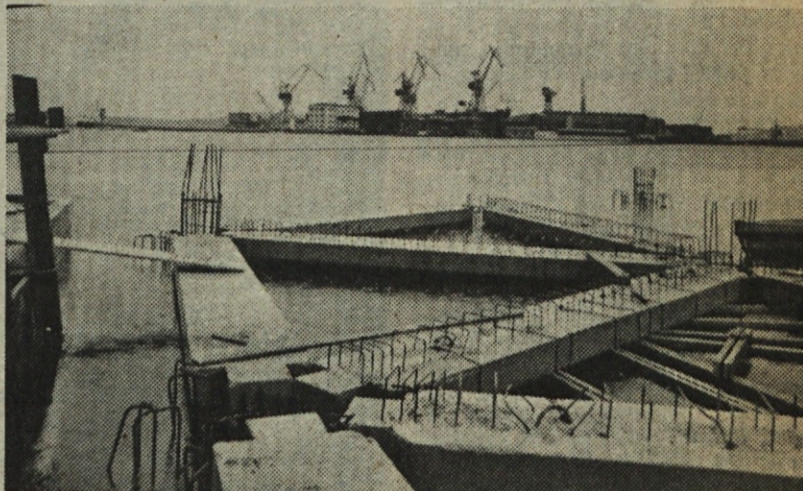
TOZD GE Koper gradi le njen najzahtevnejši del, to je temeljenje v morskem dnu, strehe in nad morjem okroglo ploščad premera 34 metrov. V morskno dno bo treba zabetonirati 21 kolov, med njimi razpeti nosilce, vmes pa vpeti železobetonske plošče. Na tem »satovju« oziroma plošči nad njim bodo puljski gradbinci zgradili trinadstropno stavbo v obliki prisekane piramide. Na vrhu bo razlgledna ploščad, okrog navezi, v stavbi pa vsi že pri prejšnjih dveh marinah naštetih lokali.

Dela, ki jih opravlja naš koprski tozđ na tem objektu, so ocenjena na 25 milijonov dinarjev.

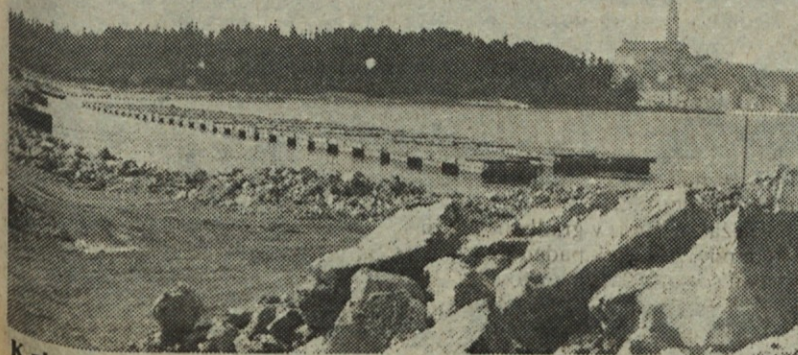
C. P., G. B.,

Marina v Umagu v času gradnje. Zaradi kratkega roka so delali v dveh izmenah in vse sobote

Pred Pomolom zmage v Pulju. Nekaj novozgrajenih stebrov v morju je že povezanih s prvimi nosilci

K plavajočim pontonom v Rovinju bo moč privezati vsaj 360 plovil

Predpisi in priporočila o oblikovanju

Kje so spodnje meje kalkulacij, da je dosežen dohodek

Ker nam cene določajo kakšen kos pogače (beri dohodka) nam bo ostal, želim prikazati letošnje gradbeniško cenovno problematiko.

Zvezni izvršni svet je koncem meseca aprila sprejel naslednje predpise, ki se morajo uporabljati pri oblikovanju cen:

— Zakon o temeljih sistemov cen in družbeni kontroli cen (Ur. l. SFRJ št. 21/84),

— Odlok o pogojih in načinu oblikovanja cen in družbeni kontroli cen v letu 1984 (Ur. l. SFRJ št. 23/84),

— Sklep o proizvodih in storitvah iz pristojnosti vseh družbeno-političnih skupnosti, za katere samoupravne organizacije in skupnosti niso dolžne pošiljati obvestil o cenah pristojnim skupnostim za cene (Ur. list SFRJ 23/84).

Gradbeni proizvodi in storitve so izven projekcije cen za leto 1984, kar pomeni, da se cene gradbenih storitev prosto oblikujejo, zato ni potrebno skupnostim za cene pošiljati cen gradbenih proizvodov in storitev, niti indeksov SZG IGM za uveljavljanje razlik v ceni.

Cene gradbenih proizvodov in storitev ureja 6. točka odloka. Na osnovi te točke je bistvenega pomena skleniti z investitorjem oz. naročnikom del takšne izvajalske pogodbe (za nova dela) oz. anekse k pogodbam (za dela v teku), ki bodo izvajalcu omogočile zahtevati spremembo cen vselej, kadar bodo nastopile take spremenjene okoliščine, ki presegajo normalni riziko kakršnega je prevzel izvajalec ob sklenitvi pogodbe. To pa pomeni vztrajati na doslednem upoštevanju Zakona o obligacijskih razmerjih, posebej še na njegovem 637. členu.

Poleg zakonskih pogojev za spremembo cen, se stranki lahko v pogodbi oz. aneksu izrecno dogovorita še o drugih pogojih, kdaj vse je mogoče zahtevati spremembo cen, če se pogoji spremenijo v času izvajanja pogodbe.

Za gradbeno-obrtniška dela in instalacijska dela, ki se izvajajo v režiji, je treba pri zvišanju režijske ure upoštevati 105. a člen Zakona o temeljih sistemov cen, to je navesti učinkovitost gospodarjenja, namensko delitev dohodka ter kazalce po 140. členu ZZD. Obenem je treba v roku 8 dni po uporabi višjih cen poslati občinski skupnosti za cene obvestilo s cenikom.

Cene v stanovanjski gradnji se tudi vnaprej oblikujejo po družbenem dogovoru o oblikovanju cen v stanovanjski gradnji, upoštevajoč v dogovoru sprejeto metodologijo.

Za vsak objekt se oblikuje na za-

četku gradnje izhodiščna gradbena cena in na koncu gradnje konča gradbena cena. Bistvo celotnega postopka je primerjava cene konkretnega stanovanjskega objekta s ceno vzorčnega (baznega) objekta. Vsled tega je potrebno bazno gradbeno ceno valorizirati na dan pričetka dela. Valorizacija bazne cene je potekala od leta 1975 do vključno leta 1980 dosledno po indeksih podražitev vhodnih elementov, ki jih četrtletno ugotavlja Splošno združenje gradbeništvu in IGM Slovenije. V letu 1981 se je ta sistem valorizacije bazne gradbene cene prekinil in se valorizacija opravlja na podlagi resolucijskih projekcij inflacijskih gibanj, neupoštevajoč dejanske razmere v gibanju cen.

Bazna cena za leto 1984 naj bi se po razgovorih predstavnikov Republiške skupnosti za cene in predstavniki Splošnega združenja gradbeništvu in IGM Slovenije določila z upoštevanjem ugotovljenih indeksov podražitev brez zniževanj v času zamrznitve.

Na koncu bi dodal, da je ekonomska komisija na Splošnem združenju gradbeništvu in IGM na sejah v

NK 76,23 x 1,21 =
PK 76,23 x 1,46 =
KV 76,23 x 1,77 =
VK 76,23 x 2,14 =

92,24 din na uro
111,30 din na uro
134,93 din na uro
163,13 din na uro

Te osnove se smatrajo kot spodnja meja za kalkulacije.

Aleš Komljenovič

Adaptacija SNG v Mariboru

Kazina trdnejša, lepša

Nov nosilni skelet, restavrirana notranjost in pročelje

Po opravljeni I. in II. etapi obnovitvenih del, ki so jih v letih od 1979 do 1983 za Slovensko narodno gledališče v Mariboru opravili delavci Gradisovega tozda GE Maribor, je bila istim nedavno zaupana tudi III. etapa — adaptacija Kazine.

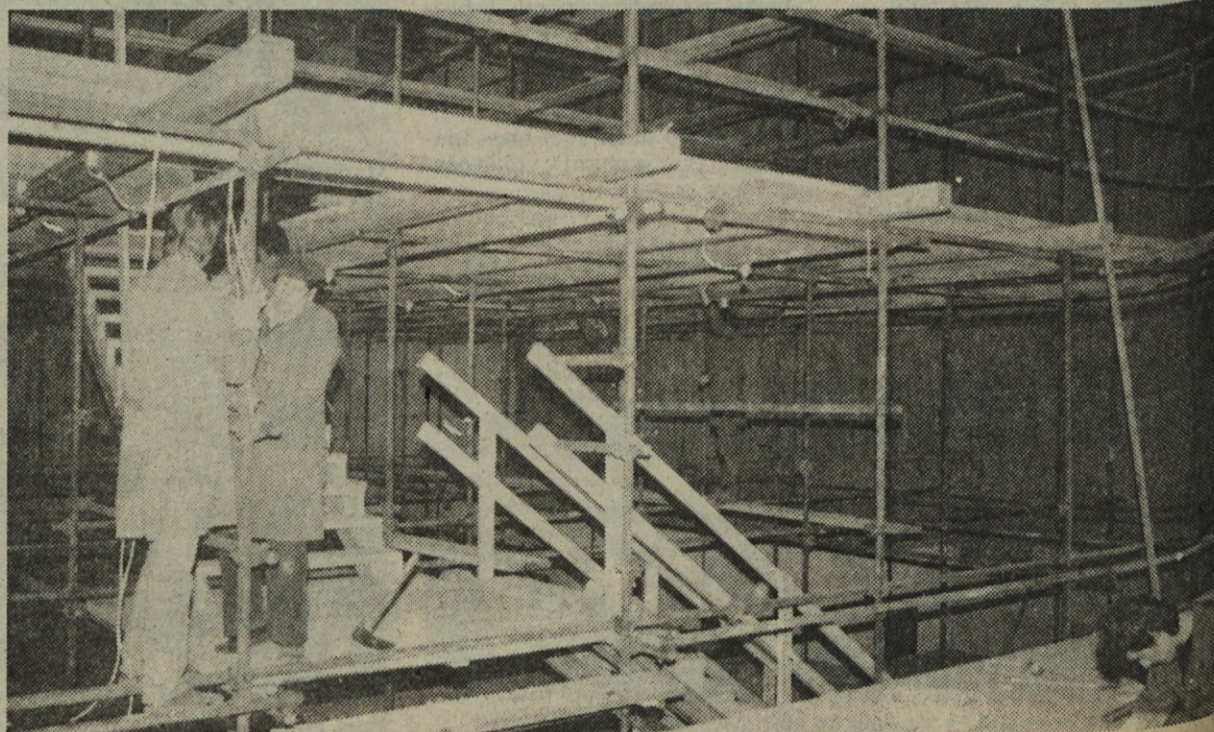
Stavba je bila zgrajena leta 1852., njeno stanje pa nam ni bilo v ponos

in je terjalo zahtevne in drage posege. Kot so pokazale dosedanje preiskave, bo tehnično najzahtevnejše podkletenje objekta, ki je temeljen s plitkim kamnitim zidom, da pa bo objekt povsem varen, je predviden nov nosilni skelet.

Vodja sektorja Miha Škerlak meni, da jim bodo v prejšnjih etapah

obnove SNG pridobljene izkušnje v dragoceno pomoč.

Dela pri obnovi notranjosti dovrane kot tudi pročelja bodo tekla pod nadzorom delavcev Zavoda za spomeniško varstvo. Zdaj so začeta seveda pa je vprašanje časa in denarja, kdaj bodo tudi dokončana. F. Š.

»Oder« in na njem Gradisova zasedba v Kazini

Novo poslopje v Mariboru

Zgradba za DPO na Taboru

Ko so delavci mariborske gradbene enote Gradisa novembra lani pričeli z gradnjo taborske občine, so vedeli, da bodo z deli končali v roku. Gradbena dela so končali celo mesec dni prej, žal pa zdaj obrtniki upravljajo to »prednost«. Kljub temu bodo, po besedah vodje sektorja Barbare Starovasnik, objekt predali 7. julija.

V gornjem nadstropju bodo pisarne družbenopolitičnih organizacij, v spodnjem pa prostori za SLO in teritorialno obrambo.

Na zunaj je zgradba nekaj posebnega — pročelje se močno razlikuje od sosednjih zgradb. Stalno deževje resda nekoliko nagaja pri ureditvi okolice, do otvoritve pa bo tudi ta nared.

Franjo Štromajer

Sladki vrh

Dispanzer medicine dela odprt

Zgrajen je bil v osmih mesecih

Gradnja novega zdravstvenega doma na Sladkem vrhu je bila načrtovana v okviru programa, ki so ga Mariborčani sprejeli z referendumom. Na zemljišču, ki ga je v ta namen brezplačno odstopila tovarna Sladkogorska, zraven pa tudi primaknila precej sredstev, je zrastel nov objekt, ki je z opremo vred veljal okrog 28,5 milijona dinarjev. Gradbena dela je opravil Gradisov tozđ GE Maribor v osmih mesecih.

Dispanzer je vsekakor velika pridobitev za okoličane; zdaj jim za mnoge zdravstvene storitve ne bo treba več v Maribor. V objektu bo ambulanta splošne medicine, patronažna služba, zobozdravstvena ordinacija, laboratoriji, ginekološka ambulanta, dve specialistični ordinaciji in posvetovalnica za otroke.

Pred dnevi smo prisostvovali otvoritvi. Slavnostni govornik je bil Ivan Gorjup, predsednik mestne konference SZDL Maribora, krajevne organizacije pa so ob tej priložnosti pripravile kulturni program.

Franjo Štromajer

Uspeh mladega Gradisovega delavca v Loznici Prvo mesto med zidarji

35-članska Gradisova ekipa iz tozda GE Maribor se je s 17. mladinskega festivala dela, ki je bil letos v SR Srbiji v Loznici, vračala razposajena. Kako tudi ne — v svoji sredi so imeli Andrijo Grabarja, ki je med tekmovalci iz vse Jugoslavije v proi-

zvodno-tekmovalnem delu med tistimi, ki so letos končali triletno poklicno šolanje, z dodeljeno najvišjo možno oceno osvojil prvo mesto med zidarji.

Konkurenca na 17. festivalu dela je bila huda: sodelovalo je 117 ekip in v njih okrog 4.000 mladih pripravnikov, ki so pridobili svoje poklice le nekaj pred tem.

Andrija Grabar se je vrnil domov z medaljo in diplomo, medtem pa od tovarištev v skupini in sodelavcev v tozdu prejel številne iskrene čestitke. Verjetno bo po tej objavi prejel še kakšno. Mi pa smo si želeli, da bi ob omembi tega uspeha tudi sam povedal nekaj misli za Gradisov vestnik.

»Želja da bi postal zidar, se mi je uresničila. Zdaj bi si želel nadaljevati šolanje, pa kaj, ko verjetno iz tega ne bo nič. Na vseh pristojnih mestih pravijo, da je tehnikov in delovodij trenutno dovolj, medtem ko so zidarji še vedno iskani.«

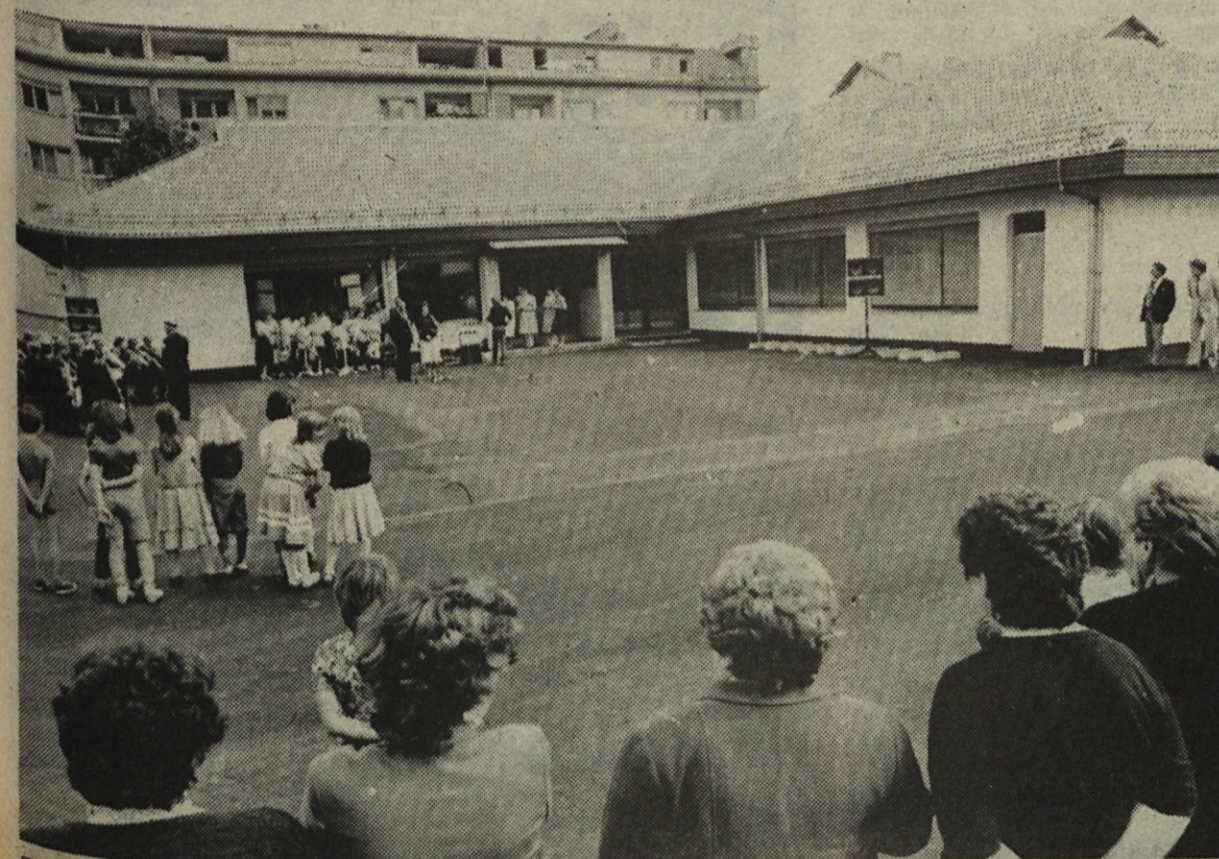
In kaj še meni najboljši mlad zidar?

»Zdi se mi, da je bilo v šoli preveč teorije in premalo praktičnega dela. Za primer naj povem, da je bilo v drugem letniku praktičnega čela le štirinajst dni, v tretjem pa ob petkih po 4 ure. Ko potem prideš na gradbišče, moraš praktično začeti vse znova. Če se bo ta trend nadaljeval, potem bodo učenci lahko zidali le še na papirju.«

Da bi lahko na tekmovanju dosegel vidnejšo uvrstitev, si ni mislil. Pravi, da je šele po ogledu dimnikov, ki so jih sezidali njegovi tekmeči, pomislil, da bo njegova naloga dobro ocenjena. In res je bila.

Poklic si je izbral sam. Pot do njega, ga je pred dobrimi tremi leti pripeljala v Gradis. Zdaj dela v tozdu GE Maribor kot kvalificiran zidar — pripravnik. Poklic ga veseli, zato verjamemo, da mu tudi pripravniški izpit ne bo delal težav in mu želimo, da bi sčasoma v tem kolektivu uspel uresničiti svoja poklicna stremeljenja.

Franjo Štromajer

Zdravstveni dom — dispanzer medicine dela na Sladkem vrhu

Andrija Grabar

Iz seje plenuma RO ZS delavcev gradbeništva

Gradbeništvo se nahaja v zelo težkem položaju

11. seja plenuma republiškega odbora sindikata delavcev gradbeništva, ki je bila 21. junija je skušala osvetliti sedanjí gospodarski trenutek in mesto gradbeništva v njem ter opredeliti ukrepe za konsolidacijo gradbeništva in določiti naloge sindikata pri tem. Na plenumu je bila podana tudi informacija o problemu preskrbe s cementom.

Ugotovljeno je bilo, da se gradbeništvo nahaja v zelo težkem položaju predvsem zaradi močno zmanjšane investicijske dejavnosti, upadanja stanovanjske gradnje in zelo težkega prodora na zunanja tržišča. Vse to je vplivalo na manjši porast celotnega prihodka in dohodka v delovnih organizacijah s področja gradbeništva in s tem do izrazitega upadanja življenjske ravni gradbenih delavcev, saj je osebni dohodek gradbenikov še daleč pod ravnijo povprečja gospodarstva Slovenije. Ob tem je tudi likvidnost tako padla, da je vedno več delovnih organizacij, ki morajo najemati drage kredite tudi za izplačevanje osebnih dohodkov.

V bogati razpravi, ki se je razvila po uvodnem poročilu so bili opredeljeni ukrepi, ki naj bi pomagali

izboljšati tako težek položaj gradbeništva in sicer:

— iskati možnosti večjih prihrankov znotraj delovnih organizacij z boljšo organiziranostjo in izdelanimi normativi,

— znotraj večjih delovnih organizacij oz. sistemov je treba zagotoviti boljši pretok sredstev,

— poiskati moramo programske možnosti razvoja gradbeništva in to skupaj z družbeno političnimi skupnostmi in občinskimi zbornicami,

— na podlagi podatkov o gospodarjenju se opravijo obiski v tistih delovnih organizacijah, ki se nahajajo v najslabših pogojih. V teh razpravah morajo sodelovati tudi občinski odbori,

— javnosti je treba posredovati pravo informacijo o kršilcih cen s področja betonskih izdelkov, saj se

ravno te organizacije nahajajo v zelo težkem položaju, materialni položaj teh delavcev pa je zelo kritičen. Nasploh je treba politiki cen posvetiti vso pozornost, saj se močno kažejo slabosti administriranja,

— zahtevati posebno sejo predsedstva RS ZSS, kjer se celovito predstavi problematika gradbeništva in položaj gradbenega delavca.

V zvezi s cementom je bila podana informacija o kritični preskrbi s tem osnovnim gradbenim materialom in predlog slovenskih cementarn po katerem naj bi gradbene in trgovske delovne organizacije morale zagotoviti okoli milijon dolarjev, če želijo dobiti cement. Delegati plenuma ROS delavcev gradbeništva so bili mnenja, da ne more samo gradbeništvo reševati probleme cementarn v zvezi z zagotavljanjem deviz za nadomestne dele, ker jih tudi gradbeništvo še kako potrebuje in da je devize potrebno zagotoviti na drugi ravni npr. pri SISEOT-u. Prav tako pa bi cementarne morale prilo-

žiti pogoje dobave. V ta namen je pri Splošnem združenju gradbeništva ustanovljena posebna skupina, ki bo skušala ta klobčič vsaj nekoliko razvozlati.

Glede na številne probleme v zvezi z energijo je plenum ROS delavcev gradbeništva zahteval od Komiteja za energetiko projekcijo energetskih virov do leta 2000.

Delegati plenuma so bili seznanjeni tudi z aktivnostmi pri sprejetju panožnega sporazuma. Javna razprava o sporazumu še vedno poteka tako, da je predvideno srejetje sporazuma do jeseni. V zvezi z zakonom o graditvi je na seji plenuma bilo povedano, da je v pripravi izdelava pravil, ki bodo urejala področje oddajanja del.

Analizo izvajanja družbenega dogovora za delo v tujini bo pripravil odbor udeležencev. Zvezni dogovor za dela v tujini pa bo sprejet do jeseni.

Majda Jovan-Toplak

V Arji vasi za Hmezad

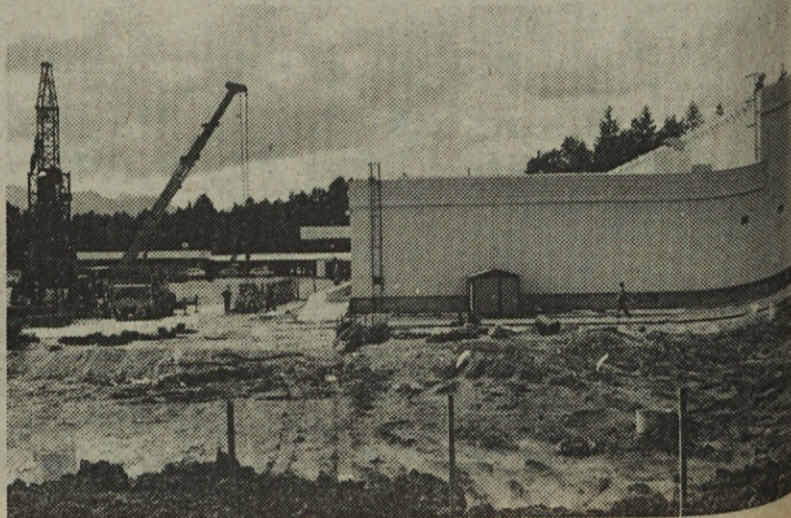
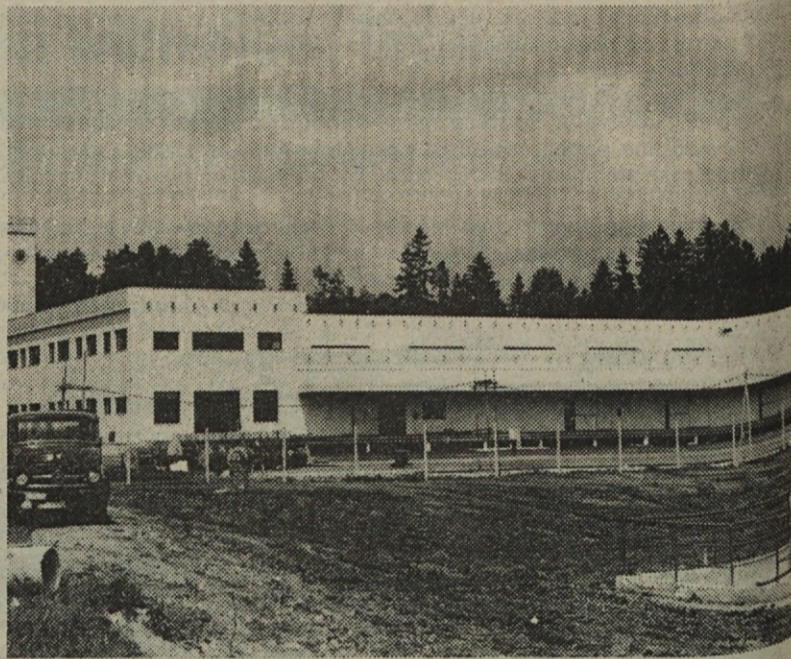
Najsodobnejša mlekarina

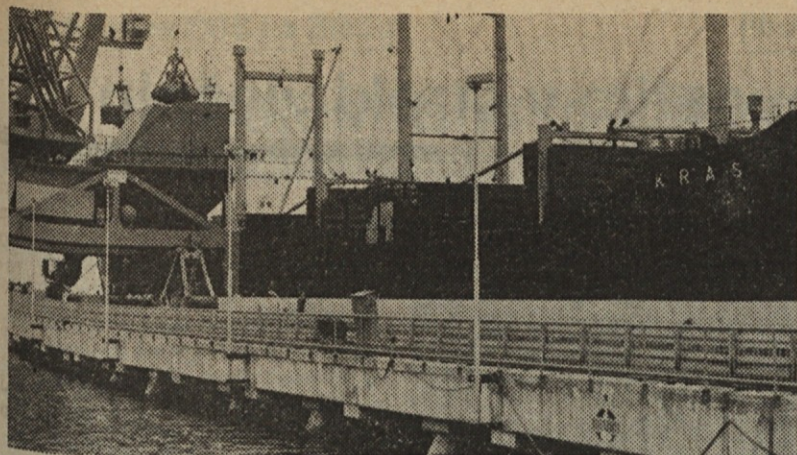
V Arji vasi pri Celju je začela poskusno obratovati Hmezadova nova mlekarina, za katero je združilo sredstva 72 sovlagateljev iz regije, največ pa seveda Hmezad. Zaradi izrednih podražitev v letih od priprave do izgradnje, težav pri gradnji — mednje sodi tudi voda in energija, dodatne zahteve inšpektorjev in podobno — je vrednost objekta narasla na blizu 900 milijonov dinarjev.

Gradbena dela je opravil Gradis, tozđ GE Celje. Za objekt je bila uporabljena konstrukcija VELO, v času, ko so v objektu tekla zahtevna instalacijska dela, pa je bilo treba postoriti vrsto stvari, med njimi predvsem zgraditi osnovno omrežje zaprtega sistema za tehnološko vodo ter poseben varovalni in kontrolni sistem pred iztokom škodljivih odpadk. Pripravili so tudi nevtralizacijsko jamo za luge in kisline znotraj sistema, za ostale odpadke in odplake pa posebno greznico.

Na platoju pred mlekarino je zdaj v gradnji servisno-pomožni objekt.

Foto: G. B.

Slavnostni govornik je bil predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj

Obala, ki so jo zgradili delavci koprškega tozda, je temeljena na jeklenih pilotih zabitih v globino več kot 30 metrov

V Luki Koper slovesno odprli nov terminal za razsute tovore

Po pred dvema leti uspešno zgrajeni obale za kontejnerje v Luki Koper je Gradisov tozd GE Koper pred štirinajstimi meseci začel graditi novo obalo, ki je sedaj že bližja Ankaranu in ne Koprju ter bo uporabljena vglavnem za raztovor premoga, ki bo naprej potoval po železnici do Avstrije, Madžarske, Češkoslovaške itd. Bil je to praznik, kakršnega Koper ni doživel že nekaj let, saj predstavlja terminal za razsute tovore še eno okno v svet več. 29. junij pomeni še en mejnik v zgodovini razvoja Luke Koper pri katerem je veliko vlogo odigral tudi Gradis — vlogo, ki jo tako uspešno opravlja že več kot 25 let tudi na naši obali. To ni bil pomemben korak le za Luko Koper temveč tudi za celoten slovenski prometni sistem.

Zato ni nič čudno, da se je kot slavnostni govornik otvoritve udeležil predsednik republiškega izvršnega sveta Dušan Šinigoj, predstavniki Luke Koper in celotnega Obalnega gospodarstva, predstavniki izvajalcev del: Gradisa, Metalne, Železniškega gospodarstva, SCT, IMP, REK Elektrostrojna oprema in še mnogi drugi. Otvoritve so se udeležili tudi gostje iz Avstrije, ZR Nemčije, Madžarske in Češkoslovaške, ki so bili navdušeni nad našimi dosežki, saj je terminal bil zgrajen v izredno kratkem času.

Vse goste, poslovne partnerje in izvajalce del je uvodoma pozdravil predsednik poslovnega odbora Luke Koper Rudi Duje, nakar je zbranim spregovoril Dušan Šinigoj in med drugim dejal: »Vse bolj se moramo zavedati, da se blagovni to-

kovi usmerjajo na tiste transportne poti, kjer organizacija in tehnologija omogočata hitre, kvalitetne in cenen transport. Obenem morajo biti z ladijskimi linijami ustvarjene številne in redne povezave s prekomorskimi deželami, urejene proste carinske cone, kot tudi kompletna in kvalitetna ponudba s konkurenčnimi cenami.

Tudi v prihodnje bo traba vlagati napore za posodobitev in gradnjo tistih infrastrukturnih objektov, ki povzročajo zastoje v prometnem sistemu. Tako bomo morali v prihodnjih letih posodobiti železnico, ladjevje, začeti z gradnjo karavanskega predora in nekaterih cestnih in luških objektov z namenom, da se omogoči optimalno izkoriščanje vseh prednosti, ki nam jih daje geopolitična lega.«

Teh spodbudnih besed glede odpiranja novih investicij smo bili veseli predvsem gradbeniki, saj bi to le nekoliko omililo že nekajletno pravo sušo na investicijskem področju.

Tozd GE Koper je v kratkem času opravil najzahtevnejša gradbena dela v zvezi z gradnjo obale za pristajanje ladij do 80.000 BRT. Obala terminala za razsute tovore je dolga 200 metrov in široka 22 metrov ter je z dvema mostovoma povezana s ploščadjo, ki ima površino 800 krat 300 metrov, na kateri je za 280.000 ton skladiščnih prostorov.

Obala je zgrajena po že znani Gradisovi tehnologiji, ki se v Luki Koper uporablja od leta 1970 dalje. Konstrukcija je armirano-betonska, polmontažnega tipa, temeljena na jeklenih pilotih. Jekleni piloti premera 812 mm so zabiti v globino preko 30 metrov. Tako globoko temeljenje je bilo potrebno zaradi slabih nosilnih tal na vsem območju luke, nosilnost pa je še posebej slaba na območju terminala za razsute tovore.

Sedaj je bila zgrajena le prva faza terminala za razsute tovore, ki bo omogočala pretovor 1,5 milijona ton tovara letno, kar pomeni da

bodo dnevno lahko pretovorili od 12.000 do 15.000 ton razsutih tovorov. Ta del naložbe je bil vreden dve milijardi dinarjev, vendar to je samo prvi del zavojnih ciljev Luke Koper. Drugo fazo gradnje terminala za razsute tovore predstavljajo terminali z določenimi specializiranimi zmogljivostmi, zlasti silosi za žita in fosfatov.

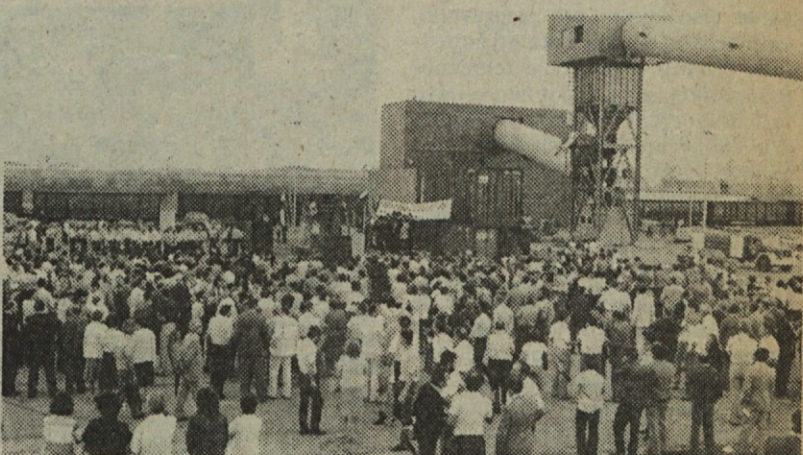
V letu 1990 naj bi v Luki Koper dosegli šest milijonov ton prometa (zdaj dosegajo tretjino), od tega naj bi tranzit predstavljal dve tretjini. S tem bi se približali trem poglavitnim ciljem: omogočiti domačemu gospodarstvu lažji in učinkovitejši prodor na tuja tržišča ter maksimalno znižanje transportnih stroškov, bistveno povečati tranzitni promet srednjeevropskih držav in ustvariti čimvečji devzni priliv vseh udeležencev v transportni verigi. Luka je že sedaj deveta v Sloveniji po neto deviznem prilivu.

V nov terminal za razsute tovore je bilo vgrajeno 6.000 kubikov betona, 1.400 ton armature, asfaltirano je 40.000 kvadratnih metrov cest, postavljeno je pet železniških tirov itd.

Besedilo: Cveto Pavlin
Foto: Gojmir Bernot

V terminalu je vgrajeno 6000 kubikov betona, 1400 ton armatur, skupna dolžina pilotov pa je 11 kilometrov. Ob terminalu bodo lahko pristajale ladje z 80.000 tonami nosilnosti

Na otvoritvi terminala za razsute tovore so se poleg domačih in tujih gostov zbrali tudi predstavniki izvajalcev gradbenih in montažnih del, ter dobavitelji opreme

Izobraževanje Gradisovih inženirjev, tehnikov in delovodij

Programi, prilagojeni novostim v stroki vlečejo

Seminarji za tehnični kader kakovostni in dobro obiskani

Gradisov Center za izobraževanje je v predsezoni, med 23. majem in 6. junijem, v počitniškem domu v Ankaranu pripravil uspešen seminar za tehnični kader, ki se ga je v štirih skupinah udeležilo 230 inženirjev, tehnikov in delovodij.

Organizaciji tega seminarja oziroma uvrstitvi v program izobraževanja je »botrovalo« spoznanje, da pravzaprav primanjkuje pravih (rednih) možnosti za pridobitev specifičnih znanj, danes tako potrebnih za uspešno delo in uporabo sodobne tehnologije. Če je še pred leti veljalo, da naj bi v šoli pridobljena modrost skupaj z nekaj leti prakse zadostovala za uspešno delo v gradbeništvu tekom celotnega življenjskega cikla, temu že dalj časa ni več tako. Rojevajo se nove tehnologije in v zvezi z njimi potrebna nova znanja, to pa pomeni, da smo primorani neprestano »misliti« slediti novostim in predpisom ki jih ni malo in se tudi hitro spreminjajo, torej se dopolnilno izobraževati. Kako? Kje?

Gradis je bil po kakovostnih seminarjih za tehnični kader znan že pred leti. Organiziral jih je vsako leto, inženirji, tehniki in delovodje pa so se med seboj bolje poznali.

Ne bomo opisovali kdaj, kako in zakaj so bili potem ti seminarji ukinitveni. Bolj pomembno je to, da smo soznali prednosti in potrebo, hkrati pa tudi pravočasno ukrenili kar je bilo potrebno in ponovno vpeljali to obliko dopolnilnega izobraževanja. Izobraževalni center se je pripravil lotiti sistematično. V pripravo vsebin je vključil tudi TS in ROS, izvedbeno pa začel s strokovnimi predavanji, mimo je že prvi del seminarjev, sledili pa naj bi tudi tečajji ter na koncu izpiti. Padla je tudi že pobuda, da naj bi za posamezne zahtevnejše delokroge zahtevali kot pogoj tudi dopolnilna znanja.

Iz programa tovrstnega izobraževanja niso izvzeti niti pripravniki, vključeni pa so tudi nekateri štipendisti. Znanju s področja tehnično-tehnoloških ved je dal pravo veljavo tudi dolgoročni program gospodarske stabilizacije — šteje ga med osnove nadaljnega hitrejšega razvoja naše družbe. In kaj so nam v nekaj besedah povedali nekateri izmed udeležencev seminarja?

»Udeležil sem se že več seminarjev. Za zadnjega lahko zapišete, da je bil, doslej najboljši. Organizator in predavatelji so se res potrudili...« Ali: »Kdor je predavateljem pozorno sledil e slišal vleiko zanimivega, novega. Ne pomnim tudi, da bi praktično vsi udeleženci vztrajali do konca, to je ne »špricali« katere izmed tem v programu. S seminarji te vrste moramo nadaljevati.« Tudi:

»Spodrsaljaja, da bi kakšno leto, dve ali celo več takega seminarja ne imeli si ne smemo več privoščiti. v velikih OZD kot je Gradis se med seboj komajda še poznamo, vsaka nova izkušnja, tehnično-tehnološka rešitev ali informacija, ki pomeni prihranek, pa je v teh časih še kako dobrodošla. Podobnega seminarja že več let ni bilo, mislim pa, da se nam to v Gradisu tudi že pozna.«

Ko bo vrh gradbene sezone in tudi polne zasedenosti v naših počitniških domovih mimo, bodo na vrsti nove skupine. Center za izobraževanje že napoveduje posebej prirejen program za lesarje kot tudi za strojne inženirje, tehnike in delovodje, za gradbene inženirje, tehnike in delovodje pa bodo ponovili teme, ki so jih tisti v prvih skupinah že slišali.

Predavatelji so bili večinoma Gradisovi strokovnjaki.

Omeniti velja tudi to, da je Center za izobraževanje vsem seminaristom

Vsak dan 422 odsotnih

Je vsak bolniški izostanek upravičen?

V Gradisu je v letu 1983 približno toliko izpadlih ur zaradi bolezni kot so jih opravili vsi delavci na enem tozdu

Redno spremljanje in primerjanje podatkov o odsotnostih z dela zaradi bolniških izostankov nam nudi jasno sliko o gibanju te odsotnosti: ali se ta zmanjšuje, ostaja na enaki ravni ali narašča.

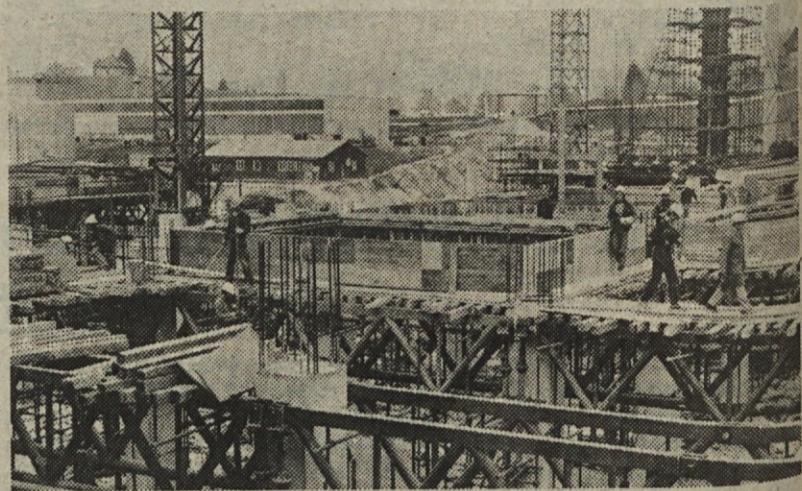
V Kadrovske socialni službi DSSS Gradisa spremljamo podatke za ves Gradis redno mesečno in to za vse tozde in delovne skupnosti v sestavu delovne organizacije.

Izračunani indeksi, urejeni v tabelah s primerljivimi podatki so vselej sestavni del gradiv pred obravnavo

razdelil vprašalnike, s pomočjo katerih želi obdelati odgovore o nalinih dela, v tozdih, o predstavah

glede obstoječe organiziranosti in predlogih za morebitna izboljšanja in podobno.

G. B.

Najpomembnejše pri tovrstnem izobraževanju je, da pridobljeno znanje lahko uporabiš v praksi

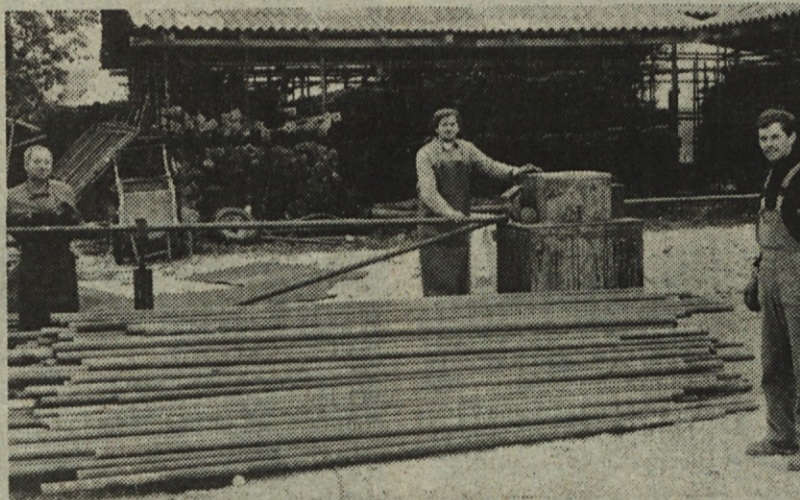
periodičnih in zaključnih računov ali planskih dokumentov; v glavnem pa je namen teh rednih mesečnih informacij, da bi lahko (vsaj teoretično) v posameznih okoljih reagirali v primerih, ko bi zaznali nepričakovana nenormalna odstopanja. Takrat je potrebno hitro ukrepanje: ob znatnem povečanju izostankov na primer ugotoviti vzroke in tudi popolniti manjkajoče število ljudi, da bi lahko uresničili pravočasno izpolnitev plansko zastavljenih nalog.

Način, ki ga v Gradisu uporab-

ljamo za izračun odstotka bolniškega staleža, je v bistvu enak načinu, ki ga za pregled podatkov uporablja Regionalna zdravstvena skupnost Slovenije. Ob evidentiranju in tabelaričnih prikazih izkazujejemo podatke ločeno za temeljne organizacije in skupaj za Gradis, ločeno pa tudi po izostankih do 30 dni, nad 30 dni in skupaj, vse izraženo tudi vrednostno, z vsotami nadomestil izplačanih zaradi bolniških izostankov.

V letu 1983 je bil na primer planirani letni dohodek na delavca v Gradisu nekaj nad 541.500 dinarjev, v povprečju pa je vsak delovni dan zaradi bolniških izostankov manjkalo 422 delavcev!

Če vemo, da so se sredstva nadomestil za odsotnost zaradi bolniških izostankov do 30 dni izplačevala v breme Gradisa, nad 30 dni pa v breme zdravstvenih skupnosti, potem je zanimivo vedeti, da je bilo v letu 1983 skupno izplačanih za blizu 53,5 milijona dinarjev nadomestil, od tega v breme Gradisa skoraj 34 milijonov dinarjev. To pa še ni vse. Gradisovih 422 vsak dan odsotnih delavcev (vzeto matematično) je zmanjšalo planirani dohodek delovne organizacije, ki je izpadel dodatnih malodane 230 milijonov dinarjev. In da bi ne bilo pomote — vsi zneski so izraženi v novih dinarjih!

Zaradi številnih izostankov so zdravi delavci na gradbiščih tako še bolj obremenjeni

Konferenca EGS na Bledu

Obojestransko zanimanje za sodelovanje

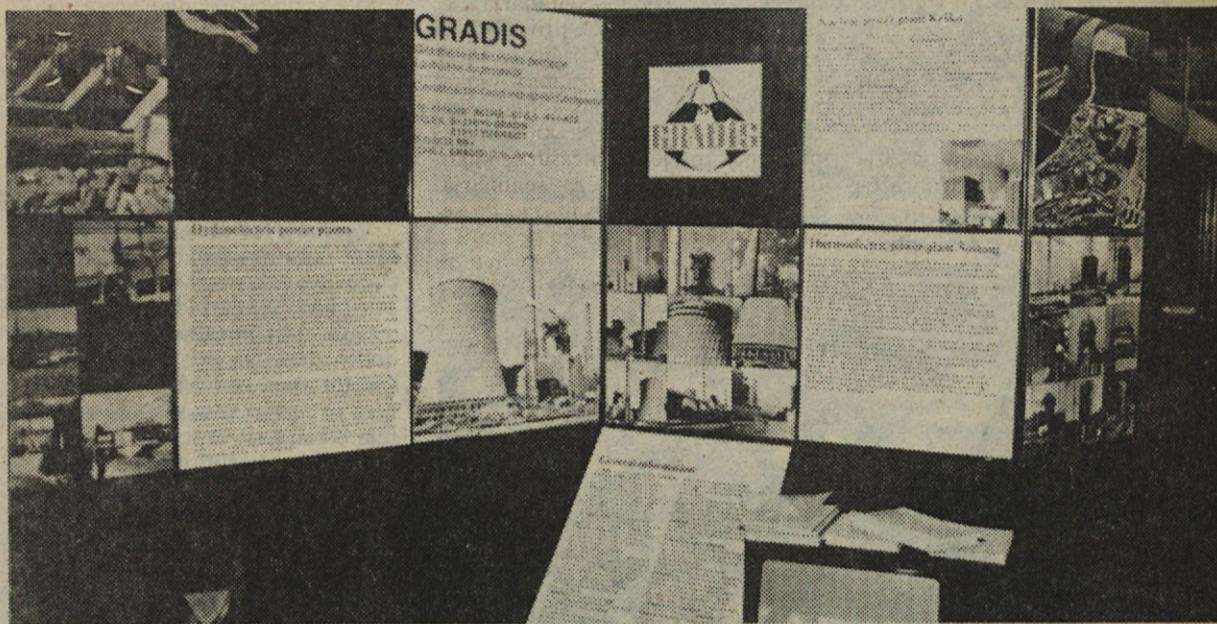
Video kasete o Gradisu, foto panoji, prospekti v več jezikih

Na Bledu je od 6. do 9. junija potekala konferenca o gospodarskem sodelovanju Evropske gospodarske skupnosti (EGS) in Jugoslavije o skupnem nastopu v deželah v razvoju. Poslovne konference se je udeležilo okoli 100 posebej izbranih podjetij iz EGS in Jugoslavije, ki imajo v tem sodelovanju že kaj izkušenj, ali pa se za sodelovanje zanimajo. Med izbranimi organizacijami je sodeloval tudi Gradis.

Konferenca na Bledu je bila pravzaprav nadaljevanje poslovnega tedna Jugoslavije in EGS, ki je bil marca lani v Beogradu. Takrat je bilo dogovorjeno, da naj bi EGS in Jugoslavija tesneje sodelovali pri skupnem nastopu v državah v razvoju. Sad tega dogovora je bila junjska konferenca na Bledu. Pokrovitelj je bila gospodarska zbornica Jugoslavije.

V imenu pokrovitelja je prek 400 poslovnežev iz držav EGS in Jugoslavije pozdravil član predsedstva gospodarske zbornice Jugoslavije Anton Stipanič. Med drugim je poudaril, da je namen konference tudi v izboljšanju položaja jugoslovskega gospodarstva na tujih trgih, uravnoteženje zunanjetrgovinske menjave in premagovanje likvidnostnih težav.

Udeležencem je spregovoril tudi podpredsednik slovenskega Izvrš-

Gradisov razstavljeni prostor na Konferenci o partnerstvu med EGS in Jugoslavijo v Festivalni dvorani na Bledu

nega sveta Boris Frlec, ki je dejal, da od konference pričakujemo spodbud za vsakovrstno sodelovanje med našimi podjetji in podjetji držav članic EGS, da bi na ta način še bolj začeli zmanjševati velik zunanjetrgovinski primanjkljaj, ki ga imamo z EGS.

Kot je že v uvodu omenjeno, je na poslovni konferenci o partnerstvu med Jugoslavijo in EGS na trgu

držav v razvoju, sodeloval tudi Gradis. Predstavili smo svoje reference in sposobnosti za gradnjo energetskih objektov — nuklearnih ter hidro in termo elektrarn. V avli kongresnega centra na Bledu je bilo razstavljeno slikovno gradivo o gradnji energetskih objektov z osnovnimi podatki o NE Krško, TE Šoštanj in hidroelektrarnah.

Gradis je svojo dejavnost in DO

edini predstavil tudi z video kaseto, ki se je stalno vrtela. Na petnajstminutnem videu je bilo moč videti posnetke gradnje energetskih objektov, prav ta medij pa je tudi pritegnil številne udeležence, da so se ustavili ob razstavnem prostoru in se zanimali za možnosti sodelovanja z Gradisom.

Besedilo in slika:
Cveto Pavlin

Gradisova sejemska predstavitev

Linija za briketiranje lesnih ostankov

Zmogljivost: 500 kilogramov na uro — Precej zanimanja

Lesni sejem na ljubljanskem Gospodarskem razstavišču sodi med najstarejše v naši republici, saj so lesarji svoje prve izdelke razstavili že pred tridesetimi leti. Pred šestnajstim leti pa je ta sejem postal mednarodni. Udeležba tujih razstavljalcev se je povečala iz leta v leto.

Na letošnjem mednarodnem sejmu, ki je bil od 11. do 15. junija, je razstavljalo svoje izdelke že več kot 200 razstavljalcev iz 14 držav. Prikazali so stroje in opremo za predelavo in obdelavo lesa.

Sejem je odprl predsednik gospodarske zbornice Slovenije Marko Bulc. V svojem otvoritvenem nagovoru je poudaril, da si v Jugoslaviji prizadevamo za posodobitev lesne

industrije in za čim večji izvoz lesnih izdelkov, saj nam le višje stopnje obdelave prinesejo več deviz. Rezultat je že čutiti: zmanjšal se je izvoz žaganega lesa in povečal se je izvoz pohištva in stavbnih elementov.

Na letošnjem sejmu je bilo več kot polovici razstavljalcev iz Jugoslavije. Gradisov tozdr Kovinski obrati iz Ljubljane je s panojem in videoposnetkom opozarjal na linijo za briketiranje lesnih ostankov. To je prva takšna linija, ki je bila izdelana v Jugoslaviji. Načrte za briketirnico so izdelali v Biroju za lesno industrijo v Ljubljani.

Za novost v proizvodnem programu — linije za briketiranje

ostankov lesa — so se v Kovinski obratih Ljubljane odločili zato, ker vedo, da v Jugoslaviji letno predelamo okrog 8 milijonov kubikov lesa, pri tem pa ostaja neizkoriščenih precej odpadkov, ki jih naša industrija zaenkrat še ne izrablja v zadostni meri. Ostanki lesa se pogosto kopičijo v bližini večjih lesnih tovarn. Gradisova briketirna linija bo zdaj omogočala tudi izkoriščanje le-teh.

O liniji za briketiranje, ki jo že montirajo v Ljubljani, bomo nekoliko več pisali v naslednji številki glasila. V tozdu KČO nameravajo izdelati v treh osnovnih variantah: dveh glede na količino vlage v lesnih ostankih in eno v primeru potrebe

po dodatnem drobljenju lesnih ostankov.

Izdelki, ki jih dobimo v liniji za briketiranje, viskovredni čvrsti briketi premera 95 mm in dolg od 250 do 320 mm. Briketi bodo lahko embalirani v kartonske zabojčke, plastične vrečke ali pa v termopolietilensko folijo. Na evro paleti 800 x 1200 mm jih bo za okrog 1000 kilogramov.

Osnovna zmogljivost linije bo 500 kg na uro, volumen briketa pa bo zavzel vsega okrog 10 % prejšnjega volumna lesne mase.

C. Pavlin

XXX. letne športne igre Gradisa

Dobra organizacijanožična udeležba

Domačini, tozde Jesenice, zmagovalci

Gradisovi športniki smo se množično zbrali na Jesenicah v petek in soboto, 8. in 9. junija. Med seboj smo merili moči v sedmih panogah in to v ženski in moški konkurenci.

Vse na Jesenicah je bilo naklonjeno tekmovalcem — vreme je bilo čudovito, tekmovališča vzorno pripravljena, kljub oddaljenosti posameznih tekmovališč so prevozi dobro delovali, povsod se je čutil športni duh, sproščenost, družabnost in razigranost. Organizacija je bila brezhlebnost, za kar se moramo v prvi vrsti zahvaliti organizacijskemu odboru in tekmovalni komisiji, kijo je vodil dolgoletni športni delavec Srečo Strajner.

Po razburljivih in »fair« srečanjih so bili doseženi naslednji rezultati:

Kegljanje moški: 1. KO Ljubljana, 2. KO Maribor, 3. GE Jesenice, 4. LIO Škofja Loka, 5. SPO Ljubljana, 6. Železokrivnica Ljubljana, 7. GE Ljubljana, 8. Inženiring, 9. GE Koper, 10. GE Ljubljana-okolica, 11. NG Maribor, 12. DSSS Ljubljana, 13. OGP Ljubljana, 14. GE Celje, 15. GE Ravne na Koroškem, 16. GE Gradnje Ptuj in 17. GE Maribor.

Kegljanje ženske: 1. DSSS Ljubljana, 2. GE Koper, 3. Interna banka Ljubljana, 4. GE Jesenice, 5.

GE Gradnje Ptuj, 6. SPO Ljubljana, 7. GE Ljubljana, 8. GE Maribor, 9. NG Maribor, 10. GE Celje in 11. KO Maribor.

Streljanje moški: 1. KO Maribor, 2. LIO Šk. Loka, 3. GE Maribor, 3. GE Gradnje Ptuj, 5. SPO Ljubljana, 6. GE Celje, 7. GE Ljubljana, 8. Inženiring, 9. GE Jesenice, 10. NG Maribor, 11. GE Ljubljana-okolica, 12. Biro za projektiranje Maribor, 13. DSSS Ljubljana, 14. Biro za projektiranje Ljubljana, 15. OGP Ljubljana, 16. GE Koper, 17. KO Ljubljana in 18. Železokrivnica Ljubljana.

Streljanje ženske: 1. GE Gradnje Ptuj, 2. LIO Šk. Loka, 3. KO Maribor, 4. SPO Ljubljana, 5. GE Celje, 6. GE Maribor, 7. DSSS Ljubljana, 8. Interna banka Ljubljana, 9. GE Koper, 10. NG Maribor, 11. GE Ljubljana, 12. GE Jesenice, 13. Biro Maribor in 14. Železokrivnica.

Namizni tenis moški: 1. KO Maribor, 2. OGP Ljubljana, 3. Biro Ljubljana, 4. DSSS Ljubljana, 5. Biro Maribor, 6. GE Jesenice, 7. NG Maribor, 8. GE Celje, 9. Železokrivnica, 10. GE Ljubljana-okolica, 11. SPO Ljubljana, 12. GE Ljubljana, 13. GE Koper, 14. KO Ljubljana, 15. Inženiring in 16. GE Maribor.

Namizni tenis ženske: 1. Biro Maribor, 2. NG Maribor, 3. KO Maribor, 4. GE Jesenice, 5. DSSS Ljubljana, 6. GE Maribor, 7. GE Celje, 8. SPO Ljubljana in 9. Interna banka Ljubljana.

Odbojka moški: 1. SPO Ljubljana, 2. GE Jesenice, 3. GE Ravne, 4. GE Maribor, 5. KO Maribor, 6. GE Ljubljana, 7. Biro Maribor, 8. GE Celje, 9. NG Maribor, 10. DSSS Ljubljana in 11. GE Ljubljana-okolica.

Odbojka ženske: 1. Biro Maribor, 2. GE Jesenice, 3. NG Maribor, 4. DSSS Ljubljana, 5. Interna banka Ljubljana, 6. GE Maribor, 7. SPO Ljubljana in 8. GE Celje.

Mali nogomet: 1. GE Ljubljana, 2. GE Jesenice, 3. GE Ljubljana-okolica, 4. GE Celje, 5. LIO Šk. Loka, 6. KO Ljubljana, 7. GE Koper, 8. NG Maribor, 9. GE Ravne, 10. Biro Maribor, 11. GE Maribor, 12. SPO Ljubljana, 13. Železokrivnica, 14. OGP Ljubljana, 15. KO Maribor, 16. DSSS Ljubljana, 17. Biro Ljubljana in 18. GE Gradnje Ptuj.

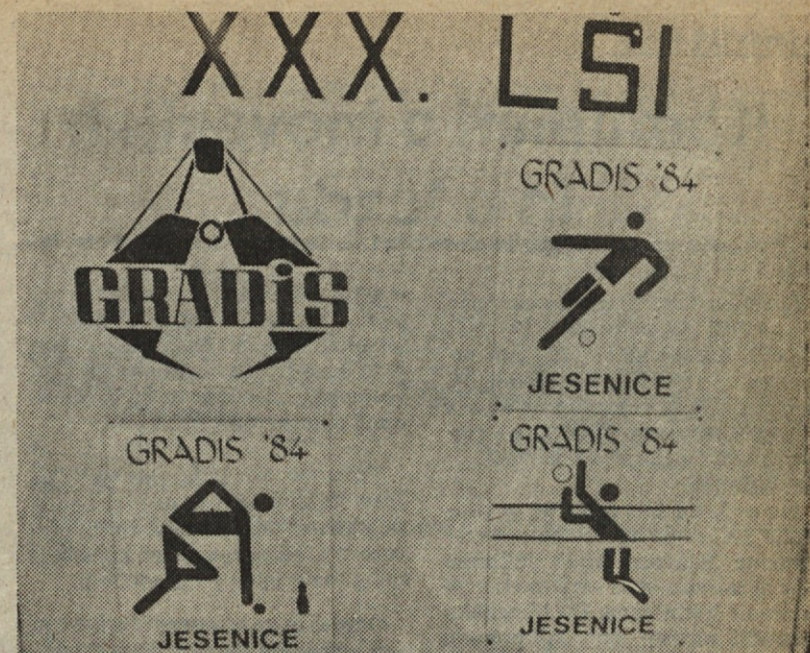
Balinanje: 1. LIO Šk. Loka, 2. SPO Ljubljana, 3. OGP Ljubljana, 4. GE Gradnje Ptuj, 5. GE Ljubljana-okolica, 6. Železokrivnica, 7.

KO Maribor, 8. GE Koper, 9. GE Jesenice, 10. NG Maribor, 11. KO Ljubljana, 12. Inženiring, 13. GE Ljubljana in 14. DSSS Ljubljana.

Šah: 1. GE Maribor, 2. GE Ljubljana, 3. GE Ljubljana-okolica, 4. SPO Ljubljana, 5. GE Jesenice, 6. DSSS Ljubljana, 7. NG Maribor, 8. KO Ljubljana, 9. KO Maribor, 10. GE Celje in 11. GE Koper.

Končni ekipni vrstni red

1. GE Jesenice	100
2. SPO Ljubljana	93
3. KO Maribor	92
4. GE Ljubljana	73
5. LIO Škofja Loka	72
6. Nizke gradnje Maribor	72
7. DSSS Ljubljana	66
8. GE Maribor	65
9. GE Celje	63
10. GE Ljubljana	59
11. Projektivni biro Maribor	52
12. GE Koper	52
13. GE Gradnje Ptuj	50
14. Kovinski obrati Ljubljana	50
15. OGP Ljubljana	41
16. Železokrivnica Ljubljana	37
17. Inženiring Ljubljana	26
18. GE Ravne na Koroškem	22
19. Interna banka Ljubljana	21
20. Projektivni biro Ljubljana	21

Kljub precejšnji oddaljenosti posameznih tekmovališč se je do le-teh prišlo precej enostavno, saj je bilo postavljenih precej smerokazov in opozorilnih tabel

Odbojkarice tozda GE Jesenice

4. teniško prvenstvo Gradisa

Ljuban Vodeb prepričljivo zmagal

Komisija za šport in rekreacijo pri Konferenci OOZS Gradisa je hkrati z letnimi igrami Gradisa organizirala tudi 4. teniško prvenstvo. Bilo je 8. junija na teniških igriščih v Zaki pri Bledu.

Turnirja se je udeležilo 15 tenisačev iz petih tozdov in delovne skupnosti Skupne službe.

Po razburljivih in v nekaj srečanjih zelo enakovrednih bojih sta se v finalu pomerila Črtomir Božič in Ljuban Vodeb. Slednji je zmagal dokaj prepričljivo s 6:3 in 6:1, kar je bilo tudi pričakovati — leta nazaj je bil Vodeb slovenski mladinski prvak in med najboljšimi mladimi teniški igralci v Jugoslaviji nasploh.

Končni vrstni red v tenisu — 1.

Ljuban Vodeb — Biro za projektiranje Maribor, 2. Črtomir Božič — GE Maribor, 3. Jernej Jeršan — DSSS Ljubljana, 4. Janez Pogačnik — OGP Ljubljana, 5. Peter Rubin — GE Maribor, 6. Alojz Polajnar — DSSS Ljubljana, 7. Stane Potočnik — GE Maribor, 8. Peter Kristanič — Biro za projektiranje Maribor, 9. Alojz Kepić — GE Ljubljana, 10. Igor Lampič — GE Ljubljana-okolica, 11. Bojan Oberlajt — GE Maribor, 12. Igor Aljaž — DSSS Ljubljana, 13. Rado Kotnik — Biro za projektiranje Maribor, 14. Jure Deisinger — GE Ljubljana-okolica in 15. Anton Curk — DSSS Ljubljana.

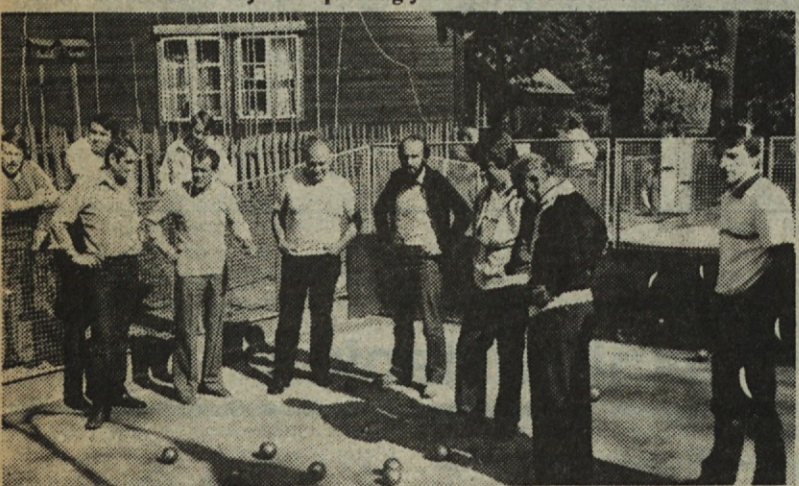
C. P.

Med moškimi so zmagali igralci namiznega tenisa iz tozda KO Maribor, med ženskami pa iz tozda PB Maribor

Med šahisti so že nekaj let nepremagljivi šahisti tozda GE Maribor

Na igrah so nastopili tudi balinarji tozda Inženiring

Moštvo SPO, ki je osvojilo drugo mesto

V času letnih iger je predstavnike Gradisa sprejel predsednik skupščine občine Franc Brelih

Iz tozda GE Ravne

Komunisti o inovacijah in o tozdu

Glede na širšo družbeno akcijo in znano dejstvo, da Jugoslovani zao-
stajamo pri številu prijavljenih in-
ventivnih in inovacijskih predlogov,
smo tudi v našem tozdu pristopili k
pregledu stanja in obnašanja v pri-
merih tehnološke ustvarjalnosti.

Na nedavni seji osnovne organi-
zacije ZK je bilo ugotovljeno, da in-
ventivna dejavnost kljub dobremu
delu ni zaživela in da verjetno tudi ni
ustrezno vrednotena. Da bi nekako
prebudili mrtvilo, smo dali pobudo
da bi delavski svet na prvi seji ime-
noval komisijo, ki bi v prihodnje
obravnava in reševala zadeve s
tega področja.

Če bi za nazaj ugotavljali stati-
stiko inovacijskih predlogov delav-
cev v našem tozdu, bi se verjetno
uvrstili kar na zadnje mesto v Gradi-
su. Pa vendarle nismo povsem brez
idej, zamisli, predlogov. Morda smo
bili le preskromni ali pa se nismo
znali pohvaliti. Poglejmo naš stan-
dard, delovne pogoje, delovna sred-
stva in vse uvedene izboljšave, ki jih
avtorji verjetno iz skromnosti ali
čuta dolžnosti do delovne organiza-
cije ne prijavljajo! Priče smo tudi

organizacijskim spremembam v vo-
denju, pri organizaciji dela, smo bolj
vitalni. Omenimo še našo novozgra-
jeno bazo Log, ki je pomembna in-
vesticijska naložba, ki bi v današ-
njem času ne bila več izvedljiva.

Trenutno v tozdu pripravljamo
korenite spremembe, da bi poenotili
skladiščno službo, racionalizirali pre-
voze in s tem preprečevali kopičenje
zaloga materialov po gradbiščih.

Odrpto in ne še ustrezno rešeno je
tudi vprašanje nagrajevanja po de-
janskem delu. Nestimulativno nagra-
jevanje je, kot vemo, velika za-
vora za razmah inovacijske dejavnosti.
Zdi se, kot da bi ne znali ali hoteli
ovrednotiti tistih nekaj izboljšav, ki
bi spodbudile tudi druge, da bi ob
delu mislili z glavo.

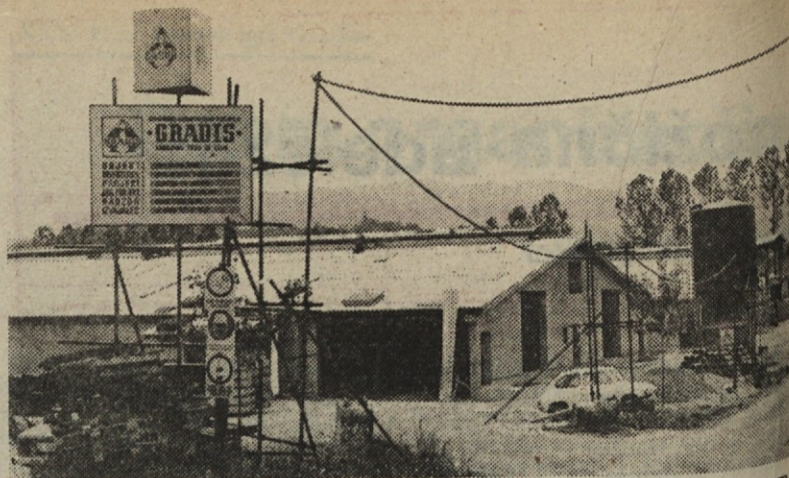
Po pobudi lahko morda upamo,
da bo v bližnji prihodnosti več uspe-
hov na tem področju. Mnenja smo
tudi, da je neizkoriščenih rezerv še
veliko, da pa se bo treba spopasti
tudi z nekaterimi zaviralnimi okoliš-
činami, da bomo odprli pot znanju,
ustvarjalnosti in ne nazadnje prej
izšli iz krize, v kateri je trenutno
naša družba. Ludvik Rudolf

Nov kombi za prevoz delavcev

V tozdu GE Maribor so kupili še en kombibus, kot se imenuje izdelek TAM. Cena za organizacije je bila ugodna (nekaj nad milijon dinarjev), je pa to vozilo ravno pravnje za prevoz delavcev na manjša, bolj oddaljena delovišča. Poleg šoferskega, je v kombiju še 17 sedežev. Prvi kupljen tak mariborski avtobus je trenutno na gradbišču v Rovinju.

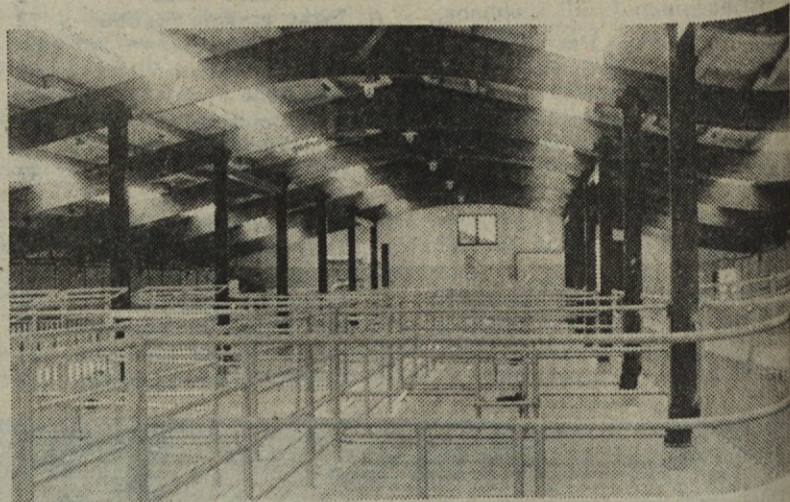
Ob novem vozilu vidimo tudi voznika Ivana Petkovića. Foto: F. Štromajer

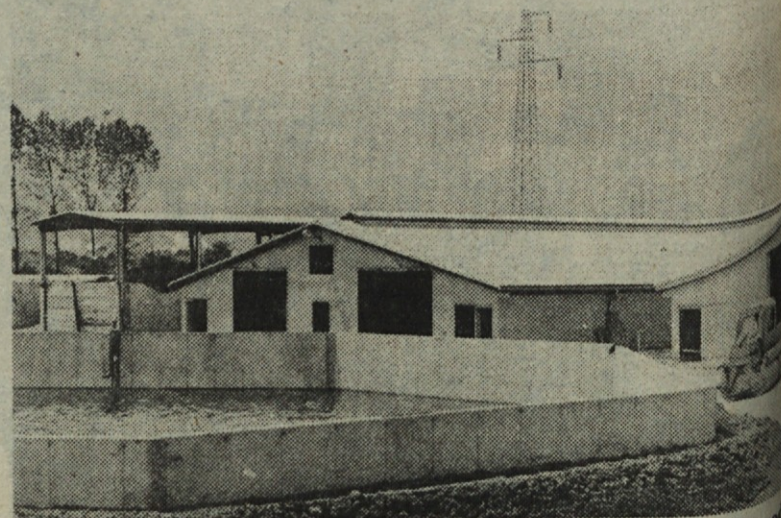
Za Hmezad — DO Kmetijstvo Žalec in tozdu Petrovčce gradijo delavci GE Celje farmo govejih pitancev v Žepini. Ko smo se v zadnjih dneh maja ogledali na gradbišču, je bil prvi hlev že tehnično prevzet, drugi pa v zaključni fazi.

Gradbišče tozda GE Celje v Žepini

Farma govejih pitancev

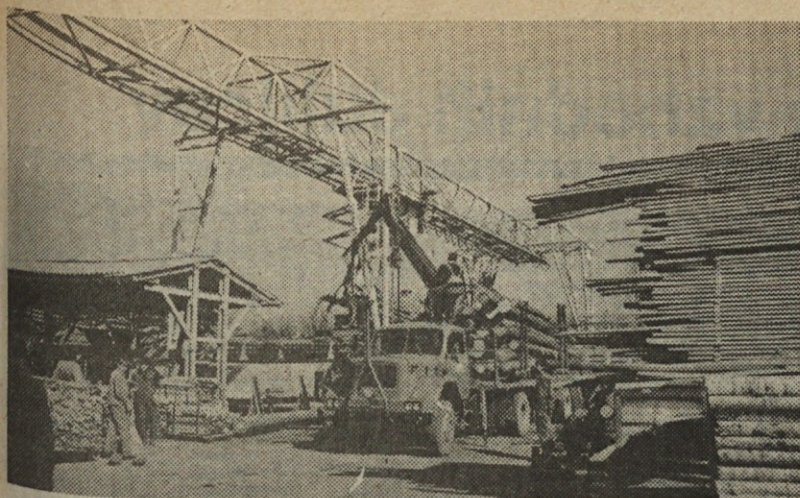

Notranost hleva. V vsakem je prostora za 400 pitancev.

Razen hlevov, so delavci celjskega tozda zgradili še dva koritasta silosa, od katerih je eden odkrit in drugi pokrit, namenjena pa sta skladiščenju silazne in običajne krme. Zgrajeni sta bili tudi dve bazenski laguni za ngojevke vsaka s prostornino po 1.850 kubičnih metrov. Urejali so tudi okolico. Vrednost del znaša skupno orkog 70 milijonov dinarjev.

Foto: G. B.

Tovornjaki gozdnih gospodarstev so v maju in juniju pripeljali v LIO velike količine lesa

Obisk v škofjeloškem tozdu

LIO se prostorsko širi — več tudi v izvoz

Spremenjen proizvodni program — Nakup opažev in barak se je skoraj ustavil zaradi krize v gradbeništvu

V tozdu smo se najprej oglasili pri direktorju Antonu Demšarju in ga poprosili, naj nam na kratko oceni rezultate poslovanja v prvih šestih mesecih letošnjega leta. Takole je začel:

»Letošnji plan je postavljen bolj realno kot druga leta. Kar tri leta zapored so nas 'dajali' indeksi po izredno sklenjenem poslu po potrebi v Italiji v letu 1981. Takrat smo dosegli celoten prihodek v višini 870 milijonov dinarjev, tega dosežka pa takoj v naslednjih letih nismo mogli ponoviti. Omeniti moram tudi dejstvo, da je med gradbinci — našimi pretežnimi kupci v preteklosti — skoraj povsem upadlo povpraševanje po gradbiščnih barakah, opažih itd., kar je vse sodilo v naš osnovni program. Morali smo ukrepati, najti kupce drugod in potem zanimanju prilagoditi svoj proizvodni program. Deloma smo se preusmerili že lansko leto, deloma pa letos. Rezultati, ki jih dosegamo po petih mesecih, so v skladu s pričakovanimi in planom, saj naredimo veliko večino izdelkov za znanega kupca.«

Struktura naročil in izdelkov se je torej v LIO bistveno spremenila.

Nekaj let nazaj so na primer izdelali za okrog 15 tisoč kvadratnih metrov opažev, zdaj le še okrog tisoč kvadratnih metrov. Lesno stavbarstvo, ki je bilo na prvem mestu kar se proizvodnega programa tiče, je zdaj na zadnjem. V letih konjunktne so za gradbince izdelali tudi po 25 tisoč kvadratnih metrov spremljajočih objektov (predvsem gradbiščnih barak in elementov zanje), zdaj pa jih le še za okrog tisoč kvadratnih metrov. Podatki so dovolj zgovorni!

270-članski kolektiv se je skupaj z vodstvom moral preusmeriti k manjšim projektom, novim izdelkom in iskanju kupcev zunaj naših meja. »Veliko vložena napora v lanskem letu se nam obrestuje letos«, je še omenil direktor tozda. »Usmeritev v izvoz je družbena in naša lastna potreba, tako zaradi deviznih prilivov kot polne zasedenosti naših lastnih zmogljivosti.«

Z drobnimi izdelki kot so lesena embalaža, pleskarske stolice, okna,

Na novi lokaciji za les je bil najprej urejen plato. Zdaj se skladišče postopoma polni.

ladijski pod in tesarski ter pohištvni izdelki so prodrli v Francijo in Avstrijo, v sodelovanju z Jelovico pa se uveljavljajo na tržišču Zvezne republike Nemčije.

»Izvoz montažnih hiš v ZR Nemčijo je sad skupnih prizadevanj Gradisa in Jelovice. Z Jelovico sodelujemo tudi na domačem trgu in imamo med seboj sklenjen samoupravni sporazum o dolgoletnem poslovno-tehničnem sodelovanju. Določbe v njem so življenjske in če se jih držita obe strani, ne bi smelo biti in tudi ni problemov.«

V prvem »paketu« naj bi kupcem v Nemčiji prodali 150 individualnih montažnih hiš, izdelanih po naročilu posameznih kupcev. Nemški partner, ki je s kakovostjo montažnih hiš in storitev zadovoljen, obeta dolgoročno sodelovanje, to pa pomeni pričakovana nova naročila in še več izdelanih montažnih hiš, namenjenih v izvoz.

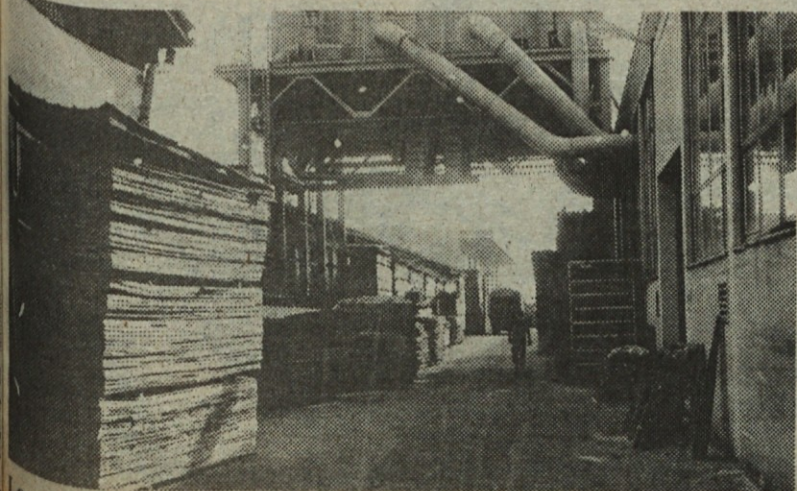
V tozdu Lesn industrijski obrat v Škofji Loki imajo že dolgo pripravljene tudi načrte o prostorski širitvi. Zadnja leta so bili že kar utesnjeni. Pretežni del zemljišč ob zahodni

strani obrata so že odkupili, v postopku pa je tudi oskup tistega dela zemljišča, na katerem je sezidana in vseljena večja stanovanjska hiša. V eni od prihodnjih faz bi naj (tako si vsaj želijo) predstavili Kidričevo cesto, ki povezuje Virmaše s Trato. Na meji med zdajšnjo in novo lokacijo pa že letos urejajo novo skladišče za les, za prihodnje leto pa imajo v načrtu gradnjo nove sušilnice in objekta za pripravo lesa pred obdelavo (decimernico).

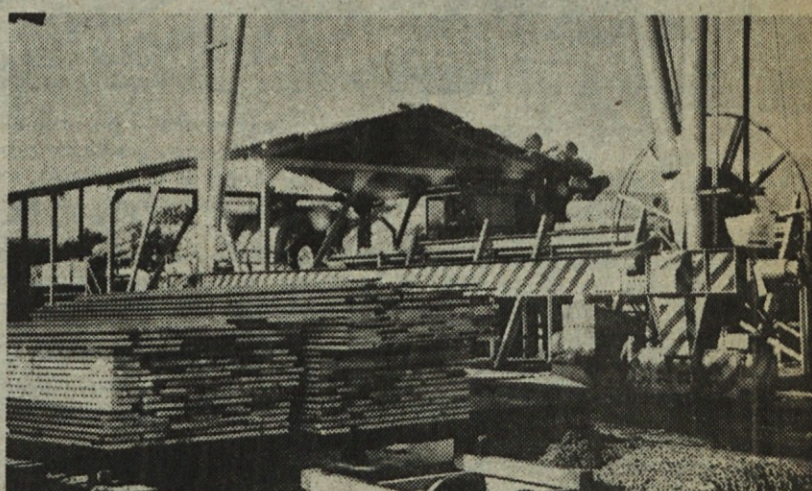
Enkrat v prihodnje načrtujejo tudi preselitev nekaterih linij, ki povzročajo precej hrupa in zaprašje okolje. Treba jih bo oddaljiti od stanovanjskega naselja in tudi izpopolniti tehnologijo. Tu so mišljene predvsem: »lupilna linija, za drobno oblovinu, tehnologija za izdelavo gredic, kotlovnica in skladišče oblovine.

Nadomeščanje in dopolnjevanje opreme, opredeljene v razvojnih načrtih, naj bi prineslo napredek tako v tehnično-tehnološkem pogledu kot v pogledu lažjega in varnejšega dela zaposlenih v tozdu.

Besedilo in slike: Cveto Pavlin

Les pripeljan po vetrolomu je bil slabše kakovosti

Tehnologijo, ki povzročajo nekoliko več hrupa bodo preselili

Planinski izlet za vsakogar

Obiskali smo doline vzhodnih Julijcev

Ljubezen do gora lahko vsakomur vcepimo tako, da že zelo zgodaj začne obiskovati naš prečudoviti gorski svet in tako najmlajši postajajo najbolj zvesti občudovalci in čuvaji naših naravnih zakladov. Ta misel kot da je bila vodilo članom planinskega društva Gradis, ki so organizirali izlet v doline zahodnih Julijcev. Za razliko od velike večine vseh izletov, ki jih organizira PD Gradis, je le-ta bil namenjen tudi manj večim planincem in tudi otrokom planincev, saj je bila najmlajša udeleženka stara le nekaj več kot dve leti in pol.

Poln avtobus planincev našega društva, med katerimi je skoraj polovica bila mlajša od 14 let se je iz Ljubljane odpeljala proti Kranjski gori. Prva postaja je bila v Gozd Martuljku, kjer smo videli najlepšo panoramo v Alpah sploh z vrhovi: Kukova špica, Široke peči, Dovški križ, Oltar, Ponce, Špikova piramida in Frdamane police.

Po tem kratkem postanku smo pot nadaljevali proti Planici, kjer smo avtobus parkirali v dolini skakalnic ter pot nadaljevali peš. Po enurni hoji smo prišli do doma v Tamarju. Odprl se nam je pogled na Jalovec, Travniki in Mojstrovko. Večina

izletnikov se je odpravila do slapa Nadiže, kjer izvira Sava Dolinka, nekaj staršev pa je ostalo z najmlajšimi otroci, ki so veselo skakali po travniku in iskali preostale kopice snega. To je bil tudi čas za prvo malico, ki v gorah še posebej tekne.

Pri povratku smo si kar iz avtobusa ogledali Zelenice, kjer Sava Dilinka drugič pride na plan in potem vesčas teče po površju, saj takoj pri slapu Nadiže ponikne in teče do Zelenic kot podtalna reka.

Ob krajšem postanku v Kranjski gori smo si od daleč ogledali dolino Pišnice, ki se deli v več rokavov: Mala Pišnica, Suha Pišnica in Krnica. Dolino obdajajo vrhovi Prisojnika, Razorja in Škrlatica. Izpod Vršiča priteče potok Velika Pišnica, ki se vlije v Savo Dolinko.

Pot nas je naprej peljala v dolino Vrat pod severno Triglavsko steno. Ob vходу v dolino smo si ogledali slap Peričnik ter nadaljevali vožnjo do Aljažvega doma. Takoj smo se napotili do spomenika posvečenega partizanom, gornikom in ponesrečenim v severni Triglavski steni. Pogled na severno Triglavsko steno je resnično edinstven prizor v Alpah. Kljub temu, da je stena bila delno zakrita z meglo smo jo vsi dolgo ob-

Iz doline skakalnic v Planici je pot vodila do koč v Tamarju. Tudi najmlajši udeleženci izleta so tako pot z lahkoto zmogli.

čudovali in z velikim zanimanjem poslušali tiste med nami, ki so jo že prehodili oz. preplezali. Okrog nas so bili še drugi vrhovi: Cmir z Begunjskim vrhom, Bovški gamsovec in Stenar, Dolkova špica, Škrlatica, Dovški križ, Škarnitarica in Kukova špica. V Aljaževem domu smo naredili drugi daljši postanek za kosilo.

V Mojstrani smo hoteli, glede na naš program nadaljevati pot v dolino Krme, vendar so nam domačini odsvetovali vožnjo z našim avtobusom, ker bi to bilo preveč tvegano. Izredno ovinkasto cesto bi zelo težko zvozili, ker po tej poti vozijo le manjši avtobusi mi pa smo imeli največjega.

Zato smo se rajši podali skozi

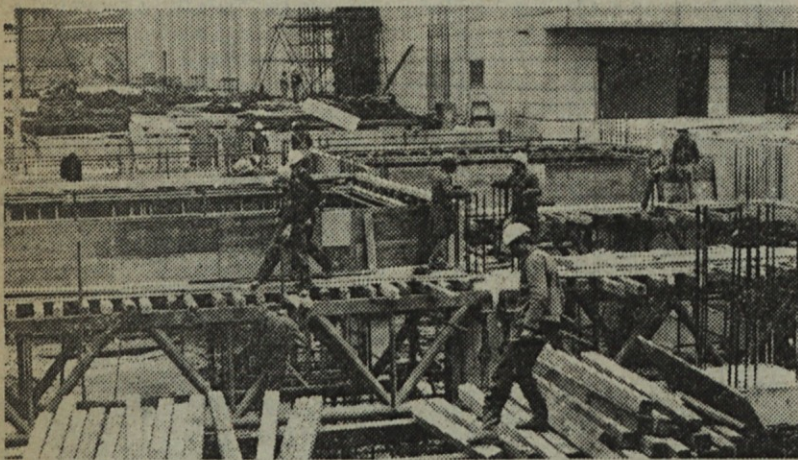
zadnji biser na naši poti — Vintgarški šum. Prehodili smo ga v smeri proti Gorjam, kjer je čakal avtobus in nas popeljal na Bled, kjer so se predvsem najmlajši sladkali ob znamenitih blejskih kremšnitah in sladoledu.

Čas je izredno hitro tekel naprej tako da smo se odpravili proti domu. Na avtobusu smo klepetali o prehojenih poti in o vsem kar smo videli. Najbolj veseli in najbolj navdušeni so bili najmlajši, katerim moči niso pošle niti v enem trenutku. Razsi smo se z lepimi spomini in z željo, da bi podoben izlet organizirali tudi je-

Besedilo in slika
Cveto Pavlin

Primer za zgled

Čelada varuje, če jo nosimo!

Na prvi pogled ni objavljena fotografija nič nenavadnega — pozornemu opazovalcu pa bo takoj padlo v oči, da nosijo vsi delavci na gradbišču zaščitne čelade. Ta posebnost je vredna objave, saj skoraj da ni gradbišča, na katerem ne bi opazili več delavcev brez čelad, ki so sicer sestavni del varnostne opreme vseh na gradbiščih.

Posnetek smo naredili na gradbišču Industrije motornih vozil v Novem mestu, kjer dela izvaja naš tozid GE Ljubljana-okolica. Ogled celotnega gradbišča, ki je trenutno največje Gradisovo gradbišče v domovini je pokazal, da tudi vsi ostali delavci redno uporabljajo čelade.

Kako jim to uspeva, smo se zanimali pri vodstvu gradbišča. Povedali so, da odgovorni na gradbišču vztrajajo in so pri tem dosledni: vsi delavci morajo nositi zaščitno čelado! To brez izjem velja tudi za delovodje. Stalno opozarjanje in kontrola sta zalegli.

Delavci so doumeli, da pomeni čelada njihovo varnost, glede njene uporabe pa ni več pripomb in dilem.

Besedilo in slika:
Cveto Pavlin

Mladinci očistili dvorišče SPO

Mladinci iz Stojno prometnega obrata v Ljubljani sodijo med aktivnejše mladince v Gradisu — aktivni so v tozdu, dobro sodelujejo z občinsko konferenco ZSMS občine Ljubljana Moste-Polje in s Koordinacijskim svetom OOZSMS v Gradisu.

Pred prvomajskimi prazniki so se z združenimi močmi lotili čiščenja

domačega dvorišča. Omenimo še to, da dvorišče ni bilo temeljito očiščeno od dni, ko so bili na tej lokaciji tudi še delavci Kovinskih obratov.

Morda še tole mladincem v drugem Gradisovih tozidih: Ozrite se naokrog! Podobno zamisel bi kazalo peljati še kje!

Mladinci med akcijo

Mladinska akcija SAVA 84 je najstarejša v domovini. Gradisovi brigadirji urejajo bodoči športno-rekreacijski center Jarun, kjer bo leta 1987 del športnih tekmovalj na Univerzijadi

Vodstvo Gradisove brigade. Komandirji stojijo z leve proti desni: Mile Pavlovič, Borivoje Malešević, Stipo Filipović in Šefik Đubo. Traser Žarko Đurić čepi levo, komandant Svetko Ilić čepi desno.

Jubilejna MDA Sava '84

Delo, pesem, volja mladih

Gradisova brigada na delu od 10. junija

V lanskem letu smo mladinci Gradisa prvič uresničili dolgoletno željo, da bi odšli na MDA vsi brigadirji skupaj z Gradisovo brigado.

Brigada se je imenovala GRADIS — Bratstvo in enotnost, in je odšla pod okriljem občinske konference ZSMS Ljubljana Moste-Polje na zvezno mladinsko akcijo Tuzla 83.

Glede na izkušnje, pridobljene v Tuzli, se je Koordinacijski svet OO ZSMS Gradisa letos ponovno odločil podobno in dal v plan dela za letošnje leto odhod Gradisove brigade na eno izmed zveznih akcij.

Na seji Koordinacijskega sveta je bilo dogovorjeno, da naj bi naši mladinci letos odšli v brigado pod okriljem občinske konference ZSMS Maribor-Rotovž.

Akcija evidentiranja kandidatov za brigado je hitro stekla. Prijavilo se je dovolj mladincev, med njimi pa so v veliki večini učenci iz Ljubljane in Maribora, saj se jim udeležba na akciji šteje enako kot uspešno opravljena počitniška praksa.

Brigadna konferenca je bila 2. junija v Mariboru. Treba se je bilo med seboj spoznati in izvoliti vodstvo brigade in vse organe in komisije. Našim 40. mladincem se je pridružilo še 32 mladincev z občinske konference Maribor-Rotovž, tako da brigada letos šteje kar 72 mladincev in mladink.

Po dogovoru, ki so ga sprejeli na brigadni konferenci, so se mladinci ponovno zbrali v Mariboru 9. junija. Prespali so v Gradisovem samskem domu in naslednji dan odšli na akcijo SAVA 84. V imenu občine Ma-

ribor-Rotovž so jih spremili in pozdravili vodilni družbenopolitični delavci občine.

Zvezno mladinsko akcijo SAVA 84, ki sodi med naše najstarejše akcije in ki letos slavi 25-letnico, je 15. junija svečano otvoril predsednik zvezne konference SZDL Marjan Rožič. V kratkem nagovoru je orisal pomen mladinskega prostovoljnega dela in zaželel brigadirjem veliko volje pri delu, nato pa si še ogle dal traso, kjer zdaj že pojejo krampi in lopate ter teče brigadirski znoj.

Po delu na trasi in po popoldanskem počitku so na vrsti interesne dejavnosti in športna tekmovanja

C. P.

Del naše brigade GRADIS — MDB Bratov Polančič pred svojo barako v brigadirskem naselju 7. sekretarjev SKOJ-a

Posveta za kulturo se je letos udeležilo manjše število predsednikov Komisij za kulturo iz naših tozdov

Posvet predsednikov za kulturo v Gradisu

Izhajajoč iz pozitivnih izkušenj, ki jih je dal lanskoletni posvet predsednikov za kulturo pri IO OO ZS naših tozdov in delovnih skupnosti, je Komisija za kulturo pri Konferenci OO ZS GIP Gradis tudi letos pripravila podoben posvet z namenom ponovnega oživljanja kulturnega udejstvovanja in priprav na sodelovanje na VI. kulturnem sreča-

nju gradbenih delavcev Slovenije, ki bo od 17. do 21. septembra v Mariboru. Posvet je bil toliko bolj potreben, ker so se v novi mandatni dobi zamenjali tudi predsedniki Komisij za kulturo in je bilo treba novoizvoljene vpeljati v delo.

Posvet je bil opravljen 17. maja v Ljubljani vendar ni bilo takšne udeležbe kot na lanskoletnem srečanju. Malo število udeležencev predsednikov iz tozdov pa kaže na naš odnos do kulture, kulturnega udejstvovanja, po drugi strani pa mogoče tudi na to, da v vseh tozdih še vedno nimajo predsednikov komisij za kulturo, ali kulturnih animatorjev, ki bi za seboj potegnili tudi večje število delavcev, katerim kultura pomeni nekaj več.

Kljub temu so na posvetu bila izoblikovana stališča in sprejete usmeritve za nadaljnje delo komisije na ravni delovne organizacije, kakor tudi navodila za delo komisij v tozdih. To je pomembno tudi zaradi tega, ker bomo prihodnje leto slavili 40-letnico Gradisa in bodo svoj delež v snovanju programov proslav v tozdih morale dati tudi komisije za kulturo.

Na dan posveta je bila v veliki sejni sobi na delovni skupnosti postavljena manjša razstava likovnih in fotografskih del naših sodelavcev ter literatura in članki iz različnih časopisov, ki pričajo o dosedanjih kulturnih srečanjih gradbenih delavcev Slovenije na katerih je sodeloval tudi Gradis.

Na koncu posveta je Ludvik Šnajder zavrtil svoja dva potopisna filma katera so si vsi udeleženci posveta ogledali z velikim zanimanjem.

Besedilo: Milenko Nikič
Foto: Cveto Pavlin

RESNIČNO O RESNICI

1. Razgaljena laž je najbližja resnici.
2. Resnica je včasih tako bridka, da raje zapremo oči.
3. Grenkoba v ustih je znamenje negotovosti.
4. Iskrena roka v roki je močnejša od atoma.

Občinska sindikalna priznanja

Srebrni znak Janezu Cilenšku

Prejel ga je v občini Ljubljana Moste-Polje

Med letošnjimi dobitniki Srebrnega znaka zveze sindikatov Slovenije v občini Ljubljana Moste-Polje, najdemo tudi Gradisovca Janeza Cilenška iz Kovinskih obratov v Ljubljani. To priznanje je dobil za dolgoletno aktivno družbenopolitično delo v tozdu, Gradisu in zunaj delovne organizacije.

Janez Cilenšek se je rodil 26. avgusta 1951. leta v Ljubljani. Po končani osnovni šoli se je izučil za ključavničarja in zaposlil v Kovinskih obratih Ljubljana. Takoj se je aktivno vključil v delo mladinske organizacije in leta 1971 odšel na mladinsko delovno akcijo Sava pri Zagrebu.

Želja in potreba po dodatnem izobraževanju, sta Janeza spodbudili, da se je odločil še za študij ob delu. Vpisal se je na Ekonomsko srednjo šolo. Tudi v času šolanja je bil aktiven v organih samoupravljanja, kot tudi v družbenopolitičnih organizacijah. Kot izkušen mladinec je prevzemal vse odgovornejše naloge v sindikatu, leta 1976 pa je postal član ZK.

Ravno v času njegovega dvakratnega mandata na mestu predsednika sindikata v Kovinskih

obratih Ljubljana, je sindikat uspešno izpeljal številne akcije. V tem času se je izboljšalo tudi sodelovanje s Konferenco OOZS Gradisa in z občinskim svetom ZS Ljubljana Moste-Polje.

Za svoje marljivo delo na delovnem mestu je leta 1980. dobil medaljo dela. Tudi v sedanji mandatni dobi je med aktivnejšimi družbenopolitičnimi delavci v tozdu.

Andreja Puc

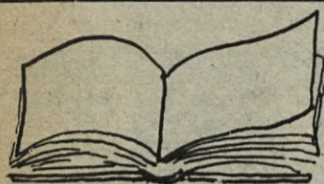
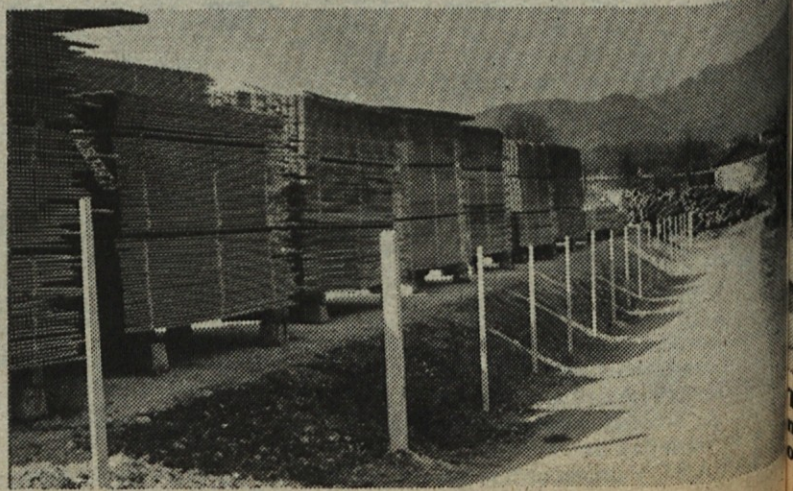
Janez Cilenšek

Novo v Škofji Loki

Precej lesa, nova ograja

Februarski vihar je po gorenjskih gozdovih povzročil ogromno škodo, ki še ni v celoti ocenjena. Del podrtega ter nato pospravljenega lesa so z dodatnim združevanjem odkupili in razrezali v Gradisovem škofjeloškem tozdu LIO. Na še ne ograjenih površinah so zrastle velike skladovnice razžaganega lesa, ki se zdaj suši. Uvesti so morali tudi čuvajsko službo, saj je bil že evidenten tiran poskus kraje. Ograje še niso dokončali, ker jim ni uspelo dobiti ustrezne žične mreže.

Ob vходу v prostore tozda dokončujejo vratarnico in nameščajo ograjo močnejšimi kovinskimi vrati.

Literarni kotichek

Literarni kotichek

Cvetka

Vsa brez vonja iz tal je vzkliła cvetka drobna pred menoj, kot bila bi me prosila, sem jo odrgala takoj.

Kaj je storila roka zdaj? Preveč bila je domišljija živa, utrgala cvetico nežno je, zakaj? Morda se v njej ljubezen skriva.

Zdaj tebi rada bi jo podarila v spomin na snidenje veselo, na tiho bi te opomnila, da se že vse je razcvetelo.

Cvetka ta je del ljubezni moje; Glej jo, kot da bi gledal mene, si shrani jo v srce svoje in pazi, da ti ne ovene.

Še si tukaj cvetka bela, v mislih pa te ni bilo, zdaj si mrtva ovenela, krasila več ne boš goro.

Albina Jakoša

Udeleženci obrambnega dneva so si najprej ogledali nekaj filmov o SLO in DS, nato pa poslušali predavanja o uporabi osebne zaščitne opreme v primeru radiološke in kemične vojne

DSSS na obrambnem dnevu

Priprave za vajo NNNP 84

Zadnjo soboto v maju smo imeli delavci DSSS Gradisa obrambni dan na Igu. Čeprav udeležba ni bila obvezna (vsaj nihče je ni preverjal) je bil odziv nad pričakovanji dober. Udeležilo se ga je tudi nekaj opazovalcev — članov komiteja za SLO iz tozdog z Ljubljanskega območja.

Prevoz smo imeli organiziran za avtobusi, neklonjeno pa nam je bilo tudi vreme.

Po prihodu v Center za usposabljanje smo si najprej v predavalnici obledali nekaj filmov o zaščitnih ukreih in sredstvih v primeru radiološke in kemične vojne, se seznanili z načini in postopki za dekontaminacijo, osebnim zaščitnim priborom in uporabo zaščitne maske, spoznali Geigerjev števec in določali smer ter jakost radioaktivnega sevanja, poslušali predavanja in si ogledali Center. Objekte je pred leti zgradil Gradis.

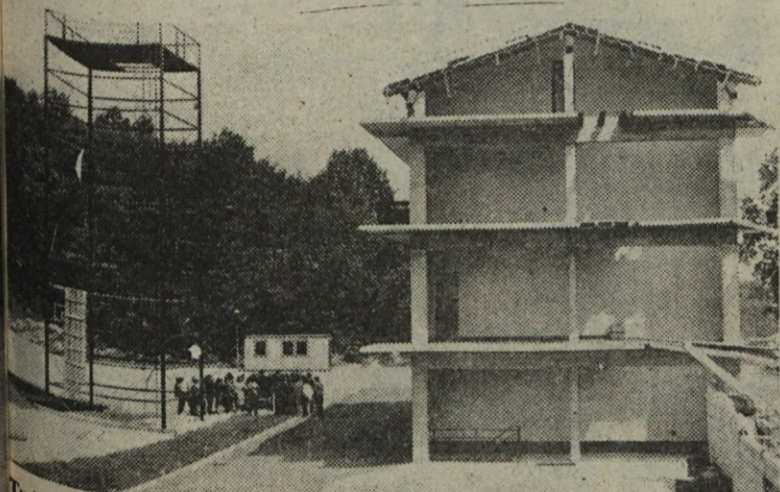
Program je bil uglasen na aktivnosti v letošnji akciji Nič nas ne sme presenetiti. Z obrambnim dnevom, ki je po mnenju vseh uspel, smo uresničili sklep Komiteja za SLO in v

Predsednik delavskega sveta DSSS Franc Hočvar je preizkusil detektor za odkrivanje in merjenje žarčenja

DSSS, delavskega sveta in točko v našem lastnem programu usposabljanja in izobraževanja na področju DSZ.

Obrambni dan smo zaključili s piknikom. G. B.

Tudi posebej prirejen in namerno »obdelan« objekt Centra za usposabljanje s področja SLO na Igu so pred leti zgradili delavci tozda GE Ljubljana okolica

Prispevki k cenam zdravstvenih storitev

Po Samoupravnem sporazumu o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva pri uveljavljanju posameznih oblik zdravstvenega varstva prispevamo k ceni zdravstvenih storitev, zdravil in pripomočkov naslednje zneske:

	din
1. Za prvi kurativni pregled pri zdravniku v osnovni zdravstveni dejavnosti	50
2. Za obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev	300
3. Za vsak prvi pregled pri zdravniku v specialistični ambulantni dejavnosti z napotnico zdravnika ali brez, če ta ni predpisana	115
4. Za vsak ponovni obisk ali pregled pri zdravniku specialistično-ambulantne dejavnosti, vendar največ za 3 obiske, ki sledijo prvemu specialističnemu pregledu	60
5. Za prvi obisk pri zdravniku in zobozdravniku v nočnem času med 22. in 6. uro zjutraj:	
— pri zdravniku osnovne dejavnosti	200
— pri zdravniku specialistične dejavnosti	440
6. Za zobozdravstvene storitve:	
— za vsako zalivko	60
— za polno kovinsko prevleko	500
— za druge prevleke	550
— za inlay, nazidek	300
— za vsako krono (z zatičkom)	650
— za vsak člen v mostovni konstrukciji	300
— za vsako nadomestilo fasete, cementiranje stare prevleke, demontaža prevleke ali krone, oddelitev vmesnega člena ali gredi	90
— za začasno prevleko ali člen v začasnem mostičku	110
— za gred, opornico ali jahač	300
— za vsako parcialno protezo	1.200
— za vsako totalno protezo	1.000
— za vsako reparaturo, prilagoditev stare proteze, podložitev ali reokluzijo	150
Pri vseh storitvah plača uporabnik tudi celotno vrednost kovine in ločeno zaračunljivega materiala.	
7. Za posamezno zdravilo, pomočni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni na recept	40
8. Za mehanična kontracepcijska sredstva, ki se ne predpisujejo na recept	500
9. Za umetno prekinitev nosečnosti, ki ni medicinsko indicirana	900
10. Za vsak prevoz z reševalnimi in drugimi posebnimi prevoznimi sredstvi, ki ga potrdi zdravnik ob posameznih primerih zdravljenja	200
11. Za ortopedske in specialne čevlje	1.500
12. Za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo in za komplet navlek za krn po amputaciji	500
13. Za proteze, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzijo in za prosto stoječi posteljni trapez	320
14. Za kilni pas	400
15. Za bergele	100
16. Za aparat za omogočanje glasnega govora, za slušni aparat	800
17. Za invalidski voziček, za elektronsko funkcionalni stimulator	2.000
18. Za očala	200
19. Za kontaktna stekla	2.000
20. Za očesno protezo	250
21. Za oskrbni dan v bolnišnici ali zdravilišču pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni oziroma pri večkratni hospitalizaciji za največ 30 dni v koledarskem letu — na dan	200

Ortopedske pripomočke pod točko 15., 16. in 17. moramo po uporabi vrniti.

Opozarjamo, da so možna tudi manjša odstopanja od objavljenega cenika v posameznih občinah, ker so le-te sprejemale posamezne občinske zdravstvene skupnosti.

M. P.

2. seja koordinacijskega odbora aktivov invalidov

Invalide moramo vključiti v delovni proces

Po skoraj polletnem premoru so se sestali delegati koordinacijskega odbora aktivov invalidov Gradisa. Seja je bila v Ljubljani 7. junija. Obravnavano je bilo poročilo o dejavnosti med obema sejama koordinacijskega odbora Gradisa, problematika delovanja aktivov invalidov v tozdih in nekatere novosti s področja samoupravnih splošnih aktov v zvezi z invalidskim in zdravstvenim varstvom. Podana je bila tudi informacija o možnostih športno rekreativne dejavnosti invalidov v Gradisu.

Od prve seje koordinacijskega odbora (KO) je preteklo že nekaj več kot pol leta, kar je sicer kratek čas za oceno delovanja bodisi KO ali posameznih aktivov invalidov v tozdih vendar lahko ugotovimo, da je bil ta čas intenzivno izrabljen predvsem, kar zadeva konkretizacijo sprememb in dopolnitev pravilnika o delovnih razmerjih ter pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke v zvezi z novo invalidsko pokojninsko zakonodajo. Osnutki omenjenih sprememb so bili posredovani tudi vsem aktivom invalidov.

Ker niti zvezni, niti republiški zakon ne urejata pravice do denarnega nadomestila, ko je delavec na podlagi neposredne nevarnosti za nastanek invalidnosti ali spremenjene delovne zmožnosti razporejen na drugo delo, smo v spremembah naših samoupravnih splošnih aktov predvideli za te delavce v bistvu enako višino nadomestil kot grede delovnim invalidom III. kategorije invalidnosti.

Delavci pri katerih je podana neposredna nevarnost za nastanek invalidnosti ali spremenjena delovna zmožnost, bodo še naprej uveljavljali te pravice pri skupnosti pokojninsko-invalidskega zavarovanja, uresničevali pa jih bodo v tozdih.

Zato smo morali za te delavce v naših samoupravnih aktih enotno urediti tudi tale vprašanja:

- opredeliti pravico do razporeditve delavca na drugo delo,
- opredeliti pravice do prekvalifikacije v primerih neposredne nevarnosti za nastanek invalidnosti,
- določiti postopek za uveljavljanje in varstvo pravic,
- opredeliti pravice do denarnih nadomestil in drugo.

Med tem časom so bili aktivni tudi aktivni invalidov večine tozdvov ki so sodelovali pri obravnavi že prej omenjenih samoupravnih splošnih aktov.

Pretok informacij med strokovno službo na delovni skupnosti skupne službe in koordinacijskim odborom ter tozdi je bil zadovoljiv. V tem času ni bilo možno izvesti ankete med invalidi, ker se je število delavcev v oddelku za socialno in zdravstveno varstvo zmanjšalo za dva, tako da sta sedaj v oddelku zaposlena le dva, od tega eden le polovični delovni čas.

Nekateri aktivni so svoje sodelovanje z občinskimi društvi invalidov dobro vzpostavili, kar pa je v dolo-

čenih primerih seveda odvisno tudi od aktivnosti in organiziranosti občinskih društev. Ne smemo prezreti neprecenljive važnosti sodelovanja s sindikalnimi organizacijami v tozdih in s kadrovskimi službami.

Administrativno finančno poslovanje aktiva invalidov vodi osnovna organizacija sindikata tozda, ki v svojem letnem finančnem planu določa tudi višino finančnih sredstev za delovanje aktiva. Za delo koordinacijskega odbora pa zagotavlja finančna sredstva Konferenca OZZS Gradisa, ki je za letošnje leto odobor namenila 20.000 dinarjev.

V zvezi z nadaljnjim delom aktivov se bomo morali tudi dogovoriti, da se v aktivne vključi tudi tiste delavce, ki jim invalidska komisija ni priznala kategorije invalidnosti v smislu novih predpisov, pač pa jim je bila priznana spremenjena delovna zmožnost, vendar so v bistvu izenačeni z delavci, s priznano kategorijo invalidnosti. Strokovna služba teh podatkov nima v celoti ker smo do sedaj številčno stanje vključno z poimenskimi seznamom delovnih invalidov vsklajevali le ob koncu leta.

Predsedniki aktivov bi naj bili seznanjeni še z vsemi novimi invalidskimi postopki, po možnosti pri njih sodelovali ter vsakega na novo ocenjenega delavca po invalidski komisiji vključili v aktiv, o čemer bi morali dobiti podatke od kadrovskih služb.

V zvezi z delovanjem aktivov invalidov v tozdih je, kar zadeva sodelovanje le-teh s kadrovskimi službami in OZZS, najboljši aktiv invalidov v Koprnu, nobene aktivnosti pa ni čutili v delu aktiva invalidov tozda GE Ljubljana.

V razpravi je bilo odločno zanikano, da bi posploševali povezavo invalidske problematike ter alkoholizem, saj se v nekaterih sredinah gleda na delovne invalide izrazito kritično, medtem ko se pri ostalih delavcih velikokrat le-ta problem spregleda.

Za doseganje normalnih delovnih rezultatov pa je izredno pomembno zaposlitev delovnega invalida na dejansko ustreznem delu, ki odgovarja njegovi preostali delazmožnosti.

Iz toka seje izhaja, da so v pretežni meri vsi predsedniki aktivov svojo funkcijo sprejeli odgovorno, kar je za afirmacijo aktivov premo, v kolikor ne bo pri njihovem delu konkretne in ne zgolj verbalne pomoči.

Na seji je bilo postavljeno tudi vprašanje razporejanja delovnih invalidov, ko gre da delovne invalide III. kategorije invalidnosti, ki so že prekoračili mejno starost do katere je še možna prekvalifikacija, po sklepih invalidske komisije pa smejo opravljati neko delo z omejitvami, ki jih prav pri tem delu ni mogoče upoštevati, ali pa je delovno okolje kontraindicirano zdravstvenemu stanju invalida.

Očitno je, da bi morali urediti vprašanje zaposlovanja tovrstnih invalidov v okviru različnih oblik združevanja dela in sredstev. Po zakonu je tozde dolžan zagotoviti invalidu drugo ustrežno delo v drugi delovni organizaciji v primeru ko iz objektivnih razlogov zaradi narave dejavnosti ne more takemu delavcu omogočiti ustreznega dela znotraj tozda. Zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidov in zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju določata tudi vrste posebnih delovnih organizacij, v katerih se zaposlujejo in usposabljuje delovni invalidi.

Spregovorjeno je bilo tudi o vključevanju delovnih invalidov v preventivno-rekreativne oddihe in naravna zdravilišča, o nadomestilih osebnega dohodka za invalide in o možnosti organiziranja letnega srečanja invalidov iz vseh tozdvov Gradisa.

V posebni točki dnevnega reda je bilo podano nekaj primerov iz prakse sodišč v zvezi s pritožbami delovnih invalidov in sicer: kdaj

mora tozde pred rezporeditvijo delovnega invalida na drugo ustrežno delo, pridobiti dodatno izvedeniško mnenje invalidske komisije, kako je z odgovornostjo delovnega invalida za nedoseganje povprečnih rezultatov dela in podobno.

Bila je podana tudi obrazložitev predloga sprememb in dopolnitev samoupravnih splošnih aktov v zvezi z invalidskim in zdravstvenim varstvom.

Spremenjena zakonodaja na področju zdravstvenega varstva in pokojninskega in invalidskega zavarovanja postavlja tozdu veliko več materialnih pa tudi drugih obveznosti, med drugim tudi ali pa pretežno z namenom, da bi se organizacije nekoliko več in bolj aktivno posvetile problemom varstva pri delu, zdravstvenega varstva svojih delavcev in pa odpravljanja vzrokov za nastanek invalidnosti. Da bi bilo tega pač manj in naj bi del nadomestil tudi materialno same OZZD nosile, se pričakuje od OZZD, da bodo nekoliko več pozornosti posvetile tudi odpravljanju problemov varstva na tem področju.

Posledica je, da moramo sedaj več stvari urediti v svojih samoupravnih aktih, predvsem tiste, ki niso več avtomatično zagotovljene po samem zakonu ampak so prepuščene vsaki temeljni organizaciji, da se odloči ali bo določene pravice na področju zdravstvenega in invalidskega varstva delavcem priznala in v kakšnem obsegu.

Cveto Pavlič

V Gradisu imamo precej delovnih invalidov. Zato smo ustanovili aktivne invalide, ki so v večini tozdvov aktivni. Foto: L. Rudolf

Bolniški stalež potrdi lahko le pristojni zdravnik ali konzilij zdravnikov

V zadnjem času je vedno več delavcev za katere moramo ugotavljati upravičenost dočasne zadržanosti z dela preko Konzilija zdravnikov pristojnega zdravstvenega doma, ker se posamezniki ne ravna po za to veljavnem postopku.

Zaradi tega imajo ti delavci težave predvsem v primerih ko jim niti zdravnik obratne ambulante, niti Konzilij zdravnikov ne priznata bolniškega staleža.

Konzilij zdravnikov nas je posebej opozoril, da moramo seznaniti delavce, da tudi v prihodnje ne bo odobral začasne zadržanosti z dela (bolniški stalež) tistim, ki bodo imeli le »bolniški list« od nepristojnega zdravnika oz., ki ne bodo predložili ustreznih medicinskih dokumentacij.

Zato vas želimo ponovno seznaniti, kdo je pristojen ugotavljati zadržanost z dela zaradi bolezni (bolniški stalež) v smislu Samoupravnega sporazuma o postopkih in načinih uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva. Večina delavcev ki kršijo omenjeni postopek namreč ne pozna svoje dolžnosti, da morajo tedaj, ko resneje zbolijo zunaj kraja zaposlitve ali prebivališča, o tem obvestiti pristojnega zdravnika.

1. **Pristojni zdravnik** za ugotavljanje začasne zadržanosti z dela je **zdravnik v naši obratni ambulanti**.

2. Če delavec zbolil zunaj kraja

svoje zaposlitve oziroma bivališča in ne more do **pristojnega zdravnika**, ki je pooblaščen za ugotavljanje njegove začasne delovne zmožnosti, ugotavlja njegovo zdravstveno stanje zdravnik v najbližji zdravstveni organizaciji.

To se dogaja zlasti delavcem ob dopustih ali potovanjih v kraj njihovega stalnega prebivališča.

V tem primeru mora delavec v roku 3 dni obvestiti o tem pristojnega zdravnika, nato pa mu izročiti medicinsko dokumentacijo od zdravnika, ki ga je zdravil. Na podlagi te dokumentacije ali kasnejšega pregleda, bo pristojni zdravnik ugotovil upravičenost do delavčeve odsotnosti z dela zavoljo bolezni.

3. V omenjenih primerih naj prizadeti delavec opozori zdravnika, ki ga je zdravil, da mu vroči čim popolnejšo medicinsko dokumentacijo, ki jo mora predati, kot že omenjeno, pristojnemu zdravniku. V izogib kasnejšim težavam in problemom, tako za delavca, kakor tudi za TOZD, naj se v takih primerih ne prinaša več le »bolniškega lista«, ker nobenemu na osnovi le tega ne bo odobren bolniški stalež. V teh primerih si bo moral delavec pozneje sam priskrbeti dokumentacijo od zdravnika, ki ga je zdravil, kar pa ima v večini primerov za posledico določene konflikte, odsotnosti z

dela, pa tudi disciplinske postopke in celo tožbe pred sodiščem.

4. Posebej želimo opozoriti, da je vsak delavec v bolniškem staležu dolžan upoštevati navodila zdravnika in se točno javljati na kontrolne preglede, ki mu jih odredi zdravnik. V nasprotnem se takemu delavcu zaključil bolniški stalež oziroma mu ne gre pravica do nadomestila.

5. Naj opozorimo tudi na primere, ko posamezni zdravniki predvsem iz drugih SR izdajajo delavcem potrdila za nego družinskega člana tudi takrat, ko je na primer žena delavca v bolnišnici, delavec oz. oče pa mora med tem časom varovati zdrave otroke.

SIS zdravstva in socialnega varstva v Ljubljani nas je pisмено obvestila, da delavec nima pravice do nege družinskega člana v primeru,

ko je žena v bolnišnici, on pa med tem časom varuje otroke.

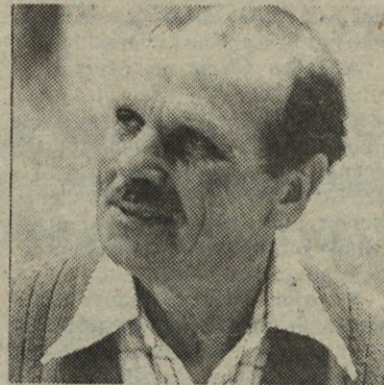
Pravica do nege družinskega člana gre namreč delavcu pod pogojem, da v primeru, ko uveljavlja pravico do denarnega nadomestila za nego bolnega otroka, predloži tudi ustrezno potrdilo iz katerega mora biti razvidno, da je bila mati otroka v tem času nesposobna, da bi ga negovala.

Prosimo vse delavce, da se ravna po tem navodilu, da ne bi imeli v prihodnje po nepotrebnem težav zvezi z uresničevanjem pravic do zdravstvenega varstva. Če bi pa kljub temu prišlo do nesporazumov, se lahko obrnete z vprašanji oz. s problemom na socialnega delavca.

Služba Socialnega in Zdravstvenega varstva

Med upokojenimi

Ludvik Špindler

ob našem pogovoru z njim. »Hčerki sta medtem odrastli, ena je trgovka in druga učiteljica.«

Opazili smo tudi, da več čas s ponosom govori o svojem delu in Gradisu: »Pri Gradisu sem se veliko naučil! Škoda bi bilo, da bi zdaj vse to kar pozabil. V Ptujju me poznajo in me že sprašujejo, kdaj bom utegnil priti in to ali ono postoriti pri kakšni hiši. Navajen sem tudi zgodaj vstati. Zdaj bom pač namesto v službo, zavil na vrt ali pa kam drugam. Na srečo mi zdravje še prizanaša, zato orodja še ne mislim kar odložiti v kot.«

Bil je na mnogih pomembnih gradbiščih: med temi jih bomo omenili le nekaj: TGA Kidričevo, v domačem Ptujju pri gradnji silosov, v Ormožu, ko se je gradila tovarna sladkorja, nazadnje na šoli v Polskavi, vmes pa na drugih. V monografiji Maribora — spominski knjigi, ki mu jo je ob odhodu v pokoj v imenu mariborskega tozda izročil direktor tozda — je na slikah več objektov, kjer je svojčas pela tudi njegova tesarjska sekirica.

Ko se je poslavljaj, se je zbralo precejšnje število sodelavcev. Ludvika so imeli radi in še ga vabijo: »Oglasi se kaj na gradbišču, če boš po opravkih v Mariboru!« Tako je vedno, če je kdo priljubljen in je bil znan kot dober delavec. To pa je Ludvik bil: po vojni je bil 15-kratni udarnik, poleg tozdove nagrade pa je imetnik državnega odlikovanja Medalje dela.

Čestitamo mu ob življenjskem jubileju in mu želimo predvsem zdravja!

SODELAVCI

Ste v vašem tozdu že odgovorili na anketo

Kaj bo pokazala anketa o družbenem standardu v Gradisu

Elaborat bo ponudil strokovne predloge in rešitve

Področje družbenega standarda v Gradisu še zdaleč ni urejeno enotno. Glede na to, da so se tozdi organizirali in se razvijali regijsko so bila mnoga vprašanja vsebinsko in organizacijsko zelo različno reševana.

Ker je bilo dogovorjeno, da naj bi se izdelal elaborat, v katerem bi zbrali strokovne predloge rešitev in poskušali področje družbenega standarda poenotiti pri celi vrsti vprašanj je bila izdelana anketa, ki je bila razposlana na vse tozde. Odgovori naj bi prišli v Kadrovsko-socialno službo že do prve polovice junija. V anketi je zastavljenih več

skupin vprašanj, ki se nanašajo na področja nastanitve delavcev v samskih domovih, reševanja stanovanjskih problemov, vprašanja o družbeni prehrani, letovanju, portno-rekreativni dejavnosti, kulturni dejavnosti, storitev v obratni ambulanti, o Upravi delavskih domov, terenskem dodatku in podobno.

Na podlagi prejetih odgovorov bo najprej narejena analiza.

Čim bodo znani odgovori na vprašanja, predlogi in drugi podatki iz ankete, bomo v našem glasilu o tej temi še pisali.

C. P.

Počitniški dom v Biogradu vas pričakuje

Počitniški dom v Biogradu na moru že peto leto nudi dopustniške dobrine članom našega koletkiva. Dom je udoben in nekoliko odmaknjen od prometnega vrveža in hrupa. Vzdrževan je tudi lepo, vendar okoli doma nimamo skoraj nobenih rekreativnih površin, tako da je za skupinske igre premalo prostora. Kadar si dopustniki želijo organizirati kakšne igre, morajo na igrišča sosednega počitniškega doma INA, če so igrišča takrat prosta. Vemo pa, da se vsakdo najbolje počuti na svojem.

Velika večina gostov je z uslugami v domu zadovoljna, so pa tudi izjeme, ko se nekateri obnašajo kot pečičreži. V prid zadovoljstvu in dobremu počutju v Biogradu govori tudi dejstvo, da se večina gostov ponovno vrača naslednje leto.

Letošnja predsezona je tako kot lanskoletna slabša od pričakovanj. Do 20. junija je zasedba bila izredno skromna, po 20. juniju pa je bilo nekoliko bolje. Poglavitni vzrok je v zelo nestanovitnem vremenu, ki letošnjim dopustnikom ni naklonjeno. To pomeni, da dohodek doma kroji tudi vreme in ker je gostov manj, bo tudi dohodka manj, to pa pomeni, da bomo ob koncu leta morali pokrivati večjo izgubo naših počitniških domov.

V času mojega dopusta od 20. do 30. junija v počitniškem domu Biograd na moru sem pokramljal z našimi delavci v domu in z nekaterimi dopustniki. V Biogradu imamo šest stalno zaposlenih Gradisovcev, ki skrbijo za normalno poslovanje doma in dobro počutje gostov.

Damir Mišulić je upravnik doma od otvoritve naprej in je pravi vir informacij o domu in njegovih gostih. Pravi, da je letos zasedenost junija bila slabša za 40 odstotkov, glede na isti čas lansko leto. Julij in avgust pa bosta, tako kot lani, polna. »Vsi skupaj se trudimo, da bi se gosti čim boljše počutili, saj smo vsi skupaj člani enega kolektiva,« je dodal Damir Mišulić.

Povedal je tudi, da za letos niso bili predvideni večji stroški za vzdrževanje doma, za prihodnjo sezono pa bo treba zamenjati pomožna ležišča, ki so raztegljiva in se zato hitreje obrabijo ter otroške postelje in nekaj jogi vložkov.

»Kljub temu, da je dom nov, se včasih zgodi, da je treba dokaj hitro popraviti kakšen stroj. Zato imamo z vsemi servisi v Biogradu in Zadru zelo dobre odnose, tako da nam vsako okvaro hitro odpravijo in gosti tega niti ne čutijo. Enako dobre odnose negujemo z vsemi dobavitelji hrane in pijače za naš dom,« je na koncu povedal upravnik doma v Biogradu na moru Damir Mišulić.

Jelena Šarić je vodja kuhinje v počitniškem domu. Dejala je, da je vsak začetek v novi delovni organizaciji težak in da je tako bilo pred petimi leti tudi v našem počitniškem domu. Srečala se je in kuhala za ljudi, ki imajo drugačne navade in so

navajeni drugače pripravljene hrane. Zato je v začetku bilo tudi nekaj nesporazumov in slabe volje.

Tudi ta problem je bil hitro rešen. Po končani sezoni je Jelena odšla na Pohorje v naš počitniški dom, kjer se je pri Frančku in njegovih kuharicah navadila pripravljati hrano tako, kot smo jo Slovenci navajeni. Potem pa ni bilo več problemov. Gosti so iz Biograda odhajali še bolj zadovoljni.

»Pri pripravljanju jedilnikov imamo sicer nekaj težav, ker vseh artiklov, ki bi jih želeli in jih našim gostom tudi ponudili ne moremo dobiti. Trenutno čutimo pomanjkanje sira, med sezono pa bo težava še s kakšnim artiklom. V tem se letošnja sezona in delno tudi lanska razlikujeta od dosedanjih, ko je bilo vsega na izbiro. Po drugi strani pa so nekateri artikli zelo dragi,« je nekoliko potožila glavna kuharica Jelena.

Andelko Čirjak je natakar — vodja strežbe. Pravi, da se pri pijači stabilizacija še ne pozna, saj gostje popijejo toliko kot so leta prej. Od žganih pijač se popije največ lozovace, travarice in Vecchie Romagne, potem pivo, vina pa nekaj manj. Mlajši porabniki pa najrajši posežejo po gostem soku.

S svojim delom je zadovoljen in posebnih problemov in težav ne pozna, vendar meni, da za svoje delo ni najbolje nagrajen, oziroma, da je njegovo delo prenizko ovrednoteno, saj kolegi v podobnih počitniških domovih zaslužijo precej več kot on.

Mladen Lukačić je desna roka Jelene v kuhinji, torej je kuhar. Pravi, da se je hitro vključil v ta mali kolektiv, potem ko je prišel iz JLA. Z Jeleno in ostalim pomožnim osebjem v kuhinji odlično sodeluje, tako da lahko pripravijo kvalitetno in okusno hrano.

Pridružuje se mnenju svojega predhodnika Andelka in smatra, da bi njegovo delo moralo biti bolje vrednoteno, to je izenačeno s podobnim v Gradisu.

»Kljub dobri klimatizaciji se v kuhinji vsi potimo, saj je lega kuhinje taka, da je dobršen del dneva na sončni strani. Po končani sezoni bi tudi jaz želel izpopolniti svoje znanje kuharskih veščin v našem domu na Pohorju,« je Mladen na koncu še dodal.

Križe Vidas je v domu ekonom, ker pa se spozna na tehniko odpravi tudi kakšno manjšo okvaro in vzdržuje naprave. Meni, da v kuhinji

večkrat pregorijo kontakti na stičnih mestih, zato ker so nekateri električni porabniki premalo dimenzionirani, vodovodne cevi pokajo ker so slabe kvalitete, ključavnice na omarah so lične, vendar slabe kvalitete itd.

Pri nabavi so največji problem visoke cene, ter pomanjkanje nekaterih artiklov kot sta kava in sir. Predhodno se pozanima kje imajo cenejšo robo in šele potem kupi ter tako privarčuje kakšen dinar.

Precej težav imam s kombijem, s katerim sedaj hrano vozim, tako da bo za prihodnje leto treba razmisljati o novem vozilu. Ta kombi, ki ga sedaj imamo v Biogradu je prišel k nam skoraj že odslužen iz gradbišča v Krškem in ga sam s težavo vzdržujem. Po drugi strani pa je tako vozilo neprimerno za prevoz hrane, predvsem kruha in mesa. Morali bi imeti zaprto vozilo. Prevoz hrane kontrolirajo tudi sanitarni inšpektorji in do sedaj nam je bilo prizanešeno,« je naglas razmišljal ekonom in gospodar Križe.

Zorko Čudina se je kot stalni delavec zadnji pridružil našemu kolektivu v počitniškem domu Biograd na moru. Bil je to pred dvema leti. Pred tem je v domu delal honorarno, saj v poletnih mesecih poleg naših stalnih delavcev, moramo najeti še šest honorarcev.

»Prvo leto sem še kot honorarec bil ekonom, potem pa sem delal kot natakar za šankom. To delo opravljam tudi sedaj kot delavec Gradisa,« je veselo pojasnjeval Zorko o tem kako je prišel v Gradis. Dodal je še, da je pred tem 20 let plovil na ladji in videl skoraj ves svet.

Povedal je, da gre pijača kar dobro v promet, ker so cene še stare, pa tudi po podražitvi bodo še naprej ostale »sindikalne«. Zorka najbolj skrbijo kompresorji za hladilnike, ki po navadi odpovedo v največji vročini, ko je tudi največja žejja. Upa,

da letos ne bo tako, če pa do tega pride, da bo servis hitro ukrepal.

Za ilustracijo je Zorko postregel s podatkom o lanskoletni prodaji pijač. Prodano je bilo 2700 litrov radenske, 1670 litrov belega in črnega vina, 8300 srekleničk sokov, 6800 steklenic coca-cole, 2200 stekleničk tonka, 6000 steklenic piva in skuhanu skoraj 4000 kav. Vrednost prometa je bila skoraj milijon dinarjev. Ob tem je treba upoštevati, da so to lanskoletne cene in da gre za »sindikalne cene«.

Pogovarjal sem se tudi z nekaterimi gosti, ki so skupaj z menoj počitnikovali v našem domu v Biogradu. Povedali so takole:

Ivan Ciringer, upokojenec Nizkih gradenj Maribor: »Tretjič zaporedoma sem na dopustu v Biogradu. Že to pove, da sem zadovoljen tako z bivanjem kot shpostrežbo. Že pred sezono in posezona sta tapravi za upokojenca. Cena je dosti nižja, pa tudi prevelike gužve in hrupa ni v tem času. Prevroče po navadi tudi ni, letos pa vreme kar precej nagaja. Če bi bilo nekoliko topleje in stalno, potem bi tudi s to platjo dopusta bil več kot zadovoljen.

Pozdravil bi akcijo organiziranega prevoza v Biograd, saj bi tako dom postal bližnji in dostopnejši številnim našim delavcem. Prihajajo časi, ko bo bencin tako drag, da si marsikdo ne bo mogel privoščiti tako dolge vožnje z lastnim avtomobilom. Organiziran prevoz z avtobusom izmenah bi bil za pozdraviti.

Povedal bi tudi to, da sem proti prodaji kateregakoli izmed naših domov — o tem se je nekaj govorilo še v času ko sem bil aktiven — in sicer zato ker si s časom ne bomo mogli privoščiti dopusta drugje kot v našem domu ali prikolici. Zato čuvajmo in vzdržujmo te domove, ki jih imamo, saj so v času padanja

Osebe počitniškega doma v Biogradu na moru, ki skrbijo za dobro počutje naših delavcev v času dopusta

Zanimanje veliko, možnosti vse manj

Tarapija stane — žepi vse bolj plitki

V zdravilišča v bodoče tudi s pomočjo sindikata?

Ukrepi ekonomske stabilizacije in pomanjkanje finančnih sredstev so v zadnjih letih močno omejili obseg zdravljenja v naravnih zdraviliščih. Mnogi bolni delavci nas sprašujejo, kako bi uveljavljali pravico do zdravljenja v naravnih zdraviliščih oziroma kakšen je s tem v zvezi postopek.

Naj povemo, da ureja uresničevanje pravic v zdraviliški zdravstveni dejavnosti Samoupravni sporazum o postopkih in načinih uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva, ki je bil sprejet na podlagi zakona o zdravstvenem varstvu SR Slovenije.

Za napotitev v zdravilišče sta bistvena dva postopka in sicer:

1. Uporabnik (bolnik), ki se zdravi v bolnišnici ali na kliniki neposredno nadaljuje zdravljenje v naravnem zdravilišču tedaj, ko zaradi medicinskih razlogov zdravljenje v bolnišnici ali na kliniki ni več potrebno, potrebna pa je medicinska rehabilitacija bolnika v naravnem zdravilišču.

O potrebi po nadaljevanju zdravljenja v zdraviliščih za bolnike, ki se zdravijo v bolnišnicah, da strokovno mnenje konzilij zdravnikov bolnišnice ali klinike.

Svojo ugotovitev o potrebi po zdraviliškem zdravljenju konzilij opredeli tako, da izda napotnico, ki je praviloma opremljena tudi s predlogom konzilija o standardu storitev, ki naj bi jih bil deležen bolnik v zdravilišču. Zdravilišče nato kliče bolnika na zdravljenje po določenem vrstnem redu.

Pred začetkom nadaljnega zdravljenja v zdravilišču mora bolnik k svojemu zdravniku. To je po-

trebno, da bi mu zdravnik izstavil napotnico za povračilo potnih stroškov ali uredil morebitne formalnosti zaradi začasne zadržanosti z dela. Pri svojem zdravniku se je delavec dolžan oglasiti tudi po končanem zdravljenju.

Zdraviliško zdravljenje se zaključuje z odpustnico, ki jo prejme delavec in jo mora izročiti zdravniku v zdravstveni organizaciji, v kateri se je zdravil pred zdraviliškim zdravljenjem.

2. Tudi delavci, ki se zdravijo ambulantno (v osnovni ali specialistični dejavnosti) imajo pravico do zdraviliškega zdravljenja, če to utemeljuje njihovo zdravstveno stanje in medicinska doktrina.

Takšno zdravljenje lahko določi tričlanski konzilij zdravnikov v tisti občini, ki je plačnik storitev. Predlog za zdravljenje v naravnem zdravilišču poda v tem primeru omenjenemu konziliju zdravnik v osnovni

zdravstveni dejavnosti, ki delavca zdravi.

V praksi pa nastopajo v teh primerih pogosto težave. Posamezne občinske zdravstvene skupnosti so zaradi ekonomske stabilizacije s svojimi plani ali sklepi močno omejile obseg zdraviliškega zdravljenja. Pri tem nekatere skupnosti določajo celo število občanov, ki jih lahko konzilij osnovnih zdravstvenih dejavnosti (občinski) napotijo na zdraviliško zdravljenje.

Iz navedenega sledi, da žal marsikateri naš delavec kljub medicinsko ugotovljeni upravičenosti do te vrste zdravljenja, ne more v zdravilišče ali pa mora nositi hotelske stroške bivanja sam, ker mu je konzilij na primer odobril le medicinske storitve v zdravilišču, ki pa, kot vemo, niso poceni in jih marsikdo tudi ne zmore.

Ker gre največkrat za bolne, izčrpane in starejše delavce, bi bilo prav,

da bi osnovne organizacije sindikata s svojimi letnimi finančnimi načrti predvidele določena sredstva tudi v te namene. To tudi zato, ker vemo, da se delavci ki jim je potrebna medicinska rehabilitacija v naravnih zdraviliščih, ne morejo uspešno vključevati v obstoječi sistem preventivno-rekreativnih oddihov. Omenjena vrsta oddiha po svoji vsebini in namenu zasleduje drugačne cilje.

Kar zadeva borce NOV naj omenimo le, da določa zdravljenje v naravnih zdraviliščih konzilij pri dispanzerju ali ambulanti za borce. V konziliju je zdravnik ki vodi dispanzer ali ambulanto za borce, predstavnik občinske organizacije zveze združenj borcev NOV, predstavnik komisije za borce skupščine občinske zdravstvene skupnosti in skupščine občine.

Oddelek socialnega in zdravstvenega varstva

Namesto aktiva

Društvo upokojencev Gradisa

Dokumentacija za registracijo zbrana

Gradisovi upokojenci smo v začetku lanskega leta pričeli z akcijo za ustanovitev. Aktiva upokojencev Gradisa. Imenovan je bil iniciativni odbor za ustanovitev, ki se je lotil organizacijskih del, in ustanovljeni odbori upokojencev v tozdih, pododbori po regijah ter ožje vodstvo,

ki naj bi usklajevalo akcije na ravni DO Gradis.

Na petih sejah v lanskem letu smo se dogovorili o podrobnostih in pripravili ustanovitveno sejo, ki je bila 14. decembra v Ljubljani. S tem je bil Aktiv upokojencev Gradisa ustanovljen, predsedstvo aktiva pa je dobilo nalogo, da uredi vse potrebne formalnosti za pravno registracijo aktiva.

Za predsednika je bil imenovan Lojze Cepuš, za podpredsednika Ivan Lovce, za sekretarja Nuša Piškur, za blagajnika Bruno Wabra, imenovani pa so bili tudi predsedniki šestih odborov. V razpravo v odbore upokojencev po tozdih je bil dan osnutek Pravilnika aktiva upokojencev Gradisa, ki naj bi normativno urejal delovanje aktiva. O pravilniku smo podrobno pisali v februarški številki Gradisovega vestnika.

V času po ustanovitveni seji aktiva, so stekli postopki za zunanjo registracijo aktiva. Pri tem pa so se zadeve nekoliko zapletle: naša zakonodaja ne predvideva možnosti, da bi ustanavljali aktive upokojencev, temveč le društva upokojencev, zakar pa je na osnovi zakona o druš-

tvih potrebno precej različnih dokumentov. Pridobivanje teh dokumentov pa je šlo zelo počasi.

Kljub temu je bila pred kratkim vsa potrebna dokumentacija zbrana in poslana zunanjim institucijam, zdaj pa čakamo njihovih odgovorov, to je potrditev Društva upokojencev Gradisa.

Rayno iz zgoraj omenjenih vzrokov se zdi, kot da je prišlo v zadnjih nekaj mesecih do zatišja v delovanju aktiva upokojencev. Marsikateri upokojenec je spraševal, kaj je z (aktivom) društvom, mnogi so se zanimali, kam lahko nakažejo članarino (100 din) za letošnje leto.

V pojasnilo vsem zapišimo, da zbiranje članarin ni možno, dokler ne bo društvo imelo svojega žiro računa, to pa je povezano z registracijo. Brez potrdila o registraciji se ne da odpreti žiro računa.

Iz omenjenega tudi sledi, da je bilo v zadnjem času vendarle opravljene kar precej dela, vendar je v glavnem šlo za urejanje papirjev, brez katerih tudi ostale aktivnosti niso možne.

Ko bodo urejene vse formalnosti, vas bomo o tem obvestili.

Ludvik Šnajder

nadaljevanje s 26. str.

realnega osebnega dohodka in socialne varnosti še kako potrebni.

Miran Blaha, DSSS: »Nasplošno sem v našem počitniškem domu zelo zadovoljen in se dobro počutim. Pripeljal sem se z lastnim avtom, saj zame organiziran prevoz ne bi prišel v poštev, ker imam majhne otroke. V nasprotnem pa bi organiziran prevoz prišel v poštev tudi za mojo družino.

Menim, da doma ne bi bilo pametno prodati, saj za dobljen denar ne bi dobili enakovrednega nadomestila nikjer. Zato moramo ta dom ohranjati in mu dati nekoliko več življenja. Potrebna so igrišča za otroke, pa tudi za rekreacijo odraslih.

Bernarda Smraje, upokojenka OGP: »Sem pripadnica malo starejše generacije, ki je tudi z malim zadovoljna. Zato sem v Biogradu zadovoljna, saj dom in osebe lahko nudijo nekaj več kot v Ankaru in Poreču, ki sta bila zgrajena pred več kot 20 leti.

Za prevoz z avtobusi ob izmenah bi bila izredno zainteresirana. O prodaji doma pa je že greh razmišljati.

Toliko o dopustih in našem počitniškem domu v Biogradu. Vsem, ki se odpravljate na dopust v planine, ob jezera ali na moreje želimo obilo užitkov, lepega vremena in zadovoljstva.

Besedilo in slike:
Ludvik Šnajder

Gradisovi mladi nogometaši (v temnih majicah) slikani skupaj s svojimi vrstniki. Mladincev Napreda iz Beograda nikakor ni motilo, da so le malo pred tem visoko izgubili tekmo z našimi, z rezultatom 6:0

Milenko Nikić na Krku ni prišel na oder samo takrat, ko je bilo treba prevzeti pokal, plaketo ali diplomo. Navduševal je tudi s svojimi verzi. Vse foto: C. P.

Na otoku Krku

16. srečanje mladih BVGP Jugoslavije

Gradisova ekipa je bila letos v Haludovem druga

Mladi iz bivših vojnih gradbenih podjetij Jugoslavije smo tudi letos nadaljevali tradicijo naših medsebojnih srečanj. Na njih se pomerimo na športnih igriščih, v kvizu, spoznavamo se med seboj ter širimo in utrjujemo idejo bratstva in enotnosti med našimi narodi.

Letošnje srečanje je po ustaljenem vrstnem redu organizirala delovna organizacija Primorje z Reke. To je bilo že naše 16. srečanje, na njem pa so sodelovali mladinci in mladinke iz gradbenih OZD Tempo in Monter iz Zagreba, Ivan Lučić-Lavčević iz Splitske, Unioninvest in Vranica iz Sarajeva, Napred, Centroprojekt in Ratko Mitrović iz Beograda, Primorje z Reke in Gradis.

Na letošnjem srečanju mladih BVGP Jugoslavije — bilo je 11. do 13. maja v hotelsko-športnem kompleksu Haludovo, v bližini Malinske na otoku Krku — je sodelovalo 215 mladih iz že omenjenih delovnih organizacij. Program srečanja je pripravil Koordinacijski odbor BVGP, v katerem ima vsaka delovna organizacija po dva predstavnika, in katerega je v letošnjem letu vodil Željko Maras iz reškega Primorja.

Po svečani otvoritvi srečanj mladih BVGP Jugoslavije, ki jih je odprl glavni direktor Primorja, je v krajšem kulturnem programu z izvirnimi skladbami in plesi nastopila folklorna skupina z otoka Krka in moški kvintet. Sportne panoge so bile: mali nogomet, streljanje, na-

mizni tenis in šah. Začetne borbe so pomenile naš prvi uspeh, saj smo se Gradisovci v vseh panogah uvrstili v naslednja kola tekmovanja.

V soboto dopoldan so se športna tekmovanja že zaključila, Gradis je v malem nogometu nesrečno izgubil z moštvom Primorja z Reke (tudi zaradi nenaklonjenosti domačega sodnika) in sicer z 2:1. Strelke so zasedle odlično drugo mesto, tudi te za Rečankami, za katere je nastopala tudi tekmovalka, ki je teden dni prej osvojila deseto mesto na republiškem prvenstvu SR Hrvaške. Edino prvo mesto so za Gradis priborili igralci v namiznem tenisu, ki so v finalu premagali mladince Napreda z 2:0.

Tudi šahisti so do finalnega obračuna s Primorjem vse tekmece

gladko odpravili, v finalu pa so morali priznati premoč domačinov, ki so zmagali s 3:1.

Že vsa leta je naša najslabša panoga vlečenje vrvi. Dlje kot do nastopa v prvem kolu naša ekipa še ni prišla. Neugodna tradicija se je nadaljevala tudi na Krku. Naši mladinci so v prvem kolu dvakrat izgubili s predstavniki Ratka Mitrovića iz Beograda, kar je pomenilo tudi konec tekmovanja v tej panogi.

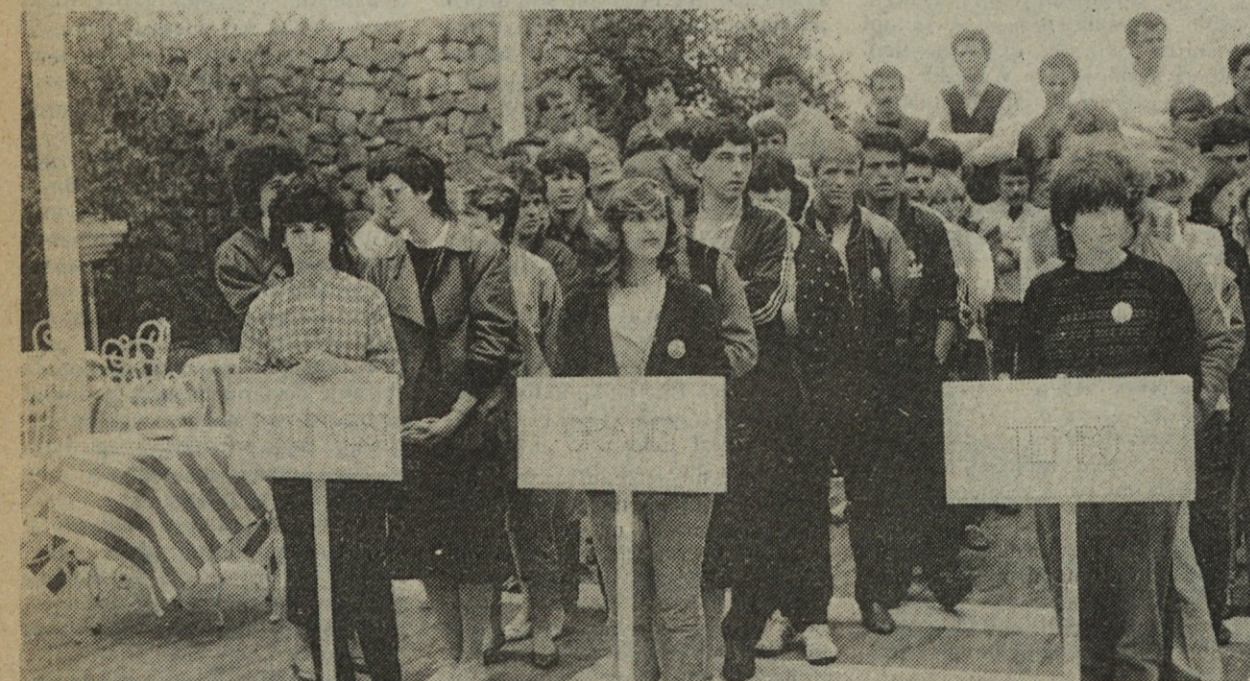
V kvizu znanja, ki je bil na sporedu v soboto 12. maja popoldan, so ekipe odgovarjale na tri področja in sicer: zgodovina Krka, norme v gradbeništvu in samoupravljanje. Po končanem tekmovanju je več ekip imelo enako število točk, o zmagovalcu pa so določili dodatna vprašanja. Zmagali so mladinci Tempa, drugo mesto sta delili Vranica in Primorje, tretje mesto pa Gradis in Unioninvest.

Skupna končna razvrstitev je bila: 1. Primorje 47 točk; 2. Gradis 43 točk, 3. Tempo 41 točk, 4. I. L. Lavčević 34 točk, 5. Napred 32 točk, 6. Monter 31 točk, 7. Unioninvest 30 točk, 8. Vranica 27 točk, 9. R. Mitrović 24 točk in 10. Centroprojekt s 13 točkami.

V nedeljo dopoldan, pred slavnostnim kosilom, je bil organiziran izlet v mesto Krk, kjer smo si lahko ogledali nekatere kulturnozgodovinske znamenitosti kraja.

Srečanje mladih iz bivših vojnih gradbenih podjetij Jugoslavije je za vse udeležence posebno doživetje. Sklenjena so bila številna nova prijateljstva, izmenjali pa smo tudi izkušnje o delovanju mladinskih osnovnih organizacij.

Razšli smo se s pesmijo »Jugoslavija« in z obljubo, da se bomo srečali naslednje leto. Znanje, ki ga smo pridobili, je tudi že, da bo to v Sarajevu.

Na letošnjem srečanju mladih iz bivših vojnih gradbenih podjetij Jugoslavije, je sodelovalo 215 mladink in mladincev iz 10 organizacij združenega dela

Prejeli smo

Počastili smo odredni praznik

Kulturni program — Gradis pokrovitelj

1. junija smo učenci Osnovne šole Prežihov Voranc v Bistrici praznovali svoj odredni praznik.

Ta praznik praznujemo vsako leto in ga počastimo na razne načine. Vsako leto na praznovanje povabimo tudi naše pokrovitelje, to je DO Gradis iz Ljubljane in pisatelja Ferda Godino. Tudi letos je bilo tako.

Ze jutraj smo se vsi učenci zbrali pred šolo. Čakali smo naše drage goste. Ko so prišli, smo jih slovesno sprejeli. Skupaj smo odšli na proslavo, na kateri je nastopil naš pevski zbor, recitatorji, pevke in folklorna skupina.

Ob koncu slavnostnega programa nam je spregovoril direktor kadrovske službe Gradisa tovariš Jernej Jeršan. Zaželel nam je obilo učnih uspehov in da bi se še bolj pridno učili kot smo se dosedaj.

Naši pokrovitelji iz Gradisa so nam na koncu podarili nekaj športne opreme, najboljšim učencem pa lepe knjige. Daril smo bili veseli, saj bodo spodbuda za boljše učenje.

Tako se je naš odredni praznik iztekkel. Vse kar je lepo, hitro mine.

Sandi Krampač 4. razred
OŠ Prežihov Voranc
Bistrica
69232 Črenšovci

Izročila NOV in ZZB

Počastili spomin — prevzeli skrb

Obeležje na Pohorju v varstvu Gradisove mladine

»V čast nam je, da smo lahko prevzeli pokroviteljstvo nad spominskim obeležjem. Pripravljene smo zanj skrbeti in tudi še naprej delati tako, da izročila naše revolucije ne bodo nikoli pozabljena«, je na slovesnosti, na kateri so odkrili spominsko obeležje desetim padlim borcem Šerčerjeve brigade povedal Gradisov mladinec iz tozda GE Maribor...

3. septembra 1944. je Šerčerjeva brigada napadla in zavzela sovražniško postojanko v Sokolskem domu. To je bila ena zadnjih nemških postojank na tem delu Pohorja. Pri na-

padu je deset borcev izgubilo življenja.

Na tem mestu, ob ruševinah blizu Glažute je bila pred dnevi slovesnost, na kateri so v spomin padlim odkrili spominsko obeležje. Mladim Gradiscovcem ga je zaupal v varstvo Svet za ohranjanje tradicij NOV in krajevnega odbora ZZB NOV z Ruš.

Slavnostni govornik je bil nekdanji komisar Šerčerjeve brigade generalmajor Miha Butara-Aleks, mladi iz Gradisa pa so pripravili priložnostni kulturni program.

Franjo Štromajer

Gradisov mladinski kviz znanja '84

Zmaga v škofjeloški tozd

Mladinci iz GE Koper, ki so bili lansko leto zmagovalci na kvizu znanja, so podobno prireditelju letošnjemu kvizu, pripravili 16. junija v počitniškem domu v Ankaranu.

Kviz so organizirali v jedilnici našega doma, ki so jo za to priložnost pravno okrasili. Mladinci so odgovarjali na vprašanja s treh področij: zgodovina — 39 let Gradisa, leto — revolucija — mir in Samoupravni sporazum o združitvi v GIP — 1991. O vsaki tekmi so mladinci izrekli po dve vprašanji.

Po končanem tekmovanju sta imeli ekipi tozdog GE Koper in LIO enako število točk in sta morali odgovarjati na dodatna vprašanja. Šele šesto dodatno vprašanje je dalo končnega zmagovalca, to je ekipo iz škofjeloškega tozda LIO.

Knjižne nagrade sodelujočim ekipam je podelil Cveto Pavlin, predsednik tekmovalne žirije. Letos so ekipe dobile knjigo z naslovom »MDA — mladost naše dežele«, katera soizdajatelj je bil tudi Koordinacijski svet OO ZSMS Gradisa.

Tudi na letošnjem kvizu so za kulturni program poskrbeli mladinci delovne skupnosti Skupne službe, ki so s svojimi točkami nastopili med posameznimi temami, med kvizom in na koncu kviza.

Za organizacijo mladinskega kviza zaslužijo vso pohvalo Koordinacijski svet OO ZSMS Gradisa, domačini iz tozda GE Koper in osebje našega počitniškega doma.

Darko Bizjak sodeloval na SKEP 84

Na 15. svetovnem kegljaškem prvenstvu, ki je bilo od 26. maja do 1. junija v ljubljanski hali Tivoli, je v jugoslovanski reprezentanci nastopil tudi član Kegljaškega kluba Gradis Dare Bizjak. V moštvo se je uvrstil po štirih izbirnih tekmah najboljših jugoslovanskih kegljačev.

Dare Bizjak je nastopil le v moštvenem delu tekmovanja in sicer kot prvi naš igralec. Metal je skupaj z Vladimirjem Prochasko iz ČSSR in dvakratnim zaporednim svetovnim prvakom Madžarom Belo Csanyijem. Prochaska je bil izvrsten in je dosegel nov svetovni rekord 1008 kegljev. Ta odličen rezultat pa je v negativnem smislu vplival na Bizjaka tako, da na tekmi še daleč ni ponovil seštevka, ki jih je dosegel na pripravah v Ljubljani. Na svetovnem prvenstvu je podrl 896 kegljev.

O nastopu našega Darka Bizjaka je zvezni trener Dule Smoljanovič dejal: »Z nastopom Bizjaka sem kar zadovoljen. Če bo to naš najslabši rezultat, bomo imeli eno izmed kolajin. Sicer pa nikoli nismo imeli dobrega prvega igralca. Bizjakovih 896 kegljev ne smemo jemati kot negativno presenečenje. V bojih na svetovnih prvenstvih in ostalih zelo pomembnih tekmah o podrtih kegljih odločajo mnogi elementi, med njimi tudi imperativ, da mo-

Darko Bizjak

ramo osvojiti kolajno!«

Kot vemo, so naši kegljači osvojili bronasto kolajno h kateri je pomagalo tudi 896 podrtih kegljev Daret Bizjaka iz KK Gradis.

Besedilo in slika:
C. Pavlin

Državno prvenstvo v kegljanju

Ekipi KK Gradis bron

Med posamezniki Bizjak uvrščen na 5. mesto

Zaradi sodelovanja reprezentantov na svetovnem kegljaškem prvenstvu je bilo finale 33. državnega kegljaškega prvenstva prestavljeno na 16. in 17. junij. Na osemsteznem kegljišču športnega centra Vojvodine v Novem Sadu je nastopilo osem jugoslovanskih najboljših moštev, ki so si pravico do nastopa priborili v polfinalnih turnirjih. Na državnem prvenstvu so, kot je znano, sodelovali tudi kegljači KK Gradis.

Po pričakovanju, je ekipno zmagal največji favorit zagrebški Medveščak, ki je nastopil okrepljen z Mihajlovićem — tretjim igralcem na minulem svetovnem prvenstvu v Ljubljani. Gradis ni ubranil lanskega naslova in je letos osvojil tretje mesto.

Rezultati 33. državnega kegljaškega prvenstva moški ekipno: 1. Medveščak, 10.364 kegljev; 2. Brodosplit, 10.001; 3. Gradis, 9.960 (Hočevar 842 in 876, Janša 779 in 826, Marinšek 824 in 798, Juvančič

844 in 891, Zdešar 786 in 791 ter Bizjak 858 in 845); 4. Triglav Kranj, 9.916; 5. Kvarner Reka, 9.888; 6. Crvena zvezda Beograd, 9.756; 7. Spartak Debeljača, 9.660 in 8. Sloga, Bosanski novi 9.596.

Teden dni po moštvenem prvenstvu je bilo tudi državno prvenstvo v kegljanju za posameznike. 23. in 24. junija je bil na kegljiščih v Senju in Crikvenici najboljši nekdanji reprezentant Laslo Jager iz Novega Bečejja.

Med slovenskimi kegljači se je najbolje uvrstil Urbanc iz kranjskega Triglava ki je bil 4. državni reprezentant Darko Bizjak iz KK Gradis pa je bil peti.

Posamično so kegljači podrli naslednje število kegljev: 1. Jager, Novi Bečej 1.954; 2. Dragaš, Medveščak 1.946; 3. Z. Boljat, prav tako Medveščak 1.927; 4. Urbanc, Triglav 1.904; 5. Bizjak, Gradis 1.903 kegljev itn.

C. Pavlin

XXXIII. letne športne igre gradbincev Slovenije

Po devetih letih ponovno na najvišji stopnici

Kegljači in pingpongaši osvojili naslova prvakov

Letošnje, že 33. športno srečanje gradbenih delavcev Slovenije je potekalo po malce drugačnem sistemu kot pretekla leta. Ponovno uvedeno finalno tekmovanje je prineslo komisiji za šport pri RO SGDS samo ogromno dela, saj organizator proizvodnega dela in srečanja dneva gradbincev v zaključni fazi priprav ni imel posluha za športni del, čeprav je bil ob začetnih pripravah na dan gradbincev le-ta tudi vključen.

Ne glede na finalne tažve, so se Gradisovi športniki izredno dobro odrezali že v predtekmovanjih, o čemer smo pisali že v predhodnih številkih našega glasila. Prvotnim finalistom so se nato priključili še nogometarji, ki so z izredno borbeno in pozhrtvovalno igro uspeli premagati vse svoje nasprotnike v predtekmovanju in se tako uvrstiti med štiri najboljše ekipe. Edina ekipa, ki je dosegla malo slabši rezultat, so balinčkarji, ki pa na žalost niso nastopili v popolni postavi in je tako tudi solidno 9. mesto prispevalo h končni zmagi Gradisa.

Če že omenjamo končno zmago, ki je ponovno prešla po 9 letih dominacije športnikov Ingrada iz Celja v Gradisove športne vitrine, pa moramo še posebej pohvaliti izvrstni ekipi kegljačev in namiznoteniskih igralcev, ki so kronali skupni uspeh tudi z osvajanjem prvega mesta v svojih panogah.

Iz planinskega nahrbtnika

Planinci matičneta društva Gradis smo se udeležili zimskega vzpona na Veliki Snežnik (1796 m), ki sta ga organizirala Planinska zveza Slovenije in odbor našega društva. Za organizacijo in prevoz je poskrbela PZS. Vzpona na Snežnik se je udeležilo 17 članov Gradisovega planinskega društva.

Pohoda na Porezen se je udeležilo in tudi prišlo na cilj 22 planincev Gradisa. Pogoji so bili sila težki, pot je oviral visok sneg in močan veter. Kljub temu smo bili zadovoljni opravili smo še eno preizkušnjo več.

Snežnik je 1986 metrov visoka mogočna in lepo oblikovana gora, ki se visoko dvigne nad svojo okolico. Vidna je daleč naokrog. Bližnja sosedica sta mu Javornik (1268 m) in Risnjak (1528 m). Snežniška planota ima nad 3.000 mm padavin letno, vendar voda na kraškem svetu takoj ponikne in pride na dan šele ob vznožjih. Sledovi erozije pričajo, da

Sicer pa so bili rezultati po panogah naslednji:

ŠAH: 1. Ingrad, 2. Konstruktor, 3. Gradis

STRELJANJE — moški: 1. Pionir, 2. Grosuplje, 3. Gradis

— ženske: 1. Pionir, 2. Stavbar, 3. Gradis

NAMIZNI TENIS — moški: 1. Gradis, 2. Cevovod, 3. Ingrad

— ženske: 1. Ingrad, 2. Gradis, 3. SCT

KEGLJANJE — moški: 1. Gradis, 2. Beton, 3. Konstruktor

— ženske: 1. Stavbenik, 2. Ingrad, 3. Gorica, 5. Gradis

BALINANJE: 1. Kraški zidar, 2. PAP, 3. Primorje, 9. Gradis

ODBOJKA — moški: 1. Salonit, 2. Stavbar, 3. Kograd, 7. Gradis

— ženske: 1. Pionir, 2. Stavbar, 3. Kograd, 7. Gradis

MALI NOGOMET: 1. Konstruktor, 2. IMP, 3. Gradis

Končni vrstni red ekip: točk

1. Gradis Ljubljana	193
2. Ingrad Celje	188
3. Pionir Novo mesto	162
4. Konstruktor Maribor	160

5. SCT Ljubljana	126
6. Grosuplje Grosuplje	118
7. Stavbar Maribor	113
8. Beton Zagorje	96
9. Salonit Anhovo	89
10. Obnova Celje	72

Ob zaključku velja še posebej pohvaliti organizatorje predtekmovanj, to je delovite organizacije Beton, Konstruktor, Ingrad, Obnova Ce., Kraški zidar, Graditelj in Gradibec, ki so vzorno izvedla predtekmovanja, na katerih se je

pomerilo preko 2000 rekreativnih športnikov gradbincev iz kar 56 delovnih organizacij združenega dela.

To pa je razveseljiv podatek in hkrati obveza Republiškega odbora, da bo morala Komisija za šport in rekreacijo dobiti malo več podpore, kot jo je imela doslej pri sprovanju svojih programov, to pa je ohranjanje gradbenega delavca skozi celoletno športno aktivnost v zdravem in sposobnem delavcu tudi za najzahtevnejše dela.

Kegljači Gradisa so prepričljivo zmagali na SIG-u

Pohodi na Snežnik, Porezen in Blegoš

je bila okolica Snežnika v ledeni dobi pod ledom. Danes so na območju te gore prostrani gozdovi (smreka, jelka, niže pa bukev in leska), ki segajo do višine okrog 1500 m; vrh Snežnika pokrivata trava in ivje. Na vrhu Snežnika je tudi zavetišče, ki ima 4 postelje in 8 skupnih ležišč. Zavetišče je odprto ob sobotah in nedeljah. Iz Ilirske Bistrice je oddaljen pet ur in pol peš hoje.

Vrh Porezna (1622 m) je gol in prostoren. Na njem stoji spomenik v spomin na partizane, ki so tod padli v letu 1945. Zraven je nekdanja stala kočica, ki so jo postavili Cerkljani leta 1907 in je bila po prvi svetovni vojni do tal uničena.

Porezen je na zahodni strani pokrit s pašniki in senožetmi. Pred košnjo so senožeti pokrite z lepim cvetjem. V tem okolju raste kraljica planin »alpska možina« in v množicah panonski sviščak, ki ima motno

rdeče pikčasto cvetje. V bližini so gore: Rodica, Črna prst, lep razgled je na Julijce, izza Črne pesti pa gleda konica Triglava.

Za izlet na Blegoš se je odločilo 19 Gradisovih planincev, ljubiteljev gora, planin in vrhov. Vodič nam je bil naš sodelavec J. Zajc iz Kovinskih obratov.

V Javorje, ki so na višini okrog 700 metrov, smo se pripeljali z avtobusom. Zložne hoje do vrha je za dobre tri ure, vendar so se nekateri odločili in se mimogrede povzpeli še na lahko dostopne vrhove v bližini: Koprivnik, Goro in Malenski vrh.

Plešasti vrh Blegoša je bil že obsijan s soncem, ko smo se začeli po prečni poti vzpenjati nanj. Dosegli smo ga po približno treh urah.

Blegoš je širok in mogočen vrh, visok 1562 metrov. Ob vznožju je prepreden z mrežo cest in poti, ki z vseh strani silijo vanj, po nobeni pa se ne morete pripeljati na vrh —

ostanek je treba prepešati. To pa je kot nalašč za vse, ki si želijo tišine.

Z vrha je lep razgled na oddaljene Kamniške Alpe, Karavanke in Julijske Alpe, v bližini pa so kot na dlani okoliški vrhovi in na pobočjih raztresene samotne domačije. Rahlo nagnjen, zelo prostoren in z nizkim gorskim ruševjem poraščen vrh daje vtis, kot da si na slemenu prostrane strehe. V okolici so še ostanki nekdanje Rupnikove bojne linije, ki spominjajo na nekdanjo mejo z Italijo.

Blegoška kočica je bila postavljena na pogorišču nekdanjega pastirskega doma. Tu se v poletnih dneh ustavljajo številni obiskovalci. Ob lepem vremenu je res čudovit razgled, v okolici pa je tudi obilo cvetja. V bližnji Davči je bilo leta 1944. ena izmed glavnih partizanskih oporišč na takrat že osvobojenem ozemlju.

Stefan Snežnik

V spomin

Dušan Zavodnik

Globoko je med Gradisovci odjeknila žalostna vest, da Dušana Zavodnika ni več med nami. Zaman smo ga iskali po pisarnah, na gradbišču Fužine, spraševali pri znancih... Kruta resnica se je potrdila. Cestni davek je vzel še eno mlado življenje. Dušan je na prosto soboto odšel na pregled obrambne pripravljenosti in sposobnosti naše delovne organizacije, vendar se s te zadnje naloge ni več vrnil med svoje domače. Prometna nesreča mu je prekrizala vse načrte.

Pred desetimi leti je Dušan uspešno končal srednjo gradbeno šolo v Ljubljani in se v jeseni 1974. leta zaposlil v investicijskem oddelku Industrije motor-nih vozil v Novem mestu. Že ta-krat je naša delovna organizacija izvajala investicijska dela v Novem mestu, tako da smo z Dušanom vsakodnevno sodelovali. Ker je želel razširiti praktična znanja in si pridobiti operativne izkušnje, se je že naslednje leto zaposlil v našem tozdu GE Ljubljana-okolica.

Na začetku je delal kot obračunski tehnik na različnih gradbiščih: v papirnici Vevče, skladišču Intertrade, na poslovni stavbi Emone in tehničnem centru Ljubljanske banke. Vmes je odslužil kadrovski rok v JLA.

Kot marljiv in vesten tehnik je bil nato postavljen za samostojnega vodjo gradbišča Iskrine tovarne Elektrooptike v Stegnah, zatem na gradbišče SAP, po zaključku teh del pa je bil februarja letos premeščen kot vodja gradbišča v stanovanjsko sosestvo Fužine.

Povsod se je izkazal kot zavzet mlad strokovnjak, ki si je v zelo kratkem času pridobil veliko izkušenj. Poleg rednih delovnih nalog je kot vzoren komunist sprejemal in opravljal še številne naloge na družbenopolitičnem področju. Prva leta je vneto sode-

loval v mladinski organizaciji, nadaljeval kot predsednik sindikata, smrt pa mu je preprečila nadaljnje opravljanje funkcije sekretarja ZK. Ker se je zavzemal za razvoj in krepitev delavskega samoupravljanja je deloval tudi kot član delavskega sveta in v raznih drugih komisijah in odborih.

Kljub temu, da ni dočakal 30 let, je v svojem kratkem življenju izpolnil toliko stvari, kot jih nekateri v trikrat daljšem času ne.

Dušan je bil idealist, v najboljšem in najlepšem pomenu te besede. Bil je idealist z vsak dan vse bolj izostrenim občutkom za pravičnost in krivico, za poštenost in njeno nasprotje, skratka za stvarnost, za realnost. Imel je nezlomljivo vero v človeka in v napredek naše celotne družbe. Bil je človek z veliko začetnico in tovariš v pravem pomenu besede, najsi bo to pri delu, športu ali zasebno. Kadar se je kdo izmed nas obračal nanj, je za vsakogar našel čas in toplo besedo. Kljub svoji mladosti je bil izredno spoštovan tudi med starejšimi sodelavci.

Dragi Dušan: Sočustvujemo s tvojimi dragimi, tebi pa Hvala in Slava!

Sodelavci iz tozda GE Ljubljana-okolica

ZAHVALA

Vsako slovo pomeni bolečino. Če je slovo dokončno, je bolečina naizmerna. Vsem, ki ste se poklonili njegovemu spominu iskrena hvala!

MARICA ZAVODNIK

ZAHVALA

Ob smrti moje drage mame se vsem sodelavcem iskreno zahvaljujem za pozornosti, izraze sožalja, spremstvo na njeni zadnji poti in cvetje.

JANEZ TIŠLER

Yu liga v Iraku

Zmaga moštva s projekta P 202-D

Liga ekip jugoslovanskih projektov v Iraku, ki jo vsi po vrsti skrajšano imenujemo YU liga v malem nogometu dokazuje, da se Jugoslavlani tudi v tujini nočemo odreči doma najbolj priljubljenemu športu — nogometu.

Tako kot prejšnje lige je tudi zadnjo, tretjo po vrsti, začeto 14. 10. 1983 in končano 11. 05. 1984, uspešno organiziral Dom Jugoslov-anov v Bagdadu oziroma iz predstavnikov vseh ekip oblikovani tekmovalni odbor lige.

Letos je v ligi po dvojnem sistemu tekmovalo 16 ekip; med njimi je bila tudi v prejšnji ligi drugouvrščena ekipa P 202 D, ki tokrat ni dovolila presenečenja, in je s petimi točkami naskoka pred drugouvrščeno ekipo Unioninvesta ter 11 točkami pred tretjevrščeno ekipo Planuma, s 50 točkami iz 30-ih kol prepričljivo zmagala.

Uspeh ni naključen. Mali nogomet je na P 202 D šport oziroma rekreacija številka ena. O tem pričča številno moštvo v zadnji ligi projekta (22) in na zadnjem turnirju projekta v počastitev Praznika dela (24 ekip).

Iz velikega števila nogometašev sindikatu in Klubu projekta torej ni bilo težko sestaviti moštva, ki je potem zastopalo barve projekta. Na seznamu igralcev za to ekipo najdemo kar 34 imen.

ZAHVALA

Za pozornost, ki ste mi jo izkazali z vašim obiskom, se lepo zahvaljujem sodelavcem iz Železokrivnice in posebej tovarišu Feridu Seidiču, vse člane kolektiva Gradis pa lepo pozdravljam
ALEKSANDER SAPAČ,
Dom oskrbovavec
Albina Drolea
64205 Preddvor

ZAHVALA

Ob nenadni smrti mojega očeta Miroslava Pascolo se zahvaljujem OZS za darovani venec v imenu delavcev DS Skupne službe DO GIP Gradis. Prav tako iskrena hvala vsem za izrečeno sožalje.
MIROSLAVA PASCOLO

Med tistimi, ki imajo največ za- slug za uspeh ekipe velja omeniti Lukića (po končani ligi je prejel priznanje kot najaktivnejši član v tekmovalnem odboru lige), oba Be- čića (Hašim je bil najboljši strelec lige), Brljaka, Gazića in še koga.

O tem, da ne gre le za ekipo do- brih nogometašev temveč tudi pra- vih športnikov, priča 1. mesto ekipe na fair-play lestvici. Razen tega, so igralci v veliki večini tudi odlični de- lavci.

V obdobju nekaj manj kot sedem mesecev je nogometna ekipa pro- jekta P 202-D prepotovala preko 6.000 kilometrov, njen predstavnik v tekmovalnem odboru pa še dodat- nih 5.000.

Fantje so nogometu posvetili ves prosti čas, za kar so na sklepni prire- ditvi ob zaključku lige poželi vrsto nedeljenih pohval in prejeli vsa možna priznanja, ki jim jih je izročil ambasador SFRJ v Iraku Dževad Mujezinovic.

Matjaž Marinček

Nagradna križanka v današnji številki

Za pravilno rešeno in pravoča- sno prejeto križanko bomo med reševalci izrebrali pet nagrad:

1. nagrada 500 din
2. nagrada 400 din
3. nagrada 300 din
4. nagrada 200 din
5. nagrada 100 din.

Rešitev pošljite na naslov:

GIP Gradis Ljubljana, Šmar- tinska 134a, Uredništvo Gradi- sovega vestnika — nagradna kri- žanka. Pri zrebu bomo upošte- vali rešitve, ki jih bomo prejeli do....

Uredništvo

Žrebanje rešitev nagradne kri- žanke, objavljene v GV št. 312

Uredništvo je do objavljenega roka prejelo 63 rešitev. Žreb je bil naklonjen naslednjim reše- valcem:

1. nagrado 500 dinarjev prejme Franc ZUPANČIČ, tozd KO Ljubljana, Letališka 33
2. nagrado 400 dinarjev prejme Rado CIRINGER, 62000 Maribor, Gosposvetska 37-I
3. nagrado 300 dinarjev prejme Maruša HOMEČ
4. nagrado 200 dinarjev prejme Stane MRAK, 64220 Škofja Loka, Frankovo naselje 65
5. nagrado 100 dinarjev prejme Marjan ŽEROVNIK, 64208 Senčur, Voglje 23

Čestitamoi!

GRADISOV VESTNIK je glasilo delovnih ljudi gradbeno-industrijskega podjetja GIP Gradis Ljubljana. Iz- daja ga Odbor za informiranje. Predsednik odbora Stane Beguš, namestnik predsednika Franjo Štromajer, člani Majda Maček, Zinka Mihelič in Karolina Vodopivec. Ureja ga uredniški odbor: Milenko Nikić, Bora Stamenković, Zinka Mihelič, Franc Kumer, Karolina Vodopivec in Franjo Štromajer. Tehnični urednik: Matija Krnc. Glavni in odgovorni urednik: Cveto Pavlin. Izhaja mesečno v 9500 izvodih. Tiska tiskarna Ljudska pra- vica v Ljubljani. Naslov uredništva: Uredništvo Gradisovega vestnika, Šmartinska 134a Ljubljana, telefon 441-422, int. 233.

